

Občina Brda

Č B R I Š K I
časnik

ŠTEVILKA 109 • LETNIK 27 • ZIMA 2022

Praznično branje

Decembra se v uredništvu spomnimo, kako smo pred 27 leti prvič prišli v vaše domove. Precej se je v teh letih zgodilo in vse pomembne zgodbe smo zapisali na teh straneh. Tudi leto, ki se poslavlja, nam je prineslo veliko dobrega, če ne drugega se lahko končno spet družimo in si sežemo v roke. Še vedno pa srečujem ljudi, ki se počutijo ujete v spiralo negativnosti in nezadovoljstva, ne glede na to, kaj jim življenje nudi. Ne vem, zakaj je toliko ljudi jeznih, zagrenjenih in sovražno nastrojenih, drugi pa so sočutni, odporni in pozitivni. Vsa ta čustva sem začutila ob tem volilnem letu, kjer so se zvrstile državnoborske, predsedniške in lokalne volitve. Slišali smo veliko obljub, pa tudi veliko prerekanja in obtožb, tudi na naš račun, da ne objavljamo vseh vsebin, zato vam na tem mestu zagotavljam, da je vedno dobrodošel vsak vaš članek, ki je argumentiran in podpisan. Prav prijazno vas vabim, da sodelujete z nami in nam pišete. Večkrat poudarjam, da želimo biti tudi z vašo pomočjo zrcalo Brd, zato še enkrat vabljeni k sodelovanju.

Čestitamo novemu staremu županu, ki so mu volivci zaupali že osmi mandat. Tako je postal najstarejši župan v Sloveniji in eden od petih, ki so na čelu občine od začetka.

Upamo, da mu bo uspelo z občinsko ekipo, izvoljenimi svetniki in občinskem svetu ter predstavniki vaških in krajevnih skupnosti odključati večino obljub iz bogatega volilnega programa. Iz srca mu želimo, da bo uresničil zastavljene cilje, ki si jih želi doseči v njegovem zadnjem županskem mandatu. Njegovo praznično poslanico in odgovore, ki jih je zaupal naši sodelavki Ivi Sivec, si lahko preberete na naslednjih straneh, kjer smo zapisali tudi podrobno poročilo, kako ste

volili. Ko je bil Briški časnik že v tisku, so na ustanovni seji potrjevali občinski svet, ki vam ga bomo podrobneje predstavili v naslednji številki. Prav tako vam bomo v naslednjih številkah predstavljali novo izvoljene svetnike in svetnice.

December je čas praznovanja, ki ga pokažemo z voščili in okraski. Že tretje leto zapovrstjo imamo v Brdih skupno novoletno voščilo s turističnimi destinacijami iz Mirna, Krasa, Vipavske doline in Brkinov, letos se glasi Skupaj, srčno in trajnostno. Za mir, za zdrav planet, za bolj pravičen svet. Brda smo odeli v srce, v simbol življenja in ljubezni. Srce krasi tudi našo naslovnico. Na Dobrovem so zagorele lučke, v Šmartnem lahko občudujemo jaslice, ki se skrivajo na različnih kotičkih: pod krošnjami starih dreves, na vaških stopniščih, na okenskih policah in v cerkvi svetega Martina. Hvaležni smo vsem, ki ste se odzvali na tradicionalno akcijo Pecivo za starejše. Letos je Center za pomoč na domu s pobudnico akcije Ajdo Miška z vašimi sladkimi dobrotami

starejšim polepšal praznike že 7. leto zapored. Na Hum se je v decembru po več letih spet vrnil disko. Bolj romantični pa so lahko uživali v Božični zgodbi z Giannijem Rijavcem. Člani Planinskega društva Brda so organizirali Pohod ob meji brez meje, januarja pa boste lahko prisluhnili različnim božičnim koncertom, za božič pa vas Mladinsko društvo KMUN vabi na Dobrovo, kjer bodo zaigrali Čuki.

V tokratni številki lahko med drugim preberete, da je srednjeveška vasica Šmartno na natečaju Moja dežela – lepa in gostoljubna osvojila 1. nagrado v kategoriji vaških jeder, predstavljamo vam projekt turističnega kompleksa Spa Resort Brda, briške vinarke so obletnico delovanja praznovale »doma« v Vili Vipolže. Letos mineva 110 let od rojstva duhovnika, glasbenika in prosvetnega delavca Mirka Fileja, zabeležili smo utrinke z martinovanja in miklavževanja. To so samo nekateri drobci, o katerih pišemo v zimski številki in tudi tako beležimo delček briške zgodovine.

Veliko lepega in zanimivega se dogaja, če znamo videti. Temeljne vrednote življenja so povsem enostavne. Če želimo, da bi bili drugi do nas dobri in prijazni, bodimo takšni tudi mi. Če si želimo poštenosti, bodimo pošteni tudi sami, če si želimo biti ljubljene, ljubimo, če si želimo slišati smeh, bodimo tudi sami dobre volje. Ne vem, če bomo kdaj spremenili svet na bolje, vem pa, da bo življenje lepše in bogatejše, če verjamemo, da ga lahko. In vsega tega vam poleg zdravja in sreče v obilici želim v letu, ki prihaja.

Preživite lep dan samostojnosti ter čarobne božične in novoletne praznike.

Lucija Prinčič Terpin,
odgovorna urednica

Ustanovitelj in založnik:
OBČINA BRDA

UREDNIŠTVO:
Anita Manfreda, glavna urednica
Lucija Prinčič Terpin, odgovorna urednica
Vanda Colja, redakcija, tehnično urejanje
Andrej Colja, fotografije
Ana Cukijati, lektura
Mateja Mavrič, tajnica uredništva

Člani
Milena Beguš, Monika Prinčič,
Goran Simčič, Iva Sivec,
Mateja Drnovšek, Erika Koncut

Oglasno trženje:
Tina Testen Kumar s.p.,
mobi: 040 475 676
e-pošta: tina.testen@gmail.com

Oblikovanje oglasov:
DESENIA Danijela Milašinović s.p.

Za lekturo oglasnih sporočil
so odgovorni naročniki oglasov

Naslov uredništva:
BRIŠKI ČASNIK,
Trg 25. maja 2,
5212 Dobrovo,
tel.: (05) 335 10 38,
031 220528

Računalniški prelom, litografija in tisk:
GRAFIKA SOČA

Briški časnik prejme brezplačno vsako
gospodinjstvo občine Brda.

issn 1318-8860

Naklada: 2650 izvodov
Po mnenju Urada vlade za informiranje je
javno glasilo Briški
časnik proizvod informativnega značaja iz 13.
točke tarifne številke 3
tarife prometnega davka, po kateri se
plačuje DDV.

Briški časnik na internetu:
www.obcina-brda.si

Fotografija na naslovnici:
Damijan Simčič, ZOSO

Občina Brda

Trg 25. maja 2, 5212 Dobrovo v Brdih

www.obcina-brda.si, e-mail: ovk@obcina-brda.si

OBČINSKA VOLILNA KOMISIJA

Lokalne volitve 2022

Na podlagi prvega odstavka 90. člena Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 83/12, 68/17 in 93/20 – odl. US) je Občinska volilna komisija Občine Brda na seji dne 5.12.2022 sprejela naslednje

P O R O Č I L O
O IZIDU REDNIH VOLITEV ŽUPANA IN ČLANOV OBČINSKEGA SVETA OBČINE BRDA
z dne 20. novembra 2022
ter IZIDU DRUGEGA KROGA REDNIH VOLITEV ŽUPANA
z dne 4. decembra 2022

Občinska volilna komisija je na podlagi zapisnikov volilnih odborov, zapisnikov o predčasnem glasovanju in zapisnikov o ugotovitvi glasovanja po pošti, pri ugotavljanju izida glasovanja za volitve župana in občinskega sveta Občine Brda, ugotovila:

I.

Na lokalnih volitvah dne 20. novembra 2022 je imelo pravico glasovati 4.701 volivcev.

Na lokalnih volitvah dne 4. decembra 2022 je imelo pravico glasovati 4.705 volivcev.

II.

VOLITVE ŽUPANA

a. Prvi krog

Za volitve župana Občine Brda je bilo oddanih 3.090 glasovnic. Ker so bile oddane prazne, volivec je obkrožil ali drugače na enak način označil več kandidatov, volivec je na različen način označil več kandidatov, vendar nobenega obkrožil oziroma ni bilo mogoče ugotoviti volje, je bilo neveljavnih 14 glasovnic. Veljavnih je tako bilo 3.076 glasovnic.

Volitev župana se je od vseh 4.701 volilnih upravičencev v občini, na dan volitev, 20. 11. 2022, udeležilo 3.089 volivcev, kar predstavlja 65,71 %. Predčasno je glasovalo 82 volivcev, po pošti pa je glasoval 1 volivec.

Ugovorov zoper delo volilnih odborov do 21. 11. 2022 ni bilo. Prav tako občinska volilna komisija ni ugotovila nepravilnosti pri delu volilnih odborov, ki bi lahko bistveno vplivale na izid volitev.

Franc Mužič je prejel 1.494 glasov, kar predstavlja 48,57 % vseh veljavnih glasov, dr. Karol Peter Peršolja je prejel 953 glasov, kar predstavlja 30,98 % vseh veljavnih glasov ter Teja Jelina pa je prejela 629 glasov, kar predstavlja 20,45 % vseh veljavnih glasov.

Ker noben kandidat ni dobil večine glasov, se je v skladu z drugim odstavkom 107. člena Zakona o lokalnih volitvah opravil drugi krog volitev med kandidatom, ki sta dobila največ glasov. Kandidata za drugi krog volitev županov sta tako bila Franc Mužič in dr. Karol Peter Peršolja.

b. Drugi krog

Za volitve župana Občine Brda je bilo v drugem krogu oddanih 2.890 glasovnic. Ker so bile oddane prazne, volivec je obkrožil ali drugače na enak način označil oba kandidata, volivec je na različen način označil več kandidatov, vendar nobenega obkrožil oziroma ni bilo mogoče ugotoviti volje, je bilo neveljavnih 29 glasovnic. Veljavnih je tako bilo 2.861 glasovnic.

Volitev župana se je od vseh 4.705 volilnih upravičencev v občini, na dan volitev, 4. 12. 2022, udeležilo 2.890 volivcev, kar predstavlja 61,42 %. Predčasno je glasovalo 114 volivcev, po pošti pa je glasovalo 9 volivcev.

Ugovorov zoper delo volilnih odborov do 5. 12. 2022 ni bilo. Prav tako občinska volilna komisija ni ugotovila nepravilnosti pri delu volilnih odborov, ki bi lahko bistveno vplivale na izid volitev.

Franc Mužič je prejel 1.666 glasov, kar predstavlja 58,23 % vseh veljavnih glasov, dr. Karol Peter Peršolja pa je prejel 1.195 glasov, kar predstavlja 41,77 % vseh veljavnih glasov.

Prvi odstavek 107. člena Zakona o lokalnih volitvah določa, da je za župana izvoljen kandidat, ki je dobil večino veljavnih glasov. Občinska volilna komisija po vsem navedenem ugotavlja, da je bil za župana Občine Brda izvoljen Franc Mužič.

III.

VOLITVE ČLANOV OBČINSKEGA SVETA

Za volitve članov Občinskega sveta Občine Brda je bilo oddanih 3.090 glasovnic. Ker so bile oddane prazne, volivec je obkrožil ali drugače na enak način označil več kot eno listo kandidatov, volivec je na različen način označil več list kandidatov, vendar nobene obkrožil oziroma ni bilo mogoče ugotoviti volje, je bilo neveljavnih 63 glasovnic. Veljavnih je tako bilo 3.027 glasovnic.

Volitev članov občinskega sveta se je od vseh 4.701 volilnih upravičencev v občini, na dan volitev, 20. 11. 2022, udeležilo 3.089 volivcev, kar predstavlja 65,71 %. Predčasno je glasovalo 82 volivcev, po pošti pa je glasoval 1 volivec.

Občinska volilna komisija je pravočasno prejela, vsebinsko sicer pomanjkljivo prošnjo po ponovnem štetju vseh glasov v obeh volilnih enotah, ki je bila obravnavana kot ugovor, pri kateri iz dejstev, ki so bila zatrjevana ne izhaja pravna posledica – to je, da bi prišlo do takšnih nepravilnosti pri glasovanju na določenem volišču oziroma pri delu volilnega odbora, ki bi bistveno oz. sploh lahko vplivale na volilni izid. Diskrecija, na podlagi katere je bilo odločeno, da se prošnji ugodi, je z namenom ovreči še tako neutemeljen sum v pravilnost ter poštenost volilnih postopkov. Transparentnost le teh namreč povečuje legitimnost volitev in tudi zaupanje volivk in volivcev v sam postopek volitev in predvsem v njihov izid. Pri 3.026 razporejenih veljavnih glasovih v obeh volilnih enotah, je bila pri ponovnem štetju odkrita ena napaka, en glas je bil v primerjavi s prvotno ugotovljenim stanjem na ravni volilnih odborov, preračunjen.

Liste kandidatov so v volilnih enotah prejele glasove, kot izhaja iz spodnje razpredelnice, na osnovi določb 15., 16. in 17. člena Zakona o lokalnih volitvah ter 1. in 4. odstavka 92. člena Zakona o volitvah v državni zbor (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 54/07 – odl. US, 23/17 in 29/21) pa nato še mandate, ki so prav tako razvidni iz te iste razpredelnice.

LISTE KANDIDATOV		Glasovi			Mandati		
		VE-1	VE-2	Skupaj	VE-1	VE-2	Skupaj
1.	Gibanje Svoboda	257	211	468	2	1	3
2.	Lista Franca Mužiča	444	227	671	3	1	4
3.	Slovenska demokratska stranka - SDS	392	237	629	2	2	4
4.	Briška neodvisna lista	162	/	162	0	0	0
5.	Nova Slovenija - Krščanski demokrati	85	50	135	0	0	0
6.	Lista ZA Brda	365	296	661	2	2	4
7.	Socialni demokrati - SD	187	114	301	1	0	1
Skupaj		1.892	1.135	3.027	10	6	16

Kandidati so izvoljeni po vrstnem redu na listi, razen če je najmanj četrtina volivcev, ki so glasovali za posamezno listo kandidatov, oddala preferenčne glasove za posamezne kandidate z liste. Pri vseh listah bodisi so največ preferenčnih glasov prejeli prvo navedeni kandidati, bodisi niso izpolnili drugega pogoja, to je 10 % vseh preferenčnih glasov liste za določenega kandidata. Iz navedenega izhaja, da preferenčni glasovi nimajo vpliva na izvolitev kandidatov.

Mandati za člane Občinskega sveta Občine Brda pripadajo naslednjim kandidatom:

1. Jurij Špacal (VE-1/lista št. 1/prvi kandidat),
2. Tanja Baša Jasnič (VE-1/lista št. 1/drugi kandidat),
3. Goran Simčič (VE-1/lista št. 2/prvi kandidat),
4. Silvestra Elen Brašnič Saffigna (VE-1/lista št. 2/drugi kandidat),
5. Zvezdan Prinčič (VE-1/lista št. 2/tretji kandidat),
6. Damjan Birtič (VE-1/lista št. 3/prvi kandidat),
7. Nika Prinčič (VE-1/lista št. 3/drugi kandidat),
8. Robert Feri (VE-1/lista št. 6/prvi kandidat),
9. Lilijana Kastelic (VE-1/lista št. 6/drugi kandidat),
10. Nadja Šfiligoj (VE-1/lista št. 7/prvi kandidat)
11. David Saksida (VE-2/lista št. 1/prvi kandidat),
12. Vilko Prinčič (VE-2/lista št. 2/prvi kandidat),
13. Teja Jelina (VE-2/lista št. 3/prvi kandidat),
14. Miloš Protić (VE-2/lista št. 3/drugi kandidat),
15. dr. Karol Peter Peršolja (VE-2/lista št. 6/prvi kandidat) in
16. Anja Pertovt (VE-2/lista št. 6/drugi kandidat).

IV.

Poročilo se objavi v Uradnem glasilu slovenskih občin in Briškem časniku.

Franc Mužič pogumno in smelo v novi mandat

»V ponedeljek bom nadaljeval tisto, kar sem 'u patk' pustil«

‘Podrezuvāt’ bo šel, ko bo pravo vreme. Tisti dan, dva dni po ponovni, že osmi izvolitvi za župana Brd, je bil še močno pod vplivom nedavnih dogodkov, prihajale so čestitke od vsepovsod, stiski rok, obiski, tudi doma, a počasi se bodo stvari umirile, pove, napovedani so že razgovori s strančami, ki so izvoljene v občinski svet. Delovati želi kakor doslej, odprto, nekonfliktno, z dialogom, usmerjeno v dobrobit občanov. »To ne govorim kar tja v en dan,« poudari, »kar dokazujejo naše seje. So kratke, celo rekordno kratke. Lanska seja občinskega sveta s štirinajstimi točkami dnevnega reda je, denimo, trajala zgolj 36 minut. To zato, ker zadeve, tudi tiste problematične, prej dorečemo na komisijah in tudi na kolegiju podžupanov. In vsi sklepi so potem večinoma enoglasno sprejeti.«

Osmica z grenkim priokusom

V županovi pisarni lebdi napihljiv balon v obliki osmice, s katerim so župana presenetile njegove sodelavke in sodelavci. Ni običajno to število, v 17. stoletju je angleški duhovnik in matematik John Wallis ležečo osmico uvedel kot simbol za koncept neskončnosti, šolarji vedo, da vrstno število 8 pripada kisiku in da je 8 drugo magično število v fiziki, numerologi mu pripisujejo moč ravnesja in obilja. Osmi županski mandat pomeni županovanje od leta 1994, kar je v Sloveniji na nedavnih volitvah uspelo le šestim kandidatom. Dolgoletnemu županu Občine Brda **Francu Mužiču** je do zmage v prvem krogu zmanjkala slaba odstotna točka, zato ga je v drugem krogu čakal protikandidat **Karol Peter Peršolja**. Prvo nedeljo v decembru je ob 61-odstotni udeležbi slavil Mužič z 58 odstotki glasov. »Trikrat sem se že podal v drugi krog, a nikoli nisem bil tako razočaran nad dogodki, žalitvami in diskreditacijami kakor letos. To me žalosti. Me žalostijo tudi dogodki v nekaterih vaških skupnostih, povezani z mladino, ki so ravno pred volitvami povzročili pomisleke, negotovanja, razkol in nejevoljo med ljudmi. Gre za nedopustna, morda celo

V znamenju osmice

kazniva dejanja v nekaterih mladinskih sobah, zdaj so jih zaprli, a tam, kjer so vaše skupnosti dobro organizirane, neljubih dogodkov ni bilo. V Občini Brda se zavedamo dejstva, da na mladih svet stoji, zanje smo odprli Mladinski center Brda, zelo podpiramo njihove dejavnosti. V novem mandatu načrtujemo participativen proračun za mlade, tako da bodo lahko samostojno odločali o financiranju projektov, ki so namenjeni njim, sam pa nameravam ustanoviti 5-člansko komisijo za mladino, ki me bo neposredno obveščala o dogodkih, in v njej bodo ključni mladi ljudje.«

V svojem zadnjem mandatu bo dopolnil svoje poslanstvo

Na vprašanje, česa se bo po volitvah najprej lotil, se pošali: »V ponedeljek bom nadaljeval tisto, kar sem 'u patk' pustil.« Obljublja, da bo v svojem zadnjem mandatu dopolnil svoje poslanstvo. Od projekta pitne vode in optičnega kabla v vsak dom do dokončanja obvoznice Kojsko in kolesarske steze Dobrovo–Vipolže, ki se nadaljuje preko italijanskega ozemlja do Erjavčeve ulice v Novi Gorici, od prepotrebne obnove Goriške ceste na Dobrovem, gradnje novega vrtca, zagotovitve dnevnega centra za starejše občane in pediatrične ambulante, športne dvorane na Dobrovem, razširitve parkirnih prostov

Franc Mužič

rov v Šmartnem do nadaljnega vlaganja v gospodarstvo in kmetijstvo. In, seveda, turizem. Že utečenim dejavnostim Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda se bodo pridružile dejavnosti načrtovanega Centra dobrega počutja, ki sicer ne bo imel termalne vode, kakor jo ima zdraviliško belgijsko mesto Spa, ki je dalo svoje ime vsakemu kraju, ki ima izvir vode z zdravilnimi učinki. In prav temu, večkrat ponovljenemu Mužičevemu sloganu »Terme bodo«, je protikandidat Peršolja oporekal, češ, da od projekta Brici ne bodo imeli nikakršnih koristi. »Gre za neodgovorno razmišljanje,« utemeljuje Mužič. »Center bo zadržal turiste, ki obiščejo Brda, za teden ali več in od tega bodo Brda in Brici vsekakor imeli koristi, pa tudi delovno silo bomo lahko dobili doma. Nisem pristaš masovnega turizma, zato sem zadovoljen, da so aktualni investitorji prikazali briški javnosti resnejši projekt, ki v centru predvideva le sto petdeset postelj. Resda se projekt vleče in je prehodil marsikatero fazo, a kakor vemo, se nič ne zgodi čez noč. Marsikdaj je treba stvari prespati, prisluhniti drugačnim mnenjem, jih na novo uskladiti, a vsak projekt, ki smo ga doslej izpeljali, in ni jih malo, je bil vreden truda in časa.«

Rezultati govorijo sami zase

Ob dobrem gospodarjenju, načrtovanju in smotrnem izkoriščanju državnih in evropskih sredstev se briška podeželska skupnost lahko ponaša z dosežki, ki jih premore le malokatera slovenska ali celo evropska skupnost. Seveda so bile tudi neprijetne situacije in težko je bilo premakniti težko skalo, ki jih je ustvarila. Ena od njih je bilo štiriletno zaprtje mejnega prehoda Golo Brdo, pri kateri je bilo potrebno potrkati na številna vrata, tudi tistih najvišjih, prevoziti nešteto kilometrov, preliti mnogo črnila in izreči mnogo prepričljivih besed. In pogoltniti tudi kakšno žalitev.

»Vinjal« za sprostitev in počitek

Dober gospodar je Mužič tudi doma. Najraje je v »vinjalu«, ki mu pomeni sprostitev in počitek. Deset tisoč trt je posajenih v njem in nekaj sadja, z veseljem ga zdaj obdeluje sin. Rad ima preprosto, domačo hrano, »ftrtajo, župo«, tudi sladkarije. Rad je v družbi, ceni ljudi, rad ima družino, ki mu ves čas stoji ob strani. V novem mandatu ne predvideva velikih preprek. Kar se da izboljšati, bo tudi izboljšal, obljublja. Živi za Brda in Brice, kot ljudski župan že skoraj tri desetletja piše zgodbo o vztrajnosti, predanosti in optimizmu, in ker so pred njim novi izzivi, mu tudi iz Briškega časnika želimo, da bi jih ob dobrem zdravju uspešno izpeljal. Tokrat v znamenju osmice – simbola ravnovesja in obilja.

Iva Sivec

Dobro jutro Slovenija, dobro jutro Brda

V torek, 8. novembra, se je Slovenija prebudila skupaj z nami. V živo smo se namreč javljali z šmartenskih uličic in gas ter širni Sloveniji pokazali, da je pri nas - neglede na letni čas - vedno veselo. Tokrat smo predstavili, kako potekajo priprave na največji jesenski briški praznik, martinovo.

Fotografija: Damijan Simčič, Zoso

Terensko novinarko Katjo Tratnik je po poteh zgodovine kraja in njenih biserih vodila direktorica briškega zavoda Tina Novak Samec. Ob poti pa dobrote, ki simbolizirajo našo deželo - sušen kaki, prunele, oljčno olje, med in vino. V Briški hiši je prikaz starih običajev slikovito opisala Gabrijela Zamar, Lucija Grudina pa je s pletenjem košar in flašk (kjantrc) oživila stara briška opravila, ki so bila včasih prisotna skorajda na vsaki domačiji. Izza ovinka pa so se že vile omamne vonjave, ki so prihajale iznad stopnišča Zofine hiše. Naše žene so pripravile pravo martinovo pojedino. Zelje in repa, klobase in mužet, raca, pečen kostanj, pituralke in še veliko drugega se je bohotilo na praznično obloženi mizi.

Prijetne, tople, jesenske barve, v ozračju pa že nekoliko nemirnosti in veselega pričakovanja pred prihajajočim praznikom sv. Martina smo skupaj s številnimi oblikovalci programa predstavili širni Sloveniji. Iskrena zahvala vsem za vaš prispevek – Sadno-zeliščni hiši Kikrca, Oskarju Kristančiču in Čebelarskemu društvu Kanal - Brda, Borisu Mariniču iz Bose Oil, Gabrijeli Kodermac in Lucijanu Grudini, ženam iz Društva briških žena in deklet, vinarju Stojanu Ščurku, plesni skupini Tince in glasbeni skupini Suho cvetje.

V prijetni družbi je čas hitro minil, glas o naši deželi in povabilo na dogodek pa zagotovo segel daleč preko briških meja, glede na to, da je bil dogodek množično obiskan tudi s strani slovenskih obiskovalcev.

Mateja Drnovšček, ZTKMŠ Brda

Spoštovane občanke in občani,

decembrsko vzdušje nas je že dodobra popeljalo pred prag božično-novoletnih praznikov, ko se bomo, po dveh letih zaznamovanih z epidemijo in ukrepi za njeno zajezitev, končno bolj sproščeno prepustili radostim in veselim trenutkom v krogu najdražjih. Letošnji božično-novoletni prazniki sovpadajo tudi s pričetkom mojega osmega in hkrati zadnjega mandata županovanja. Hvaležen sem vsem, ki ste mi namenili svoj glas, še bolj hvaležen pa mojim najdražjim, ki so mi ob celotni volilni kampanji stali ob strani in me podprli v želji, da napišem piko za mojim županovanjem.

V naslednjih štirih letih se bodo namreč uresničili oziroma zgodili projekti, ki so zahtevali veliko mero vztrajnosti tako z moje strani kot moje ekipe ter občinske uprave: izgradnja novega vrtca na Dobrovem, kolesarska steza Dobrovo–Vipolže, obvoznica s krožiščem Kojško, izgradnja dodatnega parkirišča v Šmartnem, obnova Goriške ceste od Dobrovega proti Biljani, obnova križišča in cestna ureditev Križade v Neblem z obnovo cestišča vse do mejnega prehoda, celovita ureditev Športnega parka Vipolže, ravno tako celovita ureditev vsebin v prenovljenem Gradu Dobrovo. Poleg tega bomo prevetrili projekt večnamenske športne dvorane, poiskali finančne vire in skrbno stremeli k uresničitvi njene izgradnje. Lotili se bomo ambicioznega projekta doseči energetske samozadostne občine, sledili potrebam kmetov v luči izzivov podnebnih sprememb ter obenem bogatili zdravstveno-socialno-varstvene storitve. In nena zadnje, skozi participativni proračun bodo mladi dobili še več besede in uresničevali mladinsko infrastrukturo ter vsebine, ki jih želijo v naši občini.

Pogosto izpostavljam, da se nič ne zgodi čez noč. To ne govorim iz leporečja. Za vsako sleherno investicijo, ki se je odvila oziroma se ravnokar odvija v Brdih, je cela kopica pogovorov, dogovorov, premetavanja števil, ocenjevanj smiselnosti, iskanja soglasij lastnikov zemljišč, prsluhov potrebam lokalnega prebivalstva in gospodarstva. Da se je zgodila obnova Vile Vipolže, sta morali preteči skoraj dve desetletji. Obvoznica Kojško je bila zasnovana že v 80. letih prejšnjega stoletja, ko se je gradila Osimska cesta čez Sabotin. Zadnjih dvajset let pa smo zadevo z veliko mero vztrajnosti pripeljali do točke, da se ta ravnokar gradi in bomo po njej lahko zapeljali že v nekaj mesecih. Dvajset let je bilo potrebnih tudi, da se končno dogaja projekt hotelskega spa kompleksa med Medano, Fojano in Dobrovim.

Primer dobre prakse v Sloveniji smo bili gotovo pri izgradnji poslovne cone Dobrovo. Šlo je za večfazni kompleksen projekt, saj je bilo najprej potrebno zagotoviti poplavno varnost območja. Pristopili smo do ustreznih ministrstev, od okoljskega do gospodarskega in infrastrukturnega, vzporedno pa peljali tudi pogovore z zainteresiranimi gospodarskimi družbami. Danes ima-

mo sodobno poslovno cono, ki obeta možnosti prihoda tudi novih podjetnikov, celo tržnice.

Naloga občine je torej prepoznati potrebe in izboljševati infrastrukturo. Komunalna in cestna infrastruktura, vodovodno omrežje, odvoz in ločevanje odpadkov, skrb za okolje morajo biti za turistični biser, kot želimo, da postanejo Brda, primerni. To zahtevajo naši obiskovalci, pa tudi mi občani sami moramo biti zahtevni in držati visoka pričakovanja na teh področjih. Veliko smo že postorili, veliko bo urejenega v kratkem.

Božično-novoletni prazniki so tudi čas, ko se zazremo na pretekla dejanja in ki nas opominja na medsebojno solidarnost, strpnost in spoštovanje. Žal bomo letošnje praznike doživljali z rahlim kislo-grenkim priokusom, saj je letošnja volilna kampanja, še posebej v drugem krogu, dosegla nivo, ki, upam si trditi, ni v ponos občanom in občanom Občine Brda.

Pravi, spoštljiv odnos je tisti, ki pripelje do velikih sprememb, ne karikature, še manj pa poniževanje ali drugače mislečih ali marljivih zadrušnikov ali vseh, ki so desetletja vlagali v bogatenje turistične ponudbe v Brdih in njeno prepoznavnost. Čisto vsak občan je pristavil svoje žulje in gube k temu, da so Brda prepoznavna turistična vinska destinacija, nagrajena tudi s Kristalnim Triglavom Društva turističnih novinarjev Slovenije. Vsak je pripomogel k izgledu terasirane briške krajine, k ohranitvi in izboljšanju kakovosti vinogradniške, sadjarske, oljarske in turistične dejavnosti. Vsak je pristavil svoj del, da se odpirajo nova delovna mesta ali podjetni-

ške priložnosti v domačem okolju. Tega nima pravice čisto nihče negirati. Vsaka ped briške zemlje utripa briško vztrajnost in vero, da sta konkretno delo in enotno dihanje edina pot do uspeha briške občine kot celote.

Cenjene občanke in občani, spoštovana briška mladina!

Naj bodo prihajajoči božično-novoletni prazniki v znamenju strpnosti, topline, miru in srčnih dejanj. Vzemite si čas za najbližje in nesebično delite nasmehe ter objeme.

V letu 2023 pa vam želim predvsem trdnega zdravja, složnosti v krogu družine, vere v lastne sposobnosti in

smelih poslovnih zamisli. Bodite dobro in zaupajte vase. Stopite v telo 2023 z veliko mero poguma in optimizma!

Iskrene čestitke ob državnem prazniku, dnevu samostojnosti in enotnosti. Odgovorno ohranjajmo spomin na grabrost in enotnost.

Zadnje besede pa namenjam Vam, cenjeno uredništvo Briškega časnika. V 2023 naj Vam ne zmanjka zgodb o uspehih in smelih načrtov ter izzivov Brik in Bricev vseh generacij. Zapisujte jih vestno. Osveščajte in ohranjajte spomin. Prenesite na bralce briški optimizem in voljo graditi uspešne zgodbe. Naj se tudi v 2023 iskrijo peresa!

Franc Mužič, župan Občine Brda

Praznična Občina Brda

December je čas praznovanja, pa tudi ocena prehojene poti in načrtovanja novih smeri

Leto 2022 zaključujemo z veliko novimi pridobitvami, posebej na področju infrastrukture, ki povečujejo kvaliteto bivanja v naši občini. Prav tako z veseljem spremljamo razvoj turistične destinacije Brda, ki po kvalitativnih kazalnikih na vseh področjih presega slovensko povprečje.

Dober obisk in zadovoljstvo gostov sta odraz kakovosti storitev naših ponudnikov ter gostoljubja prebivalcev, predvsem pa vedno boljšega sodelovanja na vseh ravneh. Zavedamo se, da se bomo z globalnimi, podnebnimi in geopolitičnimi izzivi v prihodnje še soočali, a le trajnostno ozavešeni in s še tesnejšim sodelovanjem lahko skupaj naredimo jutrišnji dan boljši od včerajšnjega.

Eno takšnih prizadevanj je tudi sedaj že tretje skupno novoletno voščilo turističnih destinacij Miren Kras, Brda, Vipavska dolina, Kras in Brkini, ki se za leto 2023 glasi: Skupaj, srčno in trajnostno! Za mir, za zdrav planet, za bolj pravičen svet!

Vse prebivalce Občine Brda vabim, da to sporočilo ob vstopu v novo leto 2023 podpremo s praznično okrasitvijo domov, okolice in poslovnih prostorov z motivom SRCA - simbolom življenja in ljubezni!

Poenotena novoletna dekoracija simbolno, a hkrati nazorno podpira iskreno željo po dobrem sodelovanju in medsebojnem spoštovanju, varovanju skupne de-

Fotografija: Mirela Peresin

diščine in narave ter tkanju pristnih vezi med ljudmi, ki želimo skupaj zgraditi boljši svet za nas in bodoče generacije.

Naj bodo decembrska srca rdeča, pisana ali zelena, naj ležijo, visijo ali slastno dišijo - izdelana iz naravnih materialov in z veliko ljubezni bodo sijala tudi brez obilice luči!

Svet se spreminja in mi z njim. To, kar ostaja isto je, dejstvo, da povezani lahko premikamo meje mogočega!

Z roko v roki, srečno in srčno in 2023!

Franc Mužič, župan Občine Brda

Pester program ob prižigu lučk na Dobrovem

Fotografije: Damijan Simčič, Zoso

Slovesna predaja ključev avtomobila

Prvi brezplačni prevoz za starejše v Valdoltro

Zadnjega novembrskega dne je župan Franc Mužič ob prisotnosti Dragice Sternad Pražnikar iz sektorja za razvoj in koordinacijo varnosti cestnega prometa in Mihe Bogataja iz Zavoda Zlata mreža koordinatorici storitve brezplačnih prevozov za starejše v Občini Brda Tanji Prebil ter sedmim prostovoljnimi šoferji slovesno predal ključe avtomobila, namenjenega za prevoze PROSTOFER.

»Veseli smo, da z današnjim dnem uvajamo storitev Prostofer tudi v Občini Brda. Na avtomobil smo čakali dolge štiri mesece, tako da smo bili že vsi nekoliko nestrpni. Tudi sedem prostovoljcev je komaj čakalo, da bi aktivno pričeli s prevozi starejših občanov in občanov Občine Brda. Naj poudarim, da je storitev brezplačna in bo občankam in občanom omogočala opravljanje raznih storitev, od obiska zdravnika, lekarne, do upravne enote, torej kar bodo ljudje potrebovali,« je storitev, ki bo olajšala vsakdan starejšim, ki nimajo možnosti prevoza, pozdravila direktorica občinske uprave Anita Manfreda.

Prvi brezplačni prevoz je bil opravljen že nekaj dni po predaji ključa, 5. decembra. Prostovoljni šofer Danijel Žnidar je Nevenko Beguš pospremil na pregled v bolnišnico Valdoltra.

Brezplačne prevoze opravijo prostovoljci

Brezplačne prevoze izvajajo prostovoljci, namenjeni pa so starejšim od 65 let z nižjimi mesečnimi dohodki,

PROSTOFER
PROSTOVOLJNI ŠOFER

ZLATA MREŽA
Živeti z nasmehom

ki ne vozijo sami, nimajo sorodnikov in imajo na voljo slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi. Brezplačna storitev uporabnikom omogoča lažjo dostopnost do nujnih opravkov, torej zdravniške oskrbe (tako do zdravstvenega doma ali bolnišnice), javnih ustanov, banke, pošte, upravne enote, lekarne in drugih nujnih storitev. Invalidi in osebe s posebnimi potrebami pri prevozu ob sebi potrebujejo spremljevalca.

Kako poteka naročanje?

Na voljo je brezplačna telefonska številka 080 10 10. V komunikacijskem centru bodo zabeležili podatke uporabnika in lokacijo prevoza. Po prijavi prevoza bo klicni center obvestil prostovoljnega voznika o naročenem prevozu in to sporočil tudi uporabniku.

Erika Koncut

Spa Resort Brda zastavljen na osnovi trajnostnih vrednot in ekonomičnosti

Spomladi se pričinja gradnja turističnega kompleksa Spa Resort Brda

Občina Brda in investitor, novogoriška družba BHR Resort in nepremičnine d. o. o., sta skupaj z arhitekturnim birojem SoNo Arhitekti v začetku novembra v Vipolžah javnosti predstavila projekt turističnega kompleksa Spa Resort Brda. Projekt, ujet med vasmi Medana, Fojana in Dobrovo, je trajnostno umeščen v briško terasirano gričevje in sledi trajnostnim načelom gradnje in delovanja. Vrednost investicije je tem trenutku težko oceniti, a bo le-ta najverjetneje presežala 30 milijonov evrov. Z gradnjo bi pričeli takoj po pridobitvi gradbenega dovoljenja.

Predvidena je postavitev različnih turističnih sklopov, ki obsegajo spa program, bogato gostinsko ponudbo, svojevrstno okušanje vina in lokalnih jedi ter luksuzni hotel s hotelskimi sobami in suitami. Ponudbo dopolnjujejo nastanitvene enote za udobnejše bivanje, recimo temu 'glamping', ki ponuja še dodatno zasebnost, tesnejši stik z naravo, predvsem z okoliškimi vinogradi, ter večje udobje.

»Cilj umestitve celotnega kompleksa je čim bolj subtilno zlitje z okolico, hkrati pa oblikovanje atraktivne arhitekturne zasnove, ki bi privabila obiskovalce. Spa hotel je postavljen na vrh hriba, na najbolj vidni točki, po brežini pod hotelom pa se vrstijo manjši objekti glampinga. Da poseg ne bil preveč vsiljiv, se odstranijo vrhnji nivoji obstoječega hriba, ki se nadomestijo z etažami novega objekta organskih oblik in tako nov objekt s svojo pojavnostjo moderno interpretira briško pokrajino. Kljub svoji velikosti se zaradi svoje oblike, ozelenjenih streh in uporabe naravnih materialov popolnoma zlije z okolico. Glamping enote so popolnoma vkopane v teren in ohranjajo terasasto obliko vinogradov. Krasi jih senčnica, ki spominja na latnik, ki poleg senčenja dodaja še avtohtoni pridih krajini,« projekt orisujejo v **arhitekturnem biroju SoNo Arhitekti**.

Želja investitorja je z novonastalim turističnim kompleksom v Goriška brda privabiti še bolj raznovrstne

obiskovalce in jim tako ponudili še več novih doživetij in izkušenj bivanja v regiji, hkrati pa tudi občutno vlti dodatnega elana gospodarstvu v regiji.

Direktor družbe BHR Resort in nepremičnine d. o. o. Matej Lah ob tem pravi: »Projekt Spa Resort Brda smo pričeli preučevati pred dvema letoma ob izbruhu epidemije covid-19. Pristopili smo do župana Franca Mužiča in ljudi, ki so predhodno delali na projektu. Skupaj z našo ekipo svetovalcev smo skušali ugotoviti, kako lahko doprinesemo k realizaciji projekta. Odločili smo se, da se projektu posvetimo z vso odgovornostjo in predvsem v sodelovanju z lokalno skupnostjo. Spa Resort Brda zastavljamo na osnovi trajnostnih vrednot in ekonomičnosti, kar je tudi predpogoj trajnosti. V projektu smo prepoznali t. i. 'experience' (doživetje). Torej ne iščemo zgolj nočitev, temveč izpostavljam in ponujamo prednosti te regije. Obiskovalci bodo 'doživeli' regijo, tako z vidika prijaznosti ljudi kot zdravega življenja, neokrnjenosti narave. Vizija briškega župana je definitivno prava. Menimo pa tudi, da bide zadnja ura, da se projekt uresniči in da je ta strateškega pomena ne zgolj za briško destinacijo, temveč tudi regionalno in celo za državo.«

Investitor in arhitekturni biro izpostavljata, da predstavljen projekt ni definitivna verzija, saj se bodo v maksimalni meri prilagodili zunanjim dejavnikom in predlogom javnosti.

Spa Resort Brda zastavljen na osnovi trajnostnih vrednot in ekonomičnosti

Spa Resort Brda bo uresničitev dočakal po skoraj 20 letih skrbnega načrtovanja in iskanja primernih investitorjev.

PROJEKT V ŠTEVILKAH:

- Objekt bo obsegal dobrih 14500 kvadratnih metrov v petih etažah (klet, pritličje in tri nadstropja);
- Wellness in spa bodo bogatili trije zunanji in trije notranji bazeni, bar, dve finski in ena turška savna s prostorom za sprostitev, sobe za masaže in tretmaje, prostor s hidro bazenom za blatno kopel, fitnes in dvorana za skupinske vadbe;
- Kongresni center bo zajemal dvorano s 100 sedišči ter tri sejne sobe za sestanke;
- Enogastronomska ponudba bo vključena v kavarni in baru v vhodni avli, hotelski restavraciji oz. zajtrkovalnici, „rooftop“ baru, restavraciji „fine dining“ ter vinarni;
- Hotelski del sestavlja 54 standardnih sob, 28 junior suit, osem suit in dve „executive“ suiti;
- Turistični kompleks bo nudil 126 parkirnih mest v podzemni garaži in ob glamping nastanitvah;
- Kompleks bo na območju dobrih 1500 kvadratnih metrov vključeval še predvidoma 17 glamping enot.

Župan Franc Mužič izpostavlja: »Spa kompleks, ki se bo zgodil v prihodnjem letu, bo pomemben steber lokalni briški ekonomiji. Spoštuje avtentičnost briške pokrajine, vključeval bo lokalne sezonske produkte, pripomogel h krožnemu gospodarstvu, doprinesel dodano vrednost briškemu turizmu in gospodarstvu, predvsem pa odpira priložnosti številnih novih zaposlitev različnih spektrov, vetra pa bo dal tudi ustvarjanju dodatne ponudbe oziroma doživetij v Brdih. Gre za neke vrste moj življenjski projekt, saj se za njegovo realizacijo trudim že štiri mandate. A le kdor verjame, žanje. To vedno poudarjam. V preteklih letih je projekt doživel temeljite prevetritve, kar je tudi prav. Izluščili smo najbolj primerno različico. Zadovoljen sem, da je pomen projekta prepoznala goriška domača družba, ki bo gotovo znala na pravi način spoštovati in oplemeniti briško pokrajino, prebivalstvo in turizem.«

Moja dežela - lepa in gostoljubna

Srednjeveška vasica Šmartno najvaško jedro 2022

Srednjeveška vasica Šmartno je na 31. natečaju Moja dežela - lepa in gostoljubna, ki ga razpisuje Turistična zveza Slovenije, osvojila 1. nagrado v kategoriji vaških jeder. Slovesna podelitev nagrad je potekala 14. novembra ob 18. uri v okviru dnevov slovenskega turizma v Laškem. Podelitve so se v imenu Občine Brda udeležili župan Franc Mužič, direktorica občinske uprave Anita Manfreda in direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec.

»Srednjeveška vasica Šmartno si je ta laskavi naslov zaslužila že drugič, kar me gotovo navdaja s ponosom. V njeno obnovo smo resnično vložili veliko truda. V njen čar smo verjeli že takoj po potresu leta 1976, ko je briški arhitekt, moj dober prijatelj, Izidor Simčič s svojo značilno prizadevnostjo vztrajal, da je potrebno ohraniti avtohtonost vasice. Tedanji odločevalci so se pravično odločili. Vedno večji obisk in občinske investicije v infrastrukturo vasice so spodbudili tako briške investitorje kot tudi tiste iz bližnjih krajev, da vložijo svoj denar v bogatenje ponudbe v tem

čudovitem briškem biseru. Danes je Šmartno izjemno obiskana briška turistična točka, ki med svojimi zidovi in gasami gosti tako kulturne kot enogastronske prireditve. Kar me še najbolj veseli, pa je dejstvo, da k uspešni izvedbi prireditev pripomorejo tudi krajan Šmartnega, zato je ta nagrada tudi pohvala njihovim aktivnostim za lepše doživetje Šmartnega,« prejem nagrade komentira župan Franc Mužič.

Direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec njegovim besedam pritrjuje: »Ravno naše Šmartenke in Šmartenci so tisti, ki dajejo vasici Šmartno dušo, tisti, ki pozdravijo slehernega obiskovalca, ohranjajo izročila in prenašajo tradicijo. Še tako lepa arhitektura in dediščina ter ponudba se gotovo ne bi izražali v svoji popolnosti brez takšne angažiranosti prebivalcev. To gostje začutijo. Doživijo. Radi spoznavajo avtohtonost briških krajev. In gotovo je Šmartno ena tistih točk, kjer najbolj izrazito začutijo briški karakter. Priznanje je zato priznanje tako občini in zavodu ZTKMŠ Brda za prizadevnost pri ohranjanju avtentičnosti, kot tudi domačinom ter ponudnikom, ki to prizadevnost podpirajo, se angažirajo in vključujejo v razno razne aktivnosti.«

Letošnji natečaj Moja dežela - lepa in gostoljubna je potekal pod sloganom »Kjer je zdravje doma«, s čimer je Turistična zveza Slovenije želela poleg slovenskih lepot in gostoljubnosti poudariti tudi, da je Slovenija država, v

Moja dežela - lepa in gostoljubna

kateri se pripisuje velik pomen zdravemu načinu življenja in spoštovanju načel trajnostnega povezovanja z naravo.

»Trajnost je vodilo tudi v naši destinaciji. Konkretno v Šmartnem imamo dva nočitvena ponudnika s certifikatom zelene nastanitve Slovenia Green Accomodation, pa tudi enega ponudnika s certifikatom zelene gostinske ponudbe Slovenia Green Cuisine. Obiskovalci imajo v Turistično-informacijskem centru v Šmartnem in pri drugih ponudnikih na voljo izposojlo električnih koles, mimo vasice Šmartno so zapeljane pohodne in kolesarske poti, pa tudi prireditve potekajo po načelu 'nič plastike', spodbujamo prodajo sezonsko in lokalno pridelanih produktov, ohranjamo avtohtone tradicije kot so recimo pletenje Ivanovih venčkov, pa tudi pletenje piconov, sušenje sadja na star način in briško kuhinjo. Pohvalno je tudi, da se nadaljuje obnova domačij s strani domačinov,« še našteva direktorica briškega ZT-KMŠ.

Gre še poudariti, da se je tudi ponudba v Šmartnem v zadnjih dveh letih, navkljub epidemiji, močno vsebinsko obogatila: »Dodali smo vsebino o bajeslovnih briških bitjih, predvsem namenjeno otrokom. Odprli smo nov muzej briške kleti v Etnološki hiši. Odprli sta se tudi nova Vinoteka Brda in soba za senzorično ocenjevanje oljčnih olj Društva oljkarjev Brda. Nenazadnje, utrdili smo sodelovanje s celovško občino, ki je v vaškem jedru obnovila Celovško hišo, ki je rezidenca za kulturnike. Ponuja se voden ogled vasice,« dodaja Tina Novak Samec.

Erika Koncut

Obrezovanje dreves ob javnih cestah

Drevesa ob cestah naj ne ogrožajo prometa

Cestna pregledniška služba si je ogledala občinske ceste in ugotovila, da kar precej dreves, ki rastejo ob cesti, sega v prosti profil ceste ter ogroža, ovira ali zmanjšuje varnost prometa na njej. Na problem zaraščanja cestnega prostora z vejevjem nas stalno opozarjajo vozniki avtobusov in večjih tovornih vozil tako na občinskih kot tudi na državnih cestah. Še posebej neprijetno je srečanje dveh večjih vozil, ko je podrsavanje vejevja po vozilu neizogibno. Prihaja pa tudi do poškodb na vozilih.

Nekaterim občanom – lastnikom dreves so bila poslana obvestila, da v določenem roku odstranijo, očistijo ali obrežejo drevesa tako, da ne bodo ogrožala, ovirala ali zmanjševala varnosti prometa. Gre predvsem za sadna in okrasna drevesa, ki jih je dolžan vzdrževati lastnik drevesa ali lastnik parcele, na kateri rastejo.

akon o cestah (ZCes-1) v 5. členu prepoveduje ogrožanje varne uporabe javne ceste. V prvem odstavku piše, da je prepovedano izvajati ali opustiti kakršna koli dela na javni cesti, na zemljiščih ali na objektih ob javni cesti, ki bi lahko škodovala cesti ali ogrožala, ovirala ali zmanjšala varnost prometa na njej. Z globo 1000 evrov se kaznuje za prekršek posameznika, ki ravna v nasprotju s tem odstavkom tega člena.

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem tega zakona na občinskih cestah izvaja medobčinska inšpekcijska služba.

Fotografije stanja vegetacije ob občinski cesti

Na podlagi zgoraj navedenih dejstev pozivamo lastnike dreves ali zemljišč ob javnih cestah, da preverijo stanje lastne vegetacije ob cesti in v primeru poseganja v prosti profil ceste temu ustrezno ukrepajo (odstranjevanje, čiščenje ali obrezovanje).

Dejan Rusjan,
vodja oddelka za okolje in prostor,
komunalno dejavnost in investicije

Novost v Športnem parku Vipolže

Po grbinah vipolškega koloparka že pred božičnimi prazniki

V Športnem parku Vipolže se je sredi decembra zaključila 90.000 evrov vredna investicija v kolopark, asfaltno kolesarsko progo z grbinami. Proga meri skoraj 1000 kvadratnih metrov in je največja tovrstna na Goriškem. Proga si je v fazi asfaltiranja skupaj z izvajalcem del, nadzornikom del in vodjo oddelka za okolje in prostor, komunalno dejavnost in investicije na Občini Brda ogledal tudi župan Franc Mužič.

Gre za delček mozaika dejavnosti, ki so predvidene v urbanistični ureditvi Športnega parka Vipolže. Pripravlja se že projekt fitnesa na prostem, predvideno pa je tudi dokončanje nogometnega igrišča z umetno travo. V urbanistični zasnovi so predvideli tudi otroška igrala ter igrišči za odbojko in košarko. Skozi park bosta predvidoma urejeni sprehajalna in tekaška pot, celoten park pa bo bogat s klopmi, stojali za kolesa, družabnim prostorom za prireditve ter javnimi toaletnimi prostori. Sicer pa ostajajo odprte možnosti za nove zvrsti športov, ki se uveljavljajo in postajajo vse bolj popularne.

Erika Koncut

Kolopark

Fotografija: Erika Koncut

Sprehajalna pot kot je predvidena v urbanistični zasnovi

Otroška igrala kot so predvidena v urbanistični zasnovi

Družabni prostor kot je predviden v urbanistični zasnovi

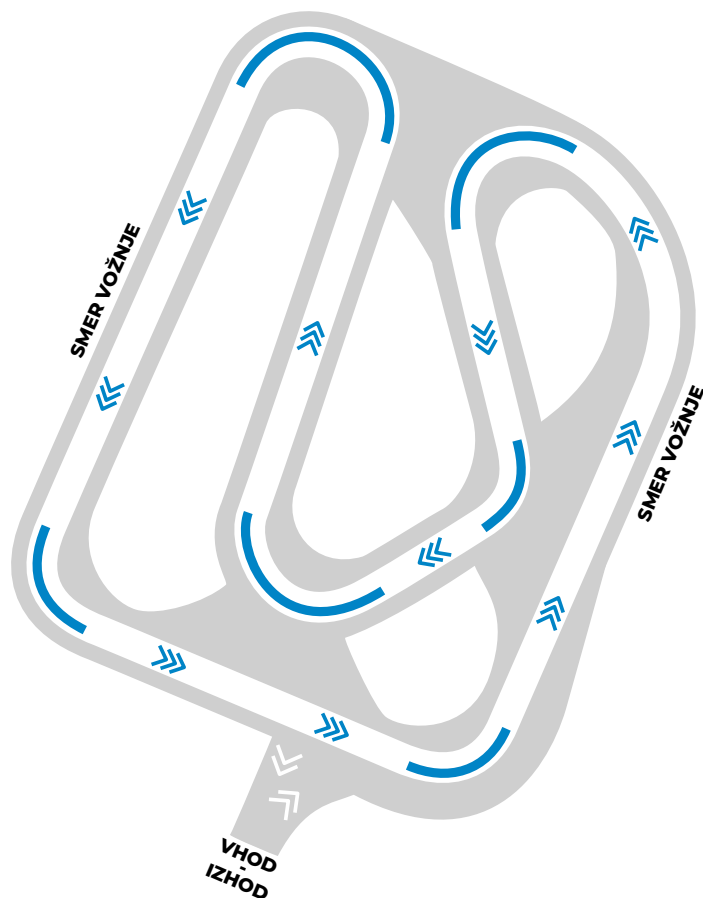

Fitnes na prostem kot je predviden v urbanistični zasnovi

PUMP TRACK VIPOLŽE

KAJ JE PUMPTRACK?

Pumptrack je sestavljen iz zaobljenih grbin in zavojev, ki so med seboj ritmično povezani v krožno zanko. Primeren je za vse velikosti koles, rolke, rolerje in skiroje. Po stezi se ne premikamo s poganjanjem ali odrivanjem, temveč s premikanjem težišča telesa.

RAZBREMENITEV
NAVZGOR

OBREMENITEV
NAVZDOL

RAZBREMENITEV
NAVZGOR

OBREMENITEV
NAVZDOL

KAKO VOZITI PO PUMPTRACK POLIGONU:

PUMPTRACK obratuje brez nadzora.
Kljub previdnosti lahko pride do resnih poškodb.
UPORABLJATE GA NA LASTNO ODGOVORNOST.

Z vstopom na poligon se strinjate s pravili uporabe. V primeru nezgode pokličite 112.

PRAVILA UPORABE

Obvezna uporaba čelade. Uporaba druge zaščitne opreme je priporočena.

Preverite ali je vaše kolo oziroma drug rekvizit tehnično brezhiben.

Uporabniki na stezi in pred teboj imajo prednost.

Vedno ohranjanje nadzor. Hitrost prilagodite znanju, razmeram na progi in drugim uporabnikom.

Spoštuj ostale uporabnike.

Prepovedana hoja in vožnja po travi.

Prepovedana vožnja z vozili na motorni pogon.

Ne ustavljalj se na stezi in je ne blokiraj.

Otroci mlajši od 12 let morajo biti pod nadzorom odrasle osebe.

Mladinski center Brda v letu 2022

Skrb za počutje otrok in mladine

Po odprtju prostorov Mladinskega centra Brda v juniju 2019 so zaradi vseh virusnih preprečitev, ki so krojila naša življenja zadnji dve leti, projekti in aktivnosti centra nekoliko obstali. Med enim in drugim valom bolezni naših idej in želja nikakor nismo uspeli zapeljati v celoti, kot smo si poleti 2019 zadali. Pa vendar se je življenje v letošnjem letu spet vrnilo v svoje tire in nam omogočilo, da premaknemo stvari naprej, mladinske aktivnosti pa se razbohotijo.

Zelo pomemben vidik, ki mu sledimo že od samega začetka, je počutje naših otrok in mladine. Z veseljem jim prisluhnemo in s skupnimi dogovori dopolnjujemo opremo, preurejamo prostore in prilagajamo aktivnosti. Ker nam je mnenje mladih pomembno in se jim želimo z aktivnostmi, po katerih povprašujejo in jih potrebujejo, približati, smo že v začetku leta pristopili k mednarodni raziskavi. Skozi celo leto pa smo beležili tudi obisk mladinskega centra in učinke mladinskega dela preko orodja Logbook.

Raziskava Mladinski center in prosti čas - kaj si želiš?

Z namenom, da bi bil glas mladih še bolj slišan in upoštevan, je Urad za mladino MOL v sodelovanju s švedsko mrežo KEKS pripravil raziskavo Mladinski center in prosti čas - kaj si želiš?, ki je bila namenjena devetošolcem ter dijakom 3. letnika srednjih šol. Pri raziskavi je poleg briške občine (ZTKMŠ Brda, Mladinski center Brda) sodelovala še ena večja slovenska občina, Mestna občina Maribor. Zanimalo nas je, kako izbrana skupina mladih, v našem primeru so to bili devetošolci, preživlja prosti čas, kako razume mladinsko delo in kakšna je njena vključenost v lokalni mladinski center. Ker v Občini Brda srednjih šol nimamo, smo vprašalnik ponudili učencem devetega razreda OŠ Alojza Gradnika Dobrovo. Raziskava je temeljila na izpolnjevanju ankete, ki je vsebovala 29 vprašanj z že vnaprej ponujenimi odgovori. Skupno število registriranih učencev devetega razreda je 50. Pri izpolnjevanju vprašalnika je sodelovalo 45 učencev in učenek, od tega je bilo 23 deklet in 22 fantov. To je bila tudi priložnost za pogovor z mladimi o aktivnostih našega mladinskega centra ter o mladinskem delu. Na

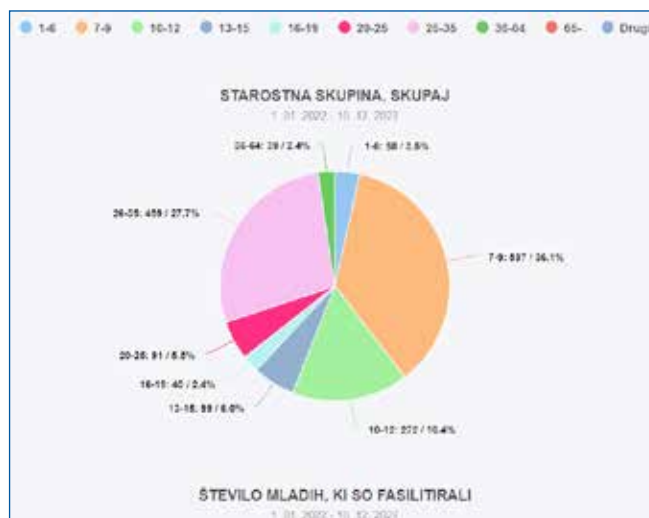

Fotografija: Matej Srebrnič

Pigs parlament v Mladinskem centru

podlagi rezultatov raziskave smo prišli do treh ključnih ugotovitev. Med devetošolci je visok delež mladih, ki je pripravljen sodelovati pri aktivnostih v mladinskem centru. Obisk mladinskega centra jim predstavlja oviro zaradi oddaljenosti (slabe povezave s prevozi). Mladinski center bi najraje obiskovali med vikendi.

Orodje Logbook

V mladinskem centru že drugo leto zapored uporabljamo za beleženje in spremljanje učinkov mladinskega dela orodje Logbook. V obdobju od 1. januarja pa vse do 10. decembra letos smo v našem mladinskem centru z letno evalvacijo zabeležili kar 208 aktivnosti, za katere smo porabili 545 ur in pol, mladinski center pa je obiskalo kar 1655 posameznikov. 70 % naših obiskovalcev je fantov in le 30 % deklet. Po starosti pa še vedno prevladujejo otroci stari med 7 in 9 let (36 %), sledi jim mladina, stara med 26 in 35 let (skoraj 28 %). Mladinski center najmanj obiskujejo mladostniki v starosti od 16 do 19 let, torej srednješolci.

Če letošnje rezultate še nekoliko primerjavo z enakim obdobjem v letu 2021, je bilo zabeleženih 131 aktivnosti, za izvedbo le-teh smo rabili 421 ur, mladinski center pa je obiskalo 942 posameznikov. Indeks glede na zabeležene aktivnosti 2022/2021 znaša 160. Pri izvedbi aktivnosti v urah 2022/2021 znaša indeks 130, pri številu posameznikov, ki so obiskali mladinski center, pa 176.

Za mnenje glede aktivnosti in dogajanja v mladinskem centru ter o uporabnosti prostorov smo povprašali kar dva naša redna in zvesta obiskovalca, osnovnošolca Lukasa Boltarja in mladeniča Mateja Srebrniča.

Kako se počutiš v mladinskem centru in kaj pri nas rad počneš, smo vprašali našega rednega obiskovalca, osemletnega Lukasa Boltarja. Lukasa smo le s težavo ujeli med eno in drugo aktivnostjo v sklopu počitniškega varstva prve dni novembra. Pravi, da se pri nas odlično počuti. Dve leti je prisoten na vsakem počitniškem varstvu, udeležil se je tudi tečaja robotike, v mladinskem centru je že dvakrat praznoval rojstni dan. Navdušen je nad tem, da je veliko prostora in da na rojstnodnevno zabavo lahko povabi veliko prijateljev. Glasbo takrat predvajajo na ves glas. Najljubši igri sta mu namizni nogomet in namizni tenis. Med aktivnostmi počitniškega varstva pa obožuje športne igre, predvsem igranje nogometa s prijatelji. Lukas je tudi zelo strasten nogometaš in član Nogometnega kluba Brda. Rad se preizkuša tudi v kuharskih izzivih.

V zaodruju, po še enem koncertu, ki se je odvijal v Vili Vipolže, smo v sproščenem ambientu čajne kuhinje - brez čaja - naša številna vprašanja glede mladinskega centra zastavili tudi Mateju Srebrniču, ki je multi-instrumentalist, vokal in basist skupine Pigs parlament, vsem poznana briška osebnost, ki s svojo glasbo povezuje in osrečuje različne generacije. Matej in številni drugi mladi briški glasbeniki tudi redno zahajajo v naš mladinski center. Zanimalo nas je, kako se mladi v mladinskem počutijo, kaj tam počnejo, pa tudi česa si še želijo. Sogovornik pove, da je bil ob prvem obisku mladins-

Fotografija: ZTKMŠ Brda

Lukas Boltar

skega povsem prevzet. Nikakor si ni misli, da je v Brdih mladim na voljo tovrsten prostor. Glasbeno sobo so takoj vzeli za svojo in jo v naslednjih tednih tudi opremili z lastnimi instrumenti in ostalo potrebno avdio opremo. Prostor in oprema sta na voljo tudi ostalim briškim glasbenim ustvarjalcem. Na njihovo pobudo smo vzpostavili tudi sistem beleženja, tako sledimo obiskom v glasbeni sobi in v primeru okvar opreme ali instrumentov lahko brez težav zasledimo zadnjega uporabnika. Mladi se glede vaj in zasedenosti sobe sami usklajujejo in si med sabo izmenjujejo ključke. V septembru smo bili v našem mladinskem centru veseli tudi zelo prijetnega in spodbudnega presenečenja. Na dogodku Rock kotline 2022 so člani skupine Pigs parlament, Lintver ter projekt pod imenom Ne-vem bend, ki ga vodi Zarjan Kocina, skupaj z ekipo DŽC Cerovo zbrali kar zajeten kupček denarja in z njim nakupili nekaj kosov nove avdio opreme in jo dali v skupno uporabo v glasbeni prostor mladinskega centra. To je še ena odlična akcija, ki jo je naša briška mladina izpeljala brez besed in zelo skromno. Škatle z opremo so se v mladinskem kar pojavile. Ponovno so pokazali in dokazali, da so tudi mladi dobrosrčni in v sebi nosijo čut za deljenje s skupnostjo, kar s ponosom pozdravljamo. Matej mi je še zaupal, da bi radi v prihodnjih mesecih v glasbeni sobi tudi nekoliko preuredili tla, ki bi omogočala manj tresljajev med igranjem in boljšo akustiko. Zelo dobrodošel pa bi bil tudi kakšen manjši prostor za shranjevanje opreme, kamor jo lah-

ko odmaknejo, ko je ne potrebujejo. V bodoče pa si seveda želijo tudi občasne pomoči pri nakupu kakšne dodatne opreme, ki jim bo služila pri ustvarjanju in razvoju svojih idej in poslanstva.

Kaj v našem mladinskem centru še počnemo?

V začetku leta smo skupaj z Ljudsko univerzo Nova Gorica organizirali in zapeljali brezplačni tečaj francoščine. V marcu je mladina svoje podjetniške ideje razvila in predstavila na tridnevnem start-up izzivu. Kot partnerji projekta Mlad podjetnik - spodbujanje podjetništva mladih v lokalni skupnosti smo organizirali obisk pri Mladem vinarju Slovenije 2021 Jakobu Bizjaku. V naših prostorih se redno srečujejo in ustvarjajo člani Klape Karatel, člani skupine Lintver in Pigs parlamenta. Izpeljali smo zimsko, šesttedensko poletno varstvo in tudi varstvo v sklopu krompirjevih počitnic. V naši družbi je nepozabne počitniške dneve preživelo skupaj kar 175 otrok. Ob torkih in petkih imamo ure karateja, med vikendi skoraj vedno rojstnodnevna praznovanja. V aprilu smo izpeljali začetni tečaj lego robotike in ga zaradi velikega povpraševanja oktobra še enkrat ponovili. Pred velikonočnimi prazniki smo organizirali delavnico, na kateri smo pletli košare iz bak in si medgeneracijsko pomagali. Organizirali in izpeljali smo tudi tečaj ruskega jezika. Z oktobrom smo pod naše okrilje sprejeli tudi pouk klavirja, ki se izvaja preko dislociranega oddelka Glasbene šole Nova Gorica. Stalnica so postale tudi urice učne pomoči in instrukcije za osnovnošolce.

Mladim želimo pokazati, da v mladinskem centru lahko preživijo kakovosten čas in imajo na voljo prostor za ustvarjanje in kreiranje svojih želja in zamisli. Še naprej jih bomo spodbujali, da aktivno sodelujejo pri pripravi in izvajanju različnih aktivnosti, ter jim pomagali, da so njihove ideje slišane in se realizirajo. Briška mladina, naša vrata so vedno odprta, želja po skupnem sodelovanju in povezovanju pa vedno goreča.

Mateja Drnovšček, ZTKMŠ Brda

Investicije v teku

Kolesarska steza Dobrovo-Vipolže

Dela na kolesarski stezi Dobrovo–Vipolže so v polnem zagonu.

Fotografija: Andrej Colja

Obvoznica Kojsko

Dela na obvoznici Kojsko tečejo s polno paro. Trenutno poteka izgradnja krožišča v Kojskem, v izgradnji je tudi pločnik za v vas Brestje.

Fotografija: Andrej Colja

Balinišče Vipolže

V Športnem parku Vipolže poteka pokritje balinišča. Pred kratkim je bila postavljena nosilna konstrukcija.

Fotografiji: Simona Markočič in Zvezdan Peršolja

Krepitev vezi z Občino Brda

20. obletnica delovanja celovškega Alpsko jadranskega centra za čezmejno sodelovanje

Alpsko jadranski center za čezmejno sodelovanje (AACC) iz Celovca, ki že dvajset let vestno sledi poslanstvu »pospeševati povezanost avstrijsko koroškega prebivalstva z ljudmi iz sosednjih držav in držav pristopnic, gojiti dobre odnose do sosedov, ustvarjati nove povezave in krepiti že obstoječe«, je ob kulturnem srečanju ob zaključku razstave »Sledovi fantazije« umetnika Stanka Sadjaka, ki se je odvila na sedežu Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk v Celovcu, pohvalil in okrepil sodelovanje z Občino Brda. Pred odprtjem razstave so se predstavniki AACC in Občine Brda sestali tudi s celovškim županom Christianom Scheiderjem.

Snidenja s celovškim županom so se ob prisotnosti celovškega podžupana Aloisa Dolinarja ter predsednika AACC Bernarda Sadovnika v imenu Občine Brda udeležili podžupan Žarko Kodermac, direktorica občinske uprave Anita Manfredda in uslužbenec Uroš Bensa.

Beseda je tekla o preteklih uspešnih sodelovanjih na kulturnem, turističnem in ostalih področjih. Srečanje se je sklenilo z zadovoljstvom, da ima sodelovanje med občinama zelo utrjene in močne temelje, ter z željo po skupnih plodnih in uspešnih projektih tudi v prihodnje. Spomnimo, da je celovška občina veliko pripomogla pri popotresni obnovi vasi Šmartno, sodelovanje pa z leti ni izgubilo ugodnega vetra, temveč je ravno v zadnjem obdobju obrodilo dodatne možnosti izpeljave skupnih projektov, med katerimi je bila tudi obnova t. i. Celovške hiše umetnikov v Šmartnem in ureditev degustacijske sobe za okušanje oljčnih olj v njenih kletnih prostorih. Občina Brda tudi že vrsto let v Celovcu tik pred osrednjim praznikom v Brdih organizira mini Praznik češenj, s katerim celovške občane in širše koroško prebivalstvo vabi v Brda.

Zaključek razstave koroškega umetnika Stanka Sadjaka je bilo združeno s srečanjem kultur Goriške brda – Celovec, pokušno vina in pršuta ter glasbenim spore-

Fotografija: Mestna občina Celovec

Sprejem pri županu MO Celovec

dom iz Goriških brd. Prisotne na dogodku so pozdravili predsednik AACC Bernard Sadovnik, podžupan Mestne občine Celovec in član upravnega odbora Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk Alois Dolinar, podžupan Občine Brda Žarko Kodermac ter sam avtor razstave Stanko Sadjak.

Fotografija: © karlheinzfessler.com

Erika Koncut

Dan spomina na mrtve v Gonjačah

»Sinovom Brd in Benečije, čuvarjem zvestim naše govorice ...«

»S hvaležnostjo in globokim poklonom se danes spominjamo na vse rodoljube, pripadnike TIGR in druge predvojne protifašistične organizacije, padle borce in umrle med NOB ter padle v vojni za Slovenijo,« je dejala letošnja govornica Anita Manfreda, direktorica občinske uprave Občine Brda.

V svojem nagovoru je poudarila, da nas Bevkovi verzi na plošči opominjajo, da je celoten ta prostor prelit s krvjo v boju proti prevladi fašizma in nacizma ter za ohranitev slovenske kulture in jezika. Zvesti čuvarji smo bili takrat, zvesti čuvarji smo tudi danes, in sicer z medkulturnim sodelovanjem. Smo na gričku z imenom Mejnik in vidimo brezmejnost našega prostora, kjer se verzi idilične pokrajine zlivajo s poezijo složnosti in medkulturnega spoštovanja. Tu se prepletajo tri kulture, vendar ni videti razlike, kje se ena kultura zaključi in se prične druga, ker smo vsi del iste kulture, istega človeštva. Zato tukaj na Mejniku, ob tradicionalni spominski slovesnosti, glasno in jasno kličemo k miru in složnosti. Še toliko bolj, ko je svet ponovno postavljen pred izziv branjenja suverenosti narodov. »Bodimo odgovorni in zvesti čuvarji medkulturnega sodelovanja. Le tako bomo bodočim generacijam privzgojili, kako pomembna je vrednota miru,« je zaključila govornica.

Fotografija: Andrej Colja

Organizatorji komemoracije so bili Občina Brda, Območno združenje borcev za vrednote NOB Nova Gorica, KO borcev za vrednote NOB Dobrovo, Kojsko in Medana ter OZVVS Brda.

Ob zvokih žalostinke Pihalnega orkestra Brda in častnem pozdravu praporščakov so k spomeniku položili venec Občine Brda in venec OZ borcev za vrednote NOB Nova Gorica. Sledila je minuta molka. Kulturni program so oblikovali Pihalni orkester Brda, MoPZ Srečko Kumar Kojsko, učenci OŠ Alojza Gradnika in POŠ Kojsko Tine, Tiara, Lija, Eli in Larisa pod mentorstvom učiteljice Helene Vendramin. Program je povezovala Sindi Rutar Erzetič.

Milena Beguš

Tradicionalna komemoracija v Medani

Izgubili življenja za svobodo in mir

V Medani smo se prvega novembra s tradicionalno komemoracijo spomnili na naše sokrajane, ki so izgubili svoja življenja za svobodo in mir, ki ga še danes uživamo. KS Medana in KOZB za vrednote NOB Medana se pristrčno zahvaljujemo vsem nastopajočim: povezovalki Sindi Rutar Erzetič, učenkam OŠ Alojz Gradnik Dobrovo, MOPZ Ludvik Zorzut Medana, praporščakom ter govorniku Valterju Kocina. Vojni dogodki se ne smejo nikdar več ponoviti. Te spomine moramo prenašati na mlade rodove, katerih preteklost njihovih dedov ne zanima veliko. Zavedati se moramo, da bi nekateri najraje na te dogodke čim prej pozabili, ampak sorodnikom padlih sokrajanov ni vseeno.

Valter Kocina

Fotografija: Andrej Colja

Športno ribiško društvo Brda

25. srečanje ribiške družine Soča in ribiške družine Preluka

Začetki ribiške družine Soča segajo v leto 1952, ki razpolaga s spodnjim delom vodotoka reke Soče in njenimi pritoki ter potoki v Goriških brdih, kjer se nahaja umetna zajezev Kozlink, v katerem prevladuje gojeni krap. Ribiško družino pod vodstvom Mitje Gregorca sestavljajo trije rajoni, kanalški, goriški in briški.

Ribiški rajon Brda sestavlja med 17 do 23 članov. Rajon aktivno deluje zadnjih dvanajst let, ko so v okviru Športnega ribiškega društva Brda organizirali številne delovne akcije, kot so čiščenje potokov, nadzor nad onesnaženjem vodotokov ter varovanje in preprečevanje pomora rib. Sedež društva, kjer se tudi nahaja njihova koča, je jezero Kozlink, za katerega tudi skrbijo, vključno z njegovo okolico. Trenutno izvajajo projekt, katerega dolgoročni cilj je vzpostaviti vzrejo primorske podusti, domorodne vrste v Italiji in Sloveniji, ki je že skoraj izginila s seznama avtohtonih vrst.

Glavni namen je druženje ljudi s skupnimi interesi in seveda privabljanje podmladka, zato redno prirejajo srečanja ob Kozlinku in občasne razstave z najrazličnejšimi lovniimi vabami, skupaj z ulovljenimi ribami v briških potokih. V spomladanskem času imajo srečanje Briški ribiči car, v jesenskem času ob martinovanju pa poteka tradicionalno srečanje z ribiči iz pobratene hrvaške občine Matovlje, kamor se naši ribiči vračajo vsako prvo nedeljo v juniju.

V letošnjem letu so z ribiči iz Matovlj, ribiške družine Preluka, obeleževali že 25 let srečevanja.

Začetki segajo v leto 1995, ko so na obisk za Praznik česenj iz občine Matovlje prišli predsednik turističnega društva vključno z dvema članoma, ki sta bila ribiča in sta se zanimala za ribiško družino v Brdih. Skupaj sta se sestala Ivo Lipič, predsednik društva ribiške družine Preluka, in Jadran Jakončič, podpredsednik ribiške družine Soča. To je bil prvi korak za vzpostavitev dolgoletne tradicije in prvi korak pri ustvarjanju novega zavezništva

med dvema ribiškima družinama in čezmejnem sodelovanju. Srečevalo se je med 30 do 35 ribičev. V sklopu druženja je potekalo dopoldansko lovljenje rib ter podeljevanje priznanj in pokalov v popoldanskem času. Po podelitvi so v Brdih obiskali tudi vinarje, kjer so imeli organizirane ogled kleti in degustacije, lahko bi rekli, da so imeli tradicionalen obisk Brd, kjer imaš vedno na voljo nekaj dobrega za »popit in pojest«. V zameno za vino so briški ribiči na srečanjih v Matovljah kupovali ribe. Tako kot celoten svet je tudi ta tradicija nekoliko zamrznila v zadnjih treh letih, ampak so jo letos ponovno oživeli v takšnem žaru kot ob prvem srečanju pred 25 leti. Gre za obeleževanje, kjer je dobrodošla le dobra volja, saj se med pretakanjem briških kapljic in lovljenjem rib vsakoletno sklepajo tudi prijateljske vezi, gre torej za povezovanje društev, županov, čezmejnost in navsezadnje povezovanje med ljudmi. Seveda pa v prihodnosti stremijo k ponovnim srečanjem in ohranjanju povezovanja ter tradicije. Članek je nastal po pogovoru z Jadranom Jakončičem.

Gaja Velušček

Društvo upokojencev Dobrovo

Številne aktivnosti skozi vse leto

Koronski čas je bilo obdobje, ki je zamrlo delovanje in aktivnost DU Dobrovo. Kljub temu so se posamezniki potrudili, da so člani tudi v tem obdobju ob praznikih prejeli vsaj voščilnico po pošti. Društvo namreč vključuje preko 350 upokojencev, veliko jih je že zakorakalo v osemdeseta in devetdeseta leta, zato je koronski čas v izolaciji za vse predstavljal težko obdobje.

Občni zbor društva

Po dveh letih mirovanja smo maja uspešno izpeljali občni zbor društva, kjer je bila za predsednico izvoljena Vesna Filej. Občni zbor je bila prva priložnost za druženje po omejitvi gibanja, kjer se je srečalo preko 100 članov. Popoldan je v Kleti Brda minil v veselem razpoloženju, ob dobri hrani in klepetu ter glasbi in plesu.

Piknik

Drugi dogodek, piknik, je društvo organiziralo 28. avgusta. Piknik je bil načrtovan v Čelu, ker pa nam vreme ni bilo naklonjeno, smo se preselili v Klet Brda. Potreba po druženju je med člani še kako prisotna, saj se je ponovno zbralo preko 100 članov. Tradicionalen večdnevni jesenski izlet je bili v oktobru na željo članov organiziran le enodnevno. Še vedno je med člani prisotna bojazen zaradi okužb s koronavirusom. Kljub temu smo v dveh urah zapolnili vsa mesta na avtobusu.

Izlet

Pot nas je 29. oktobra najprej zapeljala v dolino reke Vajont, do enega najvišjih jezer na svetu z 262 metri višine. Leta 1963 je bil jez prizorišče velike tragedije. Zaradi akumulacijskega jezera nad jezero, ki je razmočil tla, se je z gore sprožil ogromen plaz in velik poplavni val je poplaval vas Longarone v dolini reke Piave. V sedmih minutah je umrlo skoraj 2000 ljudi. Z lokalnim vodičem smo si ogledali jez in dolino, ki se je po tragediji spremenila. Pot nas je nato vodila do Conegliana, Tu je doma slavni Prosecco in pohvalijo se lahko z najstarejšo vinsko šolo v Italiji. Po ogledu šole je sledila tudi degustacija

vina, ki ga predeluje šola. Sledil je sprehod po starem mestnem jedru Conegliana.

Pozno popoldne smo obiskali Treviso, mesto, ki marsikdaj ostane v senci bližnjih Benetk. Mesto ni poznano samo po okusnem radiču, ampak tudi po številnih znamenitostih in labirintu prepletajočih se ulic in starih portalov, ki se sklanjajo nad reko. Zadovoljni in polnih novih vtisov ter prijetnega druženja smo se v večernih urah vrnili domov.

Športna in terapevtska vadba, predavanje, srečanja

S 1. oktobrom smo pričeli v telovadnici šole na Dobrovem športno in terapevtsko vadbo za starejše. V dveh skupinah vadbo obiskuje skoraj 40 udeležencev. Zadnji dan v novembru smo za člane društva organizirali predavanje o demenci - kako jo prepoznati in kje poiskati pomoč. 30 članov je prisluhnilo Sonji Valič in Sonji Planko iz društva GO-Spominčica. Prva nedelja v decembru pa je bila rezervirana za novoletno srečanje članov in članic društva. Druženje z zabavo in večerjo smo organizirali v Kleti Brda.

Pred prazniki bomo člani društva s pomočjo Občine Brda obiskali in obdarili vse starejše občane. Poleg simboličnega darila jim želimo prenesti predvsem malo veselja za praznike in dobre želje v prihajajočem letu. Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila Občini Brda, Kleti Brda in OŠ Alojza Gradnika Dobrovo, ki vedno prisluhnejo našim potrebam in željam ter nam omogočijo izvajanje naših dejavnosti.

Hvaležni smo za vse skupne trenutke, ki smo jih preživeli v letu 2022.

Vsem Brikam in Bricem želimo vesele in radostne praznike ter vse dobro v letu 2023.

Vesna Filej

Čebelarstvo Kanal - Brda

Čebelarji z veseljem gledamo na letošnjo letino

Čebelarji z veseljem gledamo na letošnjo letino in ugotavljamo, da smo z boro medu lahko zadovoljni. V Čebelarstvu Kanal - Brda je pred nami le še zaključno novoletno srečanje, kjer bomo s predavanjem zaključili pestro leto 2022.

V društvu smo poleti spet organizirali praktično delavnico z mag. Ivom Planincem z Nacionalnega veterinarskega inštituta. Izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel je vedno dobrodošlo in ga obnavljamo vsako leto.

Ko se poletje prevesi, gre večina dela s čebelami h koncu in zato je vedno več časa za druženje. Redno poletno druženje vseh članov smo organizirali na Sabotinu. Udeležilo se ga je veliko naših članov, poseben pomen ima predvsem za naše starejše člane.

Jesenski čas je prav tako namenjen izobraževanju in druženju. V oktobru smo se odpravili na strokovno ekskurzijo, tokrat smo raziskovali Dolenjski del. Najprej smo se ustavili v Višnji Gori, v Hiši kranjske čebele. V lepo obnovljeni znameniti stari šoli v centru Višnje Gore smo si ogledali edinstveno doživljajsko razstavo čudežnega sveta čebel. Čebelji svet smo spoznavali na povsem moderen način preko multimedijских vsebin.

Pot smo nadaljevali do roba kočevskega pragozda, kjer je družina Kenda iz razpadajoče in zapuščene destilarne naredila zgodbo o uspehu. V svoji destilarni izdelujejo žgane pijače in likerje mednarodno priznane kakovosti. Z zanimanjem smo si ogledali proces pridelave gina in viskija ter sladko zgodbo - čokoladnico. Res vredno ogleda in okušanja.

Na koncu smo se podali še v osrčje Kočevskega roga, do Čebelarstva doma Podstenice. Sprejel nas je predsednik Čebelarstva družstva Straža - Dolenjske Toplice Tone Andrejčič, ki nam je v obnovljeni gozdarski hiši pokazal bogato čebelarstvo razstavo. Stalno so razstavljeni stari čebelarški eksponati, lepo ohranjen čebelarški voz ter veliko slikovnega in knjižnega gradiva. V domu imajo tudi muzejsko dvorano z maketo predvojnih Podstenic, porušene vasi Kočevskih Nemcev. Tone Andrejčič je sicer profesor zgodovine in nam je pripravil res odlično in bogato predavanje, ne samo o čebelarstvu, pač pa tudi o gozdarstvu v Rogu ter zgodovini kraja. Ob domu imajo tudi društven čebelnjak, posebej zanimive so se nam zde-

le rešitve zaščite pred medvedmi. Ekskurzija nam je dala res veliko novih idej. Upamo, da jih izpeljemo.

November je bil ponovno namenjen izobraževanju. V našem čebelarstvu domu v Neblem smo skupaj s Čebelarstvo zvezo izpeljali dobro obiskano predavanje o smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu.

Naši člani pa so na ocenjevanjih ponovno dokazali, da prav na našem območju pridelujemo odličen med. Na mednarodnem ocenjevanju na sejmu Agra je Vasja Jug prejel srebrno medaljo za akacijev med, v Semiču pa Sebastjan Planišček zlato za akacijev med. Čestitamo.

Vsak tretji petek v novembru je namenjen tradicionalnemu slovenskemu zajtrku. V šolah in vrtcih posebno pozornost namenijo pomenu prehrane iz lokalno pridelanih živil. V društvu smo zbrali med in obiskali otroke.

Prav v teh dneh pa nas je dosegla lepa novica o vpisu čebelarstva na Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine. Veseli nas, da smo tudi mi del tega.

Iz Čebelarstva družstva Kanal - Brda vam v novem letu želimo obilo zdravja. Naj med!

Darja Žnidarčič

70 let novogoriške območne enote Rdečega križa

Zvesti krvodajalci so doma tudi v Brdih

Rdeči križ Nova Gorica v letošnjem letu praznuje 70-letnico ustanovitve. Častitljivo obletnico je obeležil 24. novembra v SNG Nova Gorica s slavnostno akademijo Lepo je deliti. Celoten večer je bil posvečen vsem, ki na tak ali drugačen način udeležajo temeljna načela Rdečega križa (RK) in s svojimi dobrimi dejanji dnevno izkazujejo humanost, solidarnost in pomoč ljudem v stiski. Posebno priznanje Občini Brda je v imenu občine prevzela direktorica občinske uprave Anita Manfreda.

Že 143 let na tak ali drugačen način prostovoljci RK na Goriškem z močjo humanosti pomagajo tistim, ki pomoč potrebujejo. Zadnjih 70 let to poslanstvo uresničuje Območno združenje Nova Gorica. Danes je Območno združenje Nova Gorica eno večjih območnih združenj, ki delujejo pod okriljem Rdečega križa Slovenije. Delovanje preko 200 prostovoljk in prostovoljcev je organizirano v 23 krajevnih organizacijah, od teh ena deluje kot občinska organizacija. V lanskem letu se je na povabila k darovanju krvi odzvalo 1551 aktivnih krvodajalcev, ki so skupaj zagotovili približno 2600 odvzemov krvi. Skupno ima območno združenje tudi približno 60 aktivnih bolničarjev in drugih članov nastanitvene enote.

Območno združenje Nova Gorica se tesno povezuje in sodeluje s civilno zaščito občin in regijsko izpostavo Uprave RS za zaščito in reševanje, z občinami in Centrom za socialno delo. Tako učinkovito doseže vse, ki so v stiski in revščini.

Aleš Markočič, predsednik RK Nova Gorica, se je na slavnostni akademiji zahvalil županom in podžupanom ter predstavnikom vseh občin na Goriškem ter jim podelil priznanja. V imenu vseh šestih občin pa je Rdečemu križu ob jubileju čestital in predal darilo župan Občine Šempeter-Vrtojba Milan Turk. Slavnostni nagovor ob jubileju je prispevala predsednica Rdečega križa Slovenije, mag. Vesna Mikuž.

V sklopu dogodka se je novogoriška območna enota Rdečega križa zahvalila in podelila priznanja tudi vsem krvodajalcem, ki so darovali kri več kot 50-krat. Med njimi so tudi taki, ki so darovali kri že 110-krat ali

Posebno priznanje Občini Brda je v imenu občine prevzela direktorica občinske uprave Anita Manfreda.

večkrat, nekateri celo 130-krat! Med njimi tudi Bric Aleksij Mavrič, ki je kri daroval že 126-krat.

Erika Koncut

Fotografija: David Verlič

Čestitka ob mednarodnem dnevu prostovoljstva

5. decembra smo obeležili mednarodni dan prostovoljstva. Ob tej priložnosti čestitamo vsem briškim prostovoljkam in prostovoljcem, ki v različnih organizacijah in združenjih namenjate svoj prosti čas lažšanju težav in izzivov pomoči potrebnim. Iskrena hvala za vaš trud.

Občina Brda

Dom upokojencev Podsabotin

*»Naši dnevi so le nekoliko daljši kot list,
ki spomladi ozeleni in jeseni porumeni in oveni.
Pa vendar ne štejejo dnevi,
ki smo jih živeli ampak globina.
Pomembno je, kako smo živeli,
ljubili in koliko src smo se dotaknili.«*

Julia Doria

2023

ELKOR

VESEL
BOŽIC
& SREČNO V NOVEM LETU

BUON
NATALE
& FELICE ANNO NUOVO

MERRY
CHRISTMAS
& HAPPY NEW YEAR

FASADNI SISTEMI
OMETI
TLAKI
MAVČNI SISTEMI
HIDROIZOLACIJA TERAS
ZUNANJA UREDITEV
TRGOVINA Z GRADBENIM
MATERIALOM

Temeljni postopki oživljanja z uporabo defibrilatorja – AED

Za obnovitev znanja in čim več novih prvih posredovalcev

Sredi oktobra smo z akcijo »Slovenija oživlja!« tudi v Sloveniji obeležili svetovni dan oživljanja (World Restart a Heart Day). V Brdih sicer nismo pripravili posebnega dogodka, smo pa ob tej priložnosti Brikam in Bricem sporočili, da bomo nadgradili projekt mreže AED v Občini Brda ter občanke in občane informirali in učili, kako pomembna je prva pomoč pri nesrečah ali nezgodah.

Projekt Za življenje - za AED se je v Brdih pričel **pred desetimi leti**, njegov cilj pa je bil zbiranje prostovoljnih prispevkov za nakup **prvega defibrilatorja v Brdih**. Ker smo Brike in Brici prepoznali, kako **pomembno je imeti mrežo defibrilatorjev**, smo zgolj v enem desetletju s skupnimi močmi zbrali denar za kar **23 defibrilatorjev**, ki so nameščeni na različnih lokacijah v Brdih. Zbiranja sredstev so se lotile tudi posamezne vaške in krajevne skupnosti ter društva, ki so za svoje vasi poskrbeli, da imajo pokrito mrežo z AED in tako tudi sami prispevali k širitvi mreže AED v Brdih.

Medtem sem postala briška koordinatorka iniciativnega odbora Za življenje - za AED v Brdih, nad defibrilatorji pa je sprva bdel **Simon Marinič**, gasilec, ki je zelo vestno skrbel za pregled in vzdrževanje mreže AED, to pa ves čas opravljal prostovoljno. Leta 2019 je skrbništvo predal **Eriku Klavori**, ki je tudi gasilec, prvi posredovalec in prostovoljec, za katerega lahko rečem, da je moja desna roka. Zelo dobro skrbi za naprave in še več kot to. Postala sva dobra sodelavca, ki se spodbujava z idejami pri širitvi projekta. To je prepoznal tudi **Uroš Kobal**, ki je tudi sam prvi posredovalec in predavatelj prve pomoči pri RKS, in dal idejo, da bi v Brdih lahko razširili mrežo prvih posredovalcev. Z velikim navdušenjem sem sprejela pobudo in leta 2020 smo začeli z nadaljevanjem projekta. Odločili smo se, da imamo mrežo AED dovolj razpredeno, da zaenkrat za nove naprave ne bomo več zbirali sredstev, vendar bomo povabili vse občanke in občane v Brdih, da jih ponovno poučimo in obnovimo znanje temeljnih postopkov oživljanja ter med njimi poskušamo najti prostovoljce, ki bi postali prvi posredovalci.

Večkrat smo že objavljali članke na temo AED v Briškem časniku in še naprej vas bomo seznanjali z aktivnostmi, tokrat pa vas vabimo, da se odzovete na vabila, ki bodo objavljena na spletni strani Občine Brda in Facebook profilu Občine Brda, in pridete na predstavitve temeljnih postopkov oživljanja s poudarkom na AED, da boste znali rokovati z defibrilatorjem, če bo to potrebno. Prvi predstavitvi smo že izvedli: za PGD Dobrovo novembra in za Čebelarstvo društvo Kanal - Brda decembra. Zadovoljni smo bili nad pripravljenostjo sodelujočih na izobraževanje in se že veselimo naslednjih predstavitev, ki bodo izvedene januarja in februarja 2023.

Zbrana ekipa prostovoljcev (**Teja Jelina**, koordinatorka projekta, **Erik Klavora**, skrbnik AED v Brdih, **Uroš Kobal**, predavatelj prve pomoči, **Egon Ivančič**, predsednik PGD Dobrovo, ter **Andrej Colja**, poveljnik Civilne zaščite Brda) bo ekipno energijo kanalizirala v osveščanje občanov in občanov.

Pazite nase in na svoje bližnje.

Teja Jelina, koordinatorka iniciativnega odbora Za življenje - za AED v Občini Brda

Za več informacij se lahko obrnete na:
teja.jelina@obcina-brda.si 041 248 111

Mrežo defibrilatorjev v Brdih dobite na povezavi:
www.obcina-brda.si/obcina_brda/zascita_in_resevanje/defibrilatorji

Postopek oživljanja si lahko ogledate na povezavi:
www.zsms.si/slovenijaozivlja/nauciseoizivljati

Društvo Ženske in vino Slovenija

Briške vinarke obletnico delovanja praznovala »doma«

16 let je že odtiktakalo od dogodka na novogoriškem Bevkovem trgu, ko je skupinica briških deklet, kasneje ustanoviteljic Društva Ženske in vino Slovenija, izpeljala prvi dogodek Brike v mestu. Ta je svoje prizorišče nato dobil v prestolnici, a letošnjega 3. decembra je bil prvič organiziran »doma«, v osrčju Brd, v Vili Vipolže.

Na dogodku so se briškim vinarkam pridružile prijateljice vinarke iz Štajerske, Dolenjske, Istre, Krasa, Vipavske doline in iz Italije, vrhunska slovenska vina pa so zaplesala ob taktih pestrega izbora kuharskih šefov in šefinj iz te in one strani meje. Decembrsko druženje slovenskih vinark v Vipolzah je imelo še eno posebno poslanstvo: počastitev velikega prijatelja dogodka Brike v mestu DJ Cvereta.

»Najtežje je gotovo doma, zato smo 16 let vadile zunaj, da bomo lahko najboljše doma,« je uvodoma 150 prisotnih iz celotne Slovenije in sosednje Italije pozdravila pogonska sila in predsednica društva **Petra Rutar**. »Kar nekaj trenutkov bi izpostavila. Iz preteklosti legendarni bar Splendid in prvi prikaz Brik v mestu, potem pa nastop v Ljubljani s prošnjo Konzorcija Brda in takratnega predsednika Aleša Kristančiča iz Višnjeveka. Iz sedanjosti izvolitev podpredsednice društva, ki skrbi tudi za komuniciranje mladih vinark in prevzemnic kmetij, tako da se zavzemamo za prehod predaje mlajšim generacijam. Iz prihodnosti sodelovanje s kolegicami iz Furlanije - Julijske krajine, s katerimi nameravamo nastopiti na razpisih, povezanih tako z Evropsko prestolnico kulture Nova Gorica - Gorica 2025 kot z ostalimi EU razpisi.« Brezčasna pa je zaveza društva dobrotelčnosti: denar so že pridno nabirale za več namenov, trenutno pa se zavzemajo za okoljske problematike: v letu 2022 so osveščale o graditvi morske oaze za večjo in boljšo biodiverzitetu slovenskega morja, v 2023 pa bo nabran denar romal na

Kras za potrebe pogozdovanja po letošnjem uničujočem požaru. Dolgoletno delovanje društva je pohvalil tudi **župan Franc Mužič**: »Ponosen sem, da se je ideja združenja ženskih vinark rodila v Brdih in da v šestnajstih letih punce niso ,molirale'. V Ljubljani so vztrajno promovirale briška vrhunska vina in teritorij ter pokazale žensko noto briških domačij. Kar pa je še bolj pomembno: v svoje vrste so povabile tudi kolegice iz celotne Slovenije in Italije. Brike in Brici povezujemo.«

V nadaljevanju objavljamo vtis sommelierke in članice društva **Nataše Šuligoj**:

Brike s prijateljicami doma.

Degustacija vin s kulinariko

(to pomeni, da se predstavijo tudi vinarke ostale Slovenije in ne samo Brike).

Petnajsta obletnica delovanja društva in v spomin lani preminulemu Cveretu. DJ, ki je bil vedno naša ljuba družba. Ostaja nepozaben.

*Poslanstvo žensk, vinark, ljubiteljic vin, dobre hrane, dobrotnic ... Tistih pravih žensk. Tistih, ki vejo, za kaj gre. Ko se dela, se dela. Ko se žura, se žura. Vse 100 %. Toliko karakterjev in karizme na enem mestu. To si začutil že v vstopu v dvorano vile, ki je bila lepo naštimana. Umetniška dela velikega formata prekrivajo stene. Izbrana dela umetnikov **Art Circle Slovenia**. Brez kiča, brez pretiravanja. »Lih prou«. Soj luči, okrašena smreka v pričakovanju novega leta, postavljena na pravem mestu, ujeta med*

Društvo Ženske in vino Slovenija

balkonska vrata in težke zaves. Oder centra. Mize postavljene ob stene v pravilni razdalji ena od druge. Prti naštirani na točno višino. Mogoče bi namesto pisanih izbrale bele. Bi bilo še lepše. Na vsaki mizi postavljene steklenice v led. Vino pravih temperatur. Voda in odlivalnik. »Profi«. Redna menjava odlivalnikov. Prinašanje sveže vode. Pohvale organizatorkam, strežbi.

Mogoče vam je smešno, kako to razlagam. Saj to je osnova, si mislite. Res je. Res je tudi, da se prevečkrat ponavljajo osnovne napake. Pustimo zdaj.

In končno za mizami vinarke, z vini svojih kleti. Razveselila me je eleganca oblek in obnašanja. Prevečkrat se pri obleki spozabijo. Tokrat, pohvale. Končno sem napisala.

Lepo je bilo čutiti tremo, veselje, navdušenje, prihajanje gostov, obiskovalcev z vseh koncev in krajev. Poznavalce, novinarje, fotografe. Obvezne fotke spomina. Klepet in smeh. Povezovanje. Kvaliteto. Ocenjevanje vin. Slišim debato o savignonih. Novih letnikih. Penina letos ... »kvante«. Kulinarika je naredila piko na I.

Dogodek v dveh delih. Prvi del v sobani prvega nadstropja. Predstavitev vinark, vina, zahvale sodelujočim. Priznanja zaslužnim. Na simpatičen način sta prepletala in povezovala Stojan Ščurek, starosta in legenda. Ščurek wine in mlajši sin Jakob iz Edi Simčič wines. Od 16.00 do 20.00. Zaključek prvega dela. Drugi del se nadaljuje v kleti vile. Živa glas-

ba ženske skupine Le chicks, ki so preigravale hite vseh generacij. Je postalo kar živahno. Set DJ-jev so nadgrajevali pozne ure tistim s kondicijo.

Takrat je bil čas za domov.

Lepo je bilo. Naj postane tradicija. Brike s prijateljicami doma.

Pupe hvala.

Biča

Nataša Šuligoj

Erika Koncut
Fotografija: Foto DD Nejc Pernek

Hvaležni, da ste z nami
vam želimo srečno in uspešno 2023.

Naj vas v prazničnem obdobju in novem letu
objame veselje pozitivnih vrednot kot
so ljubezen, mir, radost, spoštovanje,
sreča, zanos, zdravje ...

Kolektiv VITANEST d.o.o.

Intiniti Wine Bliss

Čuječe doživljanje prostora in časa z Urško Merljak in konceptom Intiniti

V Brdih se lahko razvijamo in hkrati razširjamo svoja obzorja s prvim in še vedno edinim petzvezdičnim doživetjem na Goriškem Intiniti Wine Bliss z vinom Motnik Kleti Brda, ki je bilo s strani Slovenske turistične organizacije od leta 2020 uvrščeno v zbirko edinstvenih doživetij Slovenia unique experiences. Tovrstno obliko butičnega doživetja smo imeli možnost spoznati znotraj tradicionalnega Intiniti dogodka **z doživetjem** in strokovnim usposabljanjem, ki je potekalo oktobra pod okriljem ustanoviteljice Urške Merljak.

Koncept Intiniti

Urška Merljak je univerzitetna diplomirana pravnica, specializantka integrativne psihoterapije, mediatorica in razvijalka inovativnih programov s čuječnostjo. Od vedno jo zanima področje inoviranja preživetih sistemov, osebne rasti in tradicije ter zavesten način življenja. Svojo vsestranskost je združila pod lastno blagovno znamko *Intiniti*, ki poleg vej poslovno in osebno ponuja posebna doživetja in inovativno metodologijo strokovnih usposabljanj na doživetjih tako za posameznike in turiste kot za zaključene skupine in podjetja.

Intiniti koncept doživetij, ki ga je zasnovala, je prejemnik srebrnega priznanja za družbeno-produktno inovacijo Gospodarske zbornice Slovenije za leto 2021. Za inovativno metodologijo Intiniti strokovnih usposabljanj na doživetjih s čuječnostjo pa je prejela bronasto priznanje za produktno, procesno, organizacijsko, družbeno inovacijo na Gospodarski zbornici Slovenije Osrednjeslovenske gospodarske zbornice za leto 2022.

Koncept doživetij povezuje znanost, umetnost in naravo, ki jih prežema čuječnost. Gre za medsektorsko sodelovanje s področij psihologije, etnologije, kmetijstva, enogastronomije, turizma, obrtništva, sodelovanje ponudnikov storitev za dobro počutje, umetnosti in dediščine ter izobraževanja odraslih, razvoja zaposlenih, trajnostno voditeljstvo in centrov znanj.

INTINITI

DOŽIVETJA

Direktorica GZS severnoprimske gospodarske zbornice mag. Nevenka Volk Rožič je prepoznala univerzalnost uporabe takega modela tako v turizmu – tudi za druge produkte kot v izobraževanju in pravi, da je preko doživetja prvič preko vseh čutov doživela vino ter da izkušnjo priporoča vsem.

V ospredju pa je lokalna identiteta kraja, kjer se doživetje odvija. Trenutno se doživetja odvijajo v Brdih, na področju Vipavske doline, Krasa, Pivke, na Štajerskem in v Ljubljani. Na vsaki destinaciji je v ospredju določen produkt, sadje, med, oljčno olje ali drug izdelek slovenskega podeželja ter zgradbe posebnega pomena, kot je na primer Pomnik miru na Cerju, ki ga deležniki predstavijo manjši skupini ljudi, saj je doživetje butične narave. V Brdih sta trenutno ponujeni dve možni doživetji, in sicer *Intiniti Olive oil Bliss doživetje* in *Intiniti Wine Bliss z vinom Motnik*. Tokrat smo se udeležili slednjega.

Doživetja Intiniti Wine Bliss z vinom Motnik

Urška Merljak iz Gonjač je razvijalka trajnostnega poslovnega modela Intiniti v Brdih že od leta 2016 in med drugim idejna ustanoviteljica edinstvenega dožive-

Intiniti Wine Bliss

tja *Intiniti Wine Bliss* z vinom *Motnik*. Odkrivanje starih običajev in izvrstne lokalne enogastronomije po principu čuječnosti predstavlja velik turistični in poslovni potencial pri doživetjih, ki imajo učinek na dobro počutje, sodobnejšo vejo turizma t. i. dobrega počutja, osebno rast in razvoj zaposlenih.

22. oktobra dopoldne so doživetje organizirali na Dobrovem, medtem ko je v popoldanskem času potekalo strokovno usposabljanje in predstavitev primera dobre prakse oblikovanja petzvezdičnega doživetja.

Udeleženci smo na čuječ način spoznavali, kako so ljudje v naših krajih živeli nekoč, kako so delali v vinogradu ter vlogo vinogradnika, kletarja in vinarja pri pridelavi grozdja v vino nekoč in danes. V ospredju je bilo ozaveščanje o pomenu kmeta kot tistega, ki skrbi za zemljo in trto, spoznavanje same trte kot kulture ter celotnega ciklusa pridelave grozdja v vino.

Znotraj doživetja, ki traja tri ure in pol, se udeleženci dogodka sprehodijo od Gradu Dobrovo in kleti De Baguer do bližnjega vinograda in v Klet Brda ter okusijo vino *Motnik*. Doživetje je zastavljeno tako, da vinu doda vrednost in notranje obogati vsaj pet človekovih dimenzij in inteligenc, ko vino zaznamo preko vseh čutov.

Klet Brda in vino Motnik

Pri oblikovanju doživetja *Intiniti Wine Bliss* igra ključno vlogo Klet Brda z vinom *Motnik*. V kleti De Baguer imajo udeleženci možnost okušanja vina *Motnik*, to je rebule z desetmesečno maceracijo in očarljivo zeliščno noto, ki predstavlja posebnost ponudbe kleti in edinstvenost v Sloveniji in svetu. Spominja nas na izročilo staroverstva, saj ima rebula pridihih lokalnih zelišč, s katerimi so nekoč razkuževali sode. O tem vinu je pisal tudi pisatelj in zbiralec ljudskega izročila Pavel Medvešček, ki je tudi osebno podprl razvoj in izvajanje doživetja po konceptu *Intiniti*.

Grozdje za vino *Motnik* pa raste pri najemniku vinograda Damjanu Koncutu iz Višnjevika, ki udeležencem doživetja omogoča, da pridejo neposredno v stik s trto in zemljo, v kateri je zrasla, pa tudi da spoznajo delček življenja briških kmetov. Damjan Koncut pravi, da preko doživetja lahko čutimo tudi mi, da smo popolni, kot je popolno vino *Motnik*.

V sobotnem doživetju smo imeli čast preživeti popoldne tudi s predsednikom *Društva za razvoj pivske kulture Sommelier Slovenije* Ivanom Peršoljo, ki pravi, da doživetje priporoča vsakomur, ki želi doživeti en nov vpogled v našo dediščino, vsakomur, ki želi povezati svojo notranjost z vinom. Nadaljuje, da doživetje pomeni nekakšno popolnost, saj omogoča spoznanje tistega, ki je vino pridelal, značilnosti kraja, v katerem je le-to nastalo, podnebje in trto.

Delo domačinov je otipljivo

V doživetje so vpleteni glavni lokalni deležniki in društva, ki skrbijo za ohranjanje enogastronomске tradicije Brd, saj se v ospredje postavlja pomen briške nesnovne kulturne dediščine. To so znanja, veščine ter izrazi, ki se prenašajo iz roda v rod in jih nenehno poustvarjamo kot odziv na svoje okolje, naravo in zgodovino. Tako se definiramo, razvijamo svojo identiteto, ohranjamo svojo kulturo ter razvijamo ustvarjalnost. Ključnega pomena so tradicija lokalne skupnosti, njeni običaji, znanja in jezik.

Pri doživetju *Intiniti Wine Bliss* je tako vključeno društvo Briške žene in dekleta, Društvo oljkarjev Brda, Združenje sadjarjev ter briški oljkarji, čebelarji in drugi ponudniki, ki se želijo predstaviti preko tega inovativnega koncepta s svojo avtohtono briško ponudbo.

Društvo Briške žene in dekleta je predstavljala Silvestra Elen Brašnič Saffigna, ki pravi, da preko *Intiniti* doživetja ljudje čutijo trud domačinov in tako vidijo pravo vrednost ponujenih dobrin in storitev. Silvestra prepozna, da na ta način ljudje bolj uživajo v tem, kar dobijo na krožnik, saj se ustavijo, zadihajo in doživijo kraj in njegove ljudi ter bolje razumejo Brda.

Teja Jelina pa je predstavila *Združenje sadjarjev Brda*, predvsem pomen zaščite avtohtonih briških sadnih sort, trenutno sezonskega sadja – kakija ter pomen ozaveščanja o pomenu briškega sadja. Teja Jelina pravi, da ji je

Intiniti Wine Bliss

doživetje dalo potrditev, da smo, kar smo in se moramo kot take tudi sprejeti.

Alenka Zagožen pravi, da čuti razliko med običajno promocijo sadjarstva in Intiniti konceptom predvsem v tem, da so posebni gostje pripomogli veliko k temu, da so sami sadjarji začeli gledati nase in na svoje delo drugače, se bolj ceniti.

Predstavili so se tudi oljkarji iz Društva oljkarjev Brda. Predsednik društva Božidar Slivnjak pravi, da predstavlja doživetje dodaten tržni kanal, pa tudi motivator za trajnostno okolju prijazno skupno promocijo briških oljkarjev.

Predsednik Čebelarkega društva Kanal - Brda Oskar Kristančič pa pravi, da se mu zdi doživetje Intiniti prilžnost, da predstavi pomen čebel in čebelarstva tudi ljudem, ki živijo v mestnem okolju. Nadaljuje, da je potrebno čebele varovati za vse nas in da je čuječe doje-manje narave prava pot za to.

Briške zgodbe

Urška Merljak meni, da je poglobljeno zavedanje sebe in narave ter tradicije globlje in bolj celovito predvsem skozi zgodbe kraja, pa tudi preko literature in glasbe, ki v tem okolju nastaja, ter z osebno izkušnjo udeleženca.

Tokrat so predstavili povezovalno nit doživetja briške zgodbe. Zgodbe naših prednikov, pa tudi zgodbe, ki jih je Urški ustno predala Darinka Sirk ter misli domačina Joška Gravnarja. Darinka Sirk, pravi Urška, je prava zakladnica, skleda, iz katere lahko vsi pijemo. Medtem ko nas zapisi Joška Gravnarja prizemljijo in ozavestijo, zaključijo.

Komu je doživetje namenjeno?

Urška Merljak pravi, da je doživetje namenjeno vsakomur, posebej pa še bolj ozaveščenim gostom, ki bodo v Brda, tudi zaradi tako posebnega doživetja z multidimenzionalnimi učinki, šele začeli prihajati. To je ponudba z dodano vrednostjo. Koncept je namreč osredotočen na manjše skupine udeležencev, ki se želijo poglobljeno povezati z nekim okoljem, s kulturo kraja, za kulturni in dediščinski turizem. Nadaljuje, da je doživetje primer-no tudi za protokolarne in poslovne obiske, strokovna usposabljanja in ,teambuildinge'.

Izkušnja, pravi, je edinstvena in drugačna, nas pomirja v vse prehitrem življenjskem tempu, nas osredotoča na tu in zdaj ter nam da dovolj časa, da se poglobimo vase, na kraj in ljudi, ki nas obdajajo, in na to, kar v danem trenutku doživljamo.

Nadaljuje, da je doživetje namenjeno predvsem zahtevnim gostom, ki si želijo produkt vrhunske kakovosti, pri čemur cena ni problem. Taki gostje znajo ceniti

ponujeno in jim dalj časa trajajoča doživetja omogočijo, da ostajajo za več kot le en dan tudi v času nizke sezone. Zato, pravi, je dolgoročen cilj njenega poslovnega modela usmerjen v to, da bi gostje ostali za več dni, se redno vračali in se udeležili kontinuiranih srečanj na doživetjih.

Urška si s predstavniki različnih občin in lokalnih ponudnikov prizadeva za krožna doživetja po celotni severnoprimerjski regiji in dolgoročno s konceptom doživetij povezati celo Slovenijo. Še širša, mednarodna slika pa zajema doživetja znotraj evropskih prestolnic kulture in izvoz konceptov v tujino.

Ženska energija

Ekipa Intiniti se stalno širi. Trenutno za strokovno izvedbo doživetja s čuječnostjo poleg Urške Merljak skrbita tudi psihoterapevka Anna Zuykova in učiteljica čuječnosti dr. Mojca Stojan Dolar. Rahločutnost, toplina in umirjenost so njihov zaščitni znak.

Oktoberška doživetja je povezovala ženska energija, ki udeleženca prevzame. Pa tudi inovativnost, pozitivna energija in ustvarjalnost ter zavedanje, da - ko posamezniki verjamejo v to kar delajo, je rezultat zagotovljen.

Urška pravi, da je to, da znaš gostom predstaviti svojo zgodbo, večšina, ki ne predstavlja marketinške manipulacije, temveč je slika butične realnosti in poglobljena slika z vrednotami in resnico. Poudarja, da je pomembno čutiti svojo zemljo, svoje korenine in spoštovati tradicijo ter čutiti empatijo do trdega dela naših prednikov.

Moja osebna izkušnja

Priznati moram, da je pristop Intiniti doživetja nekaj novega, kar si pred obiskom dogodka nisem predstavljala. Prekosil je moja pričakovanja. Brda tako spoznamo na drugačen, poglobljen način, na kar vpliva tankočutnost gostiteljic, ki se trudijo, da bi našo tradicijo spoznali na čuječ, pomirjen in tople način.

Doživetje je namenjeno manjši skupini ljudi, kar sam dogodek naredi bolj intimen in omogoča poglobljeno doživljanje kraja, tradicije, ljudi. Fokusrati se je potrebno na trenutek zdaj in na to, kar ponujeno vzbudi v nas samih.

Mislim, da mi bo od te izkušnje ostalo v spominu predvsem to, kako Urška predano sledi svoji viziji in postopno pridobiva ob sebi ljudi, ki ji zaupajo in jo podpirajo. Kako je, če čutiš svoje korenine in si nanje ponosen. Kako je, če misel na vse to bogastvo v tebi vzbudi čustva sreče in ganjenosti, ki te pripeljejo do solz. Ponosno.

Monika Prinčič
Fotografija: arhiv Urške Merljak

Briške žene in dekleta v letu 2022

Vabijo Brike v svoje vrste

Fotografija: Damjan Simčič, ZOSO

Praznik češenj

Fotografija: Urška Merljak

Intiniti Wine Bliss

Fotografija: ZTKMŠ Brda

V oddaji Planet TV

Društvo Briške žene in dekleta se je v letu 2022 pojavilo na kopici zanimivih dogodkov v Brdih in v Gorici, recepti naših velikonočnih jedi so bili objavljeni v reviji Ona in v časniku Goriška. Želimo si, da bi se ob pogledu na ta članka še katera Brika odločila za vstop v društvo. Kmalu bomo praznovali 60. obletnico in v novem letu si želimo društveni prostor, ki bo primeren prostor za druženje, skupno kuhanje, kuharske delavnice in še marsikaj, saj si želimo naše znanje deliti med članice in tudi širše.

Vsem bralkam in bralcem želimo lepe praznike.

Silvestra Elen Brašnič Saffigna

Oglasno sporočilo

Agro Zavarovalnica, podružnica v Sloveniji že 10 let

Nižje zavarovalne premije v letu 2023

Agro Zavarovalnica (AZ), podružnica v Sloveniji, je sestavni del velike zavarovalnice, ki se ukvarja izključno s kmetijskimi zavarovanji s sedežem na Dunaju. OHV VVaG ima že 85-letno tradicijo, AZ v Sloveniji pa letos praznuje že jubilejno 10. obletnico.

Ker smo v tem času že ustvarili trdne poslovne vezi, smo glede na splošno stanje na tržišču sprejeli sklep, **da se zavarovalne premije za zavarovanje grozdja v letu 2023 znižajo za približno 15 %.**

S takšnim dejanjem bi radi pomagali omiliti pritisk na ekonomičnost pridelave grozdja, saj je pridelava grozdja pomembna dejavnost v Goriški brdih. Veliko kmetij je posredno ekonomsko odvisnih od dohodka iz naslova pridelave grozdja in glede na stroške pridelave je prav, da se kakšen strošek tudi zmanjša.

Glede na to, da ste se vinogradniki v letu 2022 srečevali z novimi izzivi pri pridelavi, je skupna ocena letnika neke srednje uspešno, tako po količini kot po kvaliteti. Seveda vam zavarovalnica ne more pomagati pri doseganju teh parametrov, je pa naše poslanstvo omiliti izpad dohodka zaradi toče, ki lahko v znatni meri oklesti pridelek in s tem posledično prihodek.

V letu 2023 se obrnite na naše zastopnike, ki vam bodo napravili izračune stroška zavarovanja za vaš pridelek in si zagotovite varnost za primer najhujšega. Sami pogoji zavarovanja (razen, da se zniža cena) se niso spremenili, še naprej ostaja zavarovanje brez franšize in 100 % izplačilo v primeru »totalke«.

Izkoristite možnost dodatnih informacij in nas povprašajte o zavarovanju.

Hiša dobre volje Deskle spet odprta za vse

Dobrodošle tudi Brike in Brici

S toplim otvoritvenim programom smo spet na stežaj odprli vrata Hiše dobre volje Deskle in se z barvitim in poskočnim plesom mladostnih Tinc razigrani zavrteli v skupno preživljanje vsakdana ter osamljenosti in skrbem spet glasno rekli "ne". Veseli smo, da lahko spet osrečujemo naše dobrovoljke in njihove svojce ter odpiramo nova doživeta poglavja v življenjih ljudi. Vabljeni, da se nam pridružite tudi vi.

Otvoritev je z živimi barvami obarvala Plesna skupina Tince in nas s svojimi frfotajočimi krili prijetno predala melodijam saksofona Ele Ideje Krog, s spodbudnim nagovorom pa nas je pozdravil tudi podžupan Občine Kanal ob Soči Marko Bucik. Hvaležni smo vsem, ki ste nas počastili z obiskom in dobrimi željami ter vsem, ki verjamete v nas. Hvala, da lahko spet veselo pišemo skupne zgodbe in se imamo lepo. Z največjim veseljem pa v svoj objem sprejememo tudi energijo in temperament več kot dobrodošlih Bricev in Brik. Izkoristite priložnost, ki jo nudi naša bližina in se po dobro voljo spustite tudi k nam v dolino. Zagotavljamo, da vam ne bo žal.

Kaj Hiša dobre volje nudi?

Hiša dobre volje aktivira starejšo populacijo in ji omogoči kakovostno preživljanje časa in hkrati tistim, ki potrebujejo oskrbo in varstvo, omogoči varno, spodbudno ter pozitivno okolje. Torej nismo namenjeni le samostojnim posameznikom, ki pogrešajo družbo, aktivnosti in razne dogodivščine, ampak tudi tistim z različnimi zdravstvenimi težavami, ki potrebujejo nego, varstvo in ostalo oskrbo za to, da lahko v miru povsem preskrbljeni preživijo dan ter tudi svojcem omogočimo, da so razbremenjeni skrbi, saj nudimo popolno oskrbo: tople obroke, sadne malice, prigrizke in napitke, nego, animacijo, redno telesno vadbo in miselne igre, razvedrilne aktivnosti, sprehode in vse, kar je potrebno, da so naši uporabniki pod isto streho povsem preskrbljeni.

Naš cilj je, da vsak uporabnik hodi v svoj »drugi dom« z veseljem in da se vsesplošno preskrbljen vsak dan zadovoljen vrne v objem svojega doma. In to, da se vsak dan vrneš domov, šteje. Ker vemo, da je prijetno in uspešno staranje tako iz duševnega kot telesnega vidika zelo pomembno, nudimo okolje, ki v največji možni meri spodbuja pozitivna čustva – toplo, družinsko,

spodbudno, prijateljsko, pomirjujoče in ustvarjalno vzdušje, ki krepi gradnjo pristnih odnosov med posamezniki in jača pozitivno samopodobo ter vsesplošno zadovoljstvo.

Vse zainteresirane vabimo, da čim prej stopijo z nami v stik. Prepričani smo, da lahko skupaj razbijemo tudi zidove, ki jih gradijo predsodki, strahovi in dvomi. Prvi korak morda res ni enostaven, a zagotavljamo vam, da je z nami že drugi preprost in vesel. Samo odločiti se je treba. Vse potrebne informacije lahko dobite na spodaj navedenih kontaktih.

Odprti smo vsak delavnik - od ponedeljka do petka - med 7. in 17. uro. Čas, ki vam je na voljo, je povsem prilagodljiv, saj se glede na vaše želje in potrebe sami odločite, kako pogosto in kako dolgo boste z nami.

Za vse informacije vam je na voljo strokovna delavka

Tina Krog: Telefon: 051 605 699

E-pošta: tina.krog@dung.si

Vadba za večno mlade

Prilagojena vadba je primerna za vsakogar

Staranje je fiziološki proces, ki ga ne moremo preprečiti, lahko ga le upočasnimo. Pri tem nam lahko pomaga telesna aktivnost. Nedejaven posameznik je ob pomanjkanju gibanja bolj izpostavljen številnim degenerativnim obolenjem, slabša jo se njegove osnovne življenjske funkcije, zmanjšuje se njegova mišična masa, vzdržljivost in gibalne sposobnosti, povečujejo pa se možnosti za razvoj kronično nenalezljivih bolezni, za pojav sarkopenije, osteoporoze in kroničnih bolečin v sklepih. Vse to posledično vodi k prezgodnjemu staranju.

Zelo pomembno je, da se staramo kvalitetno in kakovostno, s čimer bomo lahko znatno omilili negativne učinke tega naravnega procesa. Na zdravje in kvaliteto življenja posameznika vplivamo z zdravim življenjskim slogom, med katere spada tudi telesna aktivnost.

Vidne učinke telesne dejavnosti je mogoče zaznati na vseh področjih zdravja, torej na telesnem, duševnem, čustvenem, duhovnem in socialnem segmentu. Na osnovi izsledkov posameznih raziskav lah-

ko ugotovimo, da s pomočjo zmernih telesnih dejavnosti (rekreativni šport) krepimo imunski, srčno-žilni in dihalni sistem, izboljšujemo gibalne sposobnosti (gibljivost, moč, hitrost, koordinacija, ravnotežje, preciznost), vplivamo na morfološke značilnosti (telesna masa, sestava telesa) ter upočasnimo biološko staranje.

Leta naj ne bodo omejitve za ohranjanje vitalnosti, radoživosti, samostojnosti ter radosti v življenju. V ta namen smo v Equilibrium gymu začeli z novo vodenjo kineziološko vadbo za večno mlade, kjer so glavni cilji krepitev mišic, zmanjšanje bolečin, izboljšanje kvalitete gibanja, zdravja in počutja ter druženje. Enournna vadba vsebuje elemente vadbe za moč, gibljivost in stabilnost.

Vadbo že redno obiskuje deset posameznikov, starih med 55 in 75 let, ki so o vadbi povedale:

Dragica: »Najbolje izkoriščeni dve uri na teden pri Tini v Equilibriumu, polni dobre volje, pozitivne energije in zavedanja, da zase delaš nekaj dobrega.«

Karmen: »Vpis na vadbo večno mladi je bila najboljša odločitev v letu 2022. Vadba poteka v prijetnem okolju, kjer se vse vadeče super razumemo. Vaditeljica Tina se posveti vsaki izmed nas ter nas s svojo pozitivno energijo in s humorjem vedno znova navdušuje. Učinke vadbe že občutim, kot so napredki pri izvajanju vaj, boljša gibljivost in izboljšana drža. Vsakič komaj čakam naslednjo vadbo, da se ponovno dobimo in naredimo nekaj zase.«

Ingrid: »Moram priznati, da odkar hodim na vadbo, moje telo deluje veliko bolj sproščeno, pa tudi psihično počutje je bolj pozitivno naravnano. Lahko rečem, da je moje življenje kakovostnejše. Naredimo nekaj dobrega zase, ker s tem pripomoremo, da ostanemo dlje časa zdravi ter v dobri telesni in psihični kondiciji.«

Laura: »Glede na to, da sem pred kratkim postala penzionistka in se počutim dobro ter imam veliko energije, je prav, da le-to spustim pri aktivnosti v prijetni družbi. Želim si, da bi skupaj še dolgo vztrajale pri vadbi za večno mlade.«

Rinalda: »Skrb za mlado in močno telo je prvi kosček sestavljenke, drugi pa veselje, ki jo vselej pričara razposajena družba. Skupaj tvorita zmagovalno celoto, ki krepi telo in duha.«

Po našem mnenju se premalo zavedamo pomena preventivne telesne dejavnosti. Ustrezno prilagojena vadba je primerna za vsakogar, ki bi rad ostal ali postal gibalno zmogljivejši, ki si želi izboljšati svoje počutje in zdravje, ne glede na telesno pripravljenost in telesni videz, saj »ni nikoli prepozno in nikoli nisi prestar, da lahko postaneš boljši«.

Tina Konjedic

Utrinki z martinovanja v Šmartnem

Fotografije: Damijan Simčič, Zoso

Mirko Filej (1912–1962): duhovnik, skladatelj in prosvetni delavec

»Osvojil nas je, da smo sledili vsakemu njegovemu premiku«

Letos mineva 110 let od rojstva duhovnika, glasbenika in prosvetnega delavca Mirka Fileja, ki se je rodil 28. oktobra 1912 v Medani. Ker pa velja reklo, da so vse dobre reči tri skupaj, naj dodamo, da se je v Medani pred 140 leti rodil sodnik, pesnik in prevajalec Alojz Gradnik ter pred 130 leti kulturnik, planinec in pesnik Ludvik Zorzut. Medana je upravičeno ponosna na svoje tri »sinove«, ki letos »praznujejo okrogli jubilej«, čeprav sta Gradnik in Zorzut nedvomno bolj prepoznana med briškim prebivalstvom.

Brici se tudi Mirka Fileja živo spominjamo, saj je bilo njegovo glasbeno-buditeljsko delo predstavljeno na Gradnikovih večerih pred desetimi leti, torej na 100. obletnico rojstva te zanimive in pomembne osebnosti. Na vrednost njegovega življenja in dela opozarja tudi izjemno podrobno in dolgo geslo v Slovenskem biografskem leksikonu. Vlogo Filejevega dela med Slovenci v zamejstvu kaže tudi njemu posvečen zbornik, ki ga je ob 90. obletnici njegovega rojstva izdalo Združenje cerkvenih pevskih zborov v Gorici.

Njegova energija je dvignila in poživila vsake pevske vaje

Svoje spomine nanj so prispevali številni glasbeniki in kulturniki. Če povzamemo njihova razmišljanja in doživljanja Filejeve osebnosti, lahko rečemo, da je njegova energija dvignila in poživila vsake pevske vaje. Marsikateremu zboru je s svojim znanjem in zanosom vlil nov zagon. Adela Ferletic je tako zapisala svoje misli: »Ko je Filej pilil naše amatersko pevsko znanje, smo njegove nauke kar požirali, posebno mi, mladi nadobudni glasbeniki samouki. Nikdar ne bom pozabila, kako se je med vajami, ko se je kaj zataknilo, veselo zasmel. Tisti njegov ostr, ampak tudi lepi smehljaj je marsikomu povedal veliko. Ko si je med odmorom prižgal cigareto, smo se tudi prešerno nasmejali. Osvojil nas je, da smo

Mirko Filej kot novomašnik v Medani leta 1937 z bogoslovci ter Ludvikom Zorzutom na njegovi levi (Fotografija: last Ivice Prinčič, Medana).

sledili vsakemu njegovemu premiku.«

Kljub obsežnim zapisom, spominom in biografijam pa zaenkrat ostajajo Filejeva mlada leta in družina neka-ko v ozadju. Zato smo v nadaljevanju poskušali raziskati osnovne podatke o njegovi družini in razmerah, v katerih je preživel otroštvo. Skope podatke hrani škofijski arhiv v Gorici, kjer hranijo prepise poročnih, krstnih in mrljskih knjig ter skromno mapo z nekaj podatki o Filejevem študiju. Pri iskanju oseb, ki bi karkoli vedele o Filejevem življenju, sem se obrnila na Anči Velišček s Plešivega in Ivico Prinčič iz Medane. Obema se najlepše zahvaljujem.

Štipendija za izobraževanje

Mirko Filej se je rodil v družini Ferdinanda in Terezije (roj. Mužič) leta 1912. Na svet ga »je prinesla« medanska babica Jožefa Mužulin, ki je čez dobro leto, novembra 1913, pomagala tudi pri rojstvu Mirkove sestrice Ane Marije. Vpogled v rojstne in poročne matice nam pove še nekaj o Mirkovih prednikih. Oče Ferdinand je bil kolon, sin Antona in Alojzije, roj. Simčič. Mati Terezija pa je bila hčerka Antona in Marije, roj. Kurtin. Mirka je v medanski cerkvi krstil duhovnik Ludvik Kumar. Ob njegovem rojstvu je bil Mirkov oče star 22, mati pa 23 let, torej sta bila glede na takratne zakone še mladoletna. Polnoletnost so takrat dosegli s 24 leti, zato so morali dovoljenje za poroko tudi uradno dati starši. Dve leti po Mirkovem rojstvu je bil oče zaradi izbruha prve svetovne vojne vpoklican k vojakom in je v vojni vihri umrl. Mirku je tako ostala le mati, s katero je živel v času

Mirko Filej (1912–1962): duhovnik, skladatelj in prosvetni delavec

šolanja v Medani. Mati se je leta 1922 ponovno poročila prav tako s kolonom in vdovcem Alojzom Zorzutom. V zakonu so se jima rodili še trije otroci: Valerija (1923), Alojz (1924) in Ana (1926). Po končani osnovni šoli je Mirko odšel v malo semenišče v Gorici in obiskoval gimnazijo. Iz Mirkove prošnje za vstop v veliko semenišče ter olajšavo pri stroških šolnine je razvidno, da je mati kot vojna vdova dobivala skromno pokojnino, ki jo je namenjala Mirkovemu šolanju. Mirkovo izobraževanje je omogočila tudi posebna »štipendija« (»borsa di studio«), namenjena vojnim sirotam, ki pa so jo otrokom dajali le do 20. leta. Tako je kasneje zaprosil za spregled stroškov, saj mati razen skromne pokojnine ni imela drugih dohodkov. Tudi Mirkov očim je bil, kot je zapisal v prošnji, reven kolon. Številna družina v Medani in težak materialni položaj sta verjetno botrovala temu, da Mirko po vstopu v semenišče med počitnicami ni bival doma, temveč pri medanskem župniku Josipu Milaniču. Milanič in njegova sestra Angela, ki mu je gospodinjala, sta Fileja nekako »posvojila« ter ga sprejela v oskrbo in tako je župnišče postalo Filejev dom. Monsinjur Oskar Simčič, prav tako duhovnik, rojen v Medani, je v svojih spominih na Fileja povedal naslednje: »Študentov na vasi v tridesetih letih skoraj ni bilo, zato so izstopali trije semenišniki, dva bogoslovca že blizu nove maše, Mirko Filej in Hermenegild Srebrnič, ter malo mlajši dijak višjih razredov malega semenišča France Srebrnič. Ne bi rad delal krivice ostalima, a dejstvo je, da je gospod Mirko, tako smo Fileja že takrat klicali, kljub revščini prednjačil po neki osebni finesi in eleganci.«

Krepil je cerkvene pevske zборе

V prošnji za nadaljevanje študija bogoslovja v velikem semenišču je prosil, da bi ga vzeli le z omenjenim virom financiranja, in obljubil, »da si bo prizadeval te dobrote se vrednega izkazati s pridnostjo in lepim, ponižnim obnašanjem.« V semenišču je njegovo glasbeno nadarjenost opazil Emil Komel, pod mentorstvom katerega je začel komponirati. V Medani in na kasnejših službenih mestih je poživljal in krepil cerkvene pevske zборе. Medanci se sicer ne spominjajo več njegovega doprinosa pri pevskem zboru. Po spominih Oskarja Simčiča je Filej sodeloval s takratnim medanskim organistom Ferdinandom Simčičem – *Nandetom* Šulinovim. Ivica Prinčič – *Tončeva* se tudi spominja, da je bil Mirko izredno družaben in je rad pel in organiziral zbor. Oskar Simčič pa je zabeležil, da sta skupaj z organistom številčno in kakovostno dvignila domači pevski zbor na zavidljivo raven tako pri cerkvenem kot pri necerkvenem petju. Pevci so radi prepevali tudi na gostilniški terasi, vendar je bilo v času fašizma slovensko petje prepovedano. Na stražo so zato pošiljali otroke, ki bi pravočasno obvestili,

Medanski pevski zbor z novomašnikom Mirkom Filejem in bogoslovci na dan nove maše v Medani pred *prtonom*, kjer je potekalo slovesno kosilo (Fotografija: last Goriškega muzeja).

če bi se bližal kdo, ki bi petje prijavil. Tako je slovenska pesem tudi v najtežjih časih plavala po medanskem griču. Med počitnicami je Mirko skoraj vsako popoldne hodil igrat klavir k Toroševim – *Tončevim*. *Tončevi* so stanovali blizu župnišča, klavir pa sta imeli učiteljici, ki sta od tu izvirali, Olga in Antonija. Novo mašo je pel v Medani na praznik sv. Trojice 23. maja 1937. Na ta dan je bila Medana praznično okrašena. Pred cerkvijo je bil postavljen *prton*, vas pa so okrasili z *gabrovimi* in jesenovimi vejami ter dodali vseh vrst zelenje, ki so ga poživili venčki rumenih in belih marjetic ter taki iz živobarvnih, zlasti rumenih, trakov. Posebej slovesno je bila okrašena vaška ulica od cerkve do »podstreha«, kjer je bilo slavnostno kosilo. To se je odvijalo na mestu, kjer je približno danes kulturni dom. Nova maša je bila, kot se je spominjal Oskar Simčič, hkrati tudi pravi koncert, saj sta tu pod vodstvom prof. Komela nastopila medanski pevski zbor in orkester. S solo nastopi sta petje še povzdignila Lado Piščanc in Lojze Bratuž. Namesto uvodne pesmi *Novomašnik bod' pozdravljen* so Fileju zapeli *Pridi med domače sončne griče*, ki mu jo je za novo mašo skomponiral prof. Komel. Po novi maši se je Filej zaradi dela in dodatnega izobraževanja na glasbenem področju malo vračal v rodno Medano, zato tu tudi ni pustil vidnejšega pečata. Sprva je bil med leti 1938 in 1951 postavljen za župnega upravitelja v Mavhinjah, kar mu je omogočilo, da se je vpisal na konservatorij Tartini v Trstu. Tu je leta 1943 opravil izpit iz teorije, harmonije in glasbene zgodovine, dve leti kasneje pa iz klavirja. Poleg Komela sta na njegovo glasbeno udejstvovanje pomembno vplivala tudi Vinko Vodopivec in Jožko Bratuž. Med leti 1947 in 1950 je poučeval petje na slovenskem učiteljskem v Trstu.

Duhovnik in profesor

Filejeva preselitev v Gorico je pomenila za zamejske Slovence na tem območju izjemno pridobitev. Tu je leta 1951 začel poučevati glasbeno vzgojo na slovenskih srednjih

Mirko Filej (1912–1962): duhovnik, skladatelj in prosvetni delavec

šolah v Gorici (na strokovni šoli in nižji gimnaziji), bil je tudi profesor petja in klavirja na učiteljski šoli. Tudi tu je vodil dijaške pevske zборе. Veljal je sicer za strogega in zahtevnega profesorja, vendar so ga dijaki imeli radi. Vse to je neutrudno opravljal poleg redne duhovniške službe. Po bolezni duhovnika Reščiča leta 1954 je maševanje in njegovo delo opravljal prav Filej. Cerkev pri sv. Ivanu je obnovil in na novo opremil, zaradi vedno boljšega zbora pa je v cerkev začelo prihajati vedno več vernikov. Tako je cerkev sv. Ivana še okrepil kot središče slovenskih vernikov v Gorici. Ob rednem duhovniškem delu in prosvetni dejavnosti je vodil tudi italijanski cerkveni zbor pri sv. Ignaciju in bil leta 1961 imenovan za organista in pevovodjo v stolni cerkvi. Umrli je kmalu po praznovanju srebrne maše, torej zelo mlad, še ne star 50 let, 10. junija 1962.

Prvi božični koncert v goriški stolnici

Mirko Filej je v zamejstvu pustil izjemen pečat, saj je bil »duša vsega dogajanja na glasbenem, društvenem in organizatorskem področju«. Potrebno je izpostaviti dejstvo, da je Filej občutil grobost fašističnega zatiranja, vojno viхро ter se soočal s političnimi ovirami pri vzpostavljanju kulturnega življenja Slovencev, ki so ostali v Italiji. Več let je bil predsednik Slovenskega katoliškega prosvetnega društva in tu vzgojil izjemen mešan pevski zbor. Z njim je nastopal v nešteti krajih na Primorskem in Koroškem ter pripravil pevske nastope za tržaški in CLC radio. Na njegovo pobudo je prišlo do prvega božičnega koncerta v goriški stolnici, na katerem so sodelovali združeni zbori iz Gorice in okolice. Prav zaradi Filejeve zagnanosti sta tako božičnica kot Cecilijanka v Katoliškem domu postali tradicionalni prireditvi. Skupaj s profesorjem Emilom Komelom sta leta 1953 ustanovila Goriško orglarsko šolo, kjer je svoje znanje in spodbudo dobila vrsta sposobnih pevovodij in glasbenih organizatorjev. Fileja opisujejo kot toplo in ognjevito osebo, ki je bila pri narodnem in dušnopastirskem delu neutrudna, saj ga ni zaustavila nobena ovira. Po smrti so se tako na poseben način poklonili njegovemu spominu in pomenu. Leta 1963 je bilo na občnem zboru sklenjeno, naj se društvo poimenuje v SKPD Mirko Filej. V atriju Katoliškega doma so leta 1967 odkrili Filejev doprtni kip, ki je delo Franceta Goršeta. Moški zbor SKPD je leta 1966 prevzel ime po Mirku Fileju.

Glasba je bila gorivo njegovega življenja

Filej pa ni bil samo zborovodja ter narodno-prosvetni delavec, temveč tudi skladatelj. Glasba, zlasti zborovska, je bila gorivo njegovega življenja in delovanja. Maks Komac je zapisal misli iz Filejevega dnevnika, ki kažejo na njegovo doživljanje in občutenje ob petju: »Rad bi

Spominska podobica nove maše Mirka Fileja
(Fotografija: last Goriškega muzeja).

zaslišal domačo pesem zemlje, ki se oblači v pomladansko oblačilo, ki se diči s krasnim cvetjem, ki samo poje in se smeje. V sebi začutiš odjek pomladanske pesmi, da bi rad sam zavriskal in zapel ... Saj je petje tisto, ki požlahtnjuje srca človeška, jih povzdiguje v visoke sfere, proti Bogu, stvaritelju vsega. Glasba je kraljica vseh umetnosti ...» Njegovo delo je natisnjeno v štirih zbirkah, in sicer dveh bogoslužnih ter dveh s svetno vsebino. Zbirka *Kvišku srca*, izdana leta 1950, obsega devet cerkvenih pesmi. Dve leti kasneje, leta 1952, ji je sledila zbirka *Obhajilne*, ki vsebuje devet povečini preprostih in ljudskih pesmi. Zborovske skladbe s svetno vsebino so izšle leta 1951 z naslovom *Pesmi za ženski in mladinski zbor*. Zadnja zbirka z naslovom *Zamejski zvoki* pa je luč sveta ugledala leta 1955. Poleg omenjenih zbirk obstajajo še številne skladbe, ki niso izšle v nobeni zbirki.

Svoj zagon je obnavljal v naravi

Prav Filejevo delovanje na kulturnem področju je pripomoglo, da na Goriškem ni zamrla marsikatera dejavnost. Kot so ugotavljali njegovi znanci in prijatelji, je svoj zagon obnavljal v naravi, saj je bil ljubitelj gora. Fileja so, kot so ga ocenili njegovi sodobniki in nasledniki, odlikovale izredne srčne in umske sposobnosti. S karizmo in humorjem se je znal približati vsakomur ter ga pritegniti in navdušiti. Njegovo delo je bilo odraz pokončnega narodno zavednega človeka, ki se je do konca razdajal svoji skupnosti. Njegova smrt je zato močno zarezala v zamejstvu. Ljubka Šorli ga je v svojem nagrobnem posvetilu primerjala z »drevesnim vrhom« in »krmarjem«, kar kaže na njegovo vlogo in pomen v povojnem obdobju goriških Slovencev. Zaključujemo s prvima dvema kiticama omenjenega soneta Ljubke Šoli, ki kažeta, kakšno vzdušje je ob Filejevi smrti prežemalo skupnost, kjer je deloval dobrih enajst let.

Mirko Filej (1912–1962)

*Izginil z lic nam vedri je nasmeh,
objela srca žalost je globoka:
usode neumljive trda roka
zlomila vrh je na zamejskih tleh.*

*Ob nas vrzel je strašna zazijala,
osiroteli zremo v nove dni.
Kako naj čoln z viharji se bori,
če kruta smrt krmarja je pobrala? ...*

Ljubka Šorli: Mirku Fileju na grob

Tanja Gomiršek, Goriški muzej

*Bliža se najlepši čas v letu.
Čas, ko se spominjamo preteklosti
in pričakujemo prihodnost.
Čas, ko se želja po sreči, zdravju
in uspehu seli iz srca v srce.
Naj se vam vsem uresničijo sanje,
udejanjijo želje in
izpolnijo pričakovanja.*

Srečno 2023.

Društvo upokojencev Kojsko

Oktober Jazz v Vili Vipolže

Zaključek festivala z ameriškim triom

Korenine festivala Oktober Jazz, ki ga v čezmejnem dolgoletnem sodelovanju organiziramo skupaj s Kulturni domom Nova Gorica, Društvom Controtempo ter festivalom Jazz & Wine of Peace iz Krmina, segajo v leto 2004.

Festival se je zaključil v nedeljo, 23. oktobra, v Vili Vipolže, z nastopom tria ameriškega saksofonista, skladatelja in pisatelja Jamesa Brandona Lewisa. Nastopil je z violončelistom, skladateljem in filmarjem Christopherjem Hoffmanom ter bobnarjem, improvizatorjem in skladateljem Maxom Jaffejem.

Sedma izdaja festivala Oktober Jazz je v posluh ponudila domišljen izbor slogovno raznolikih domačih in tujih zasedb, ki se pri svojem delu ozirajo po tradicional-

nih jazzovskih oblikah, se napajajo v elementih drugih žanrov ter z iskanjem drugačnosti presegajo ustaljene glasbene vzorce.

Kulturni dom Nova Gorica

V spomin

Zapustil nas je Borut Bašin

Po kratki, a zelo hudi bolezni nas je nenadoma zapustil Borut Bašin. V zadnjih letih je skupaj z ženo Tatjano Šundovski Bašin deloval v Hiši kulture v Šmartnem ter z Zlatom Kaučičem sodeloval pri organizaciji festivala Brda Contemporary Music.

Že v mlajših letih je bil popolnoma predan glasbi. Mnogi se ga spomnijo kot enega od ustanoviteljev legendarnega kluba CRMK. Bil je vodja glasbenega programa v Casino Perla ter vodja odnosov z javnostmi v SNG Nova Gorica. Dolga leta je vodil tudi program mednarodnega Blues festivala Postojnska jama.

Fotografija: družbena omrežja

T' bujš vndima 1987

Ker so ljudje, ki jih preprosto rad srečaš. Utrjujemo spomine preteklosti in se skupaj veselimo novih.

**PLOŠČICE • KOPALNIŠKA OPREMA
STENKE TAPETE • STROKOVNO
SVETOVANJE • 3D IZRIS VAŠE
KOPALNICE • PARKET • KAMINI
PEČI • ŠTEDILNIKI**

Od leta 1993 vam z našim znanjem,
izkušnjami in odličnim poznavanjem
trendov, pomagamo do realizacije vaših
sanjskih prostorov bivanja.
Hvala, ker nam zaupate!

Norbit keramika & ogrevanje
Vojkova Cesta 61, 5000 Nova Gorica
05 366 49 47 | 05 366 49 40
www.norbit.si | info@norbit.si
@norbit_keramika_ogrevanje

Obisk Miklavža

Biljana

Vrhovlje pri Kojsem

Medana

Šlovrenc

Kojso

Cеровo

Vrhovlje

Praznična delavnica in postavitve smreke

10. decembra smo bili praznično razpoloženi. Nekateri so se preizkusili v izdelavi okrasov za našo praznično smreko, drugi so pomagali pri postavitvi smreke. Okraske smo najprej porisali s prazničnimi motivi, nato pa jih še okrasili z ustvarjalnimi materiali. Odnegli smo jih na Ančilo, kjer so postavili smreko. Zaradi dežja in burje smo okrasitev smreke in prižig lučk predstavili na 12. december.

Druženje smo zaključili na toplem v našem vaškem domu ob kozarčku vina in sproščenem klepetu.

Irena Marc

Vinoteka Brda

Z žlahtno kapljico do ustvarjanja zgodb

Vinske zgodbe je poleg vinarjev sprva ustvarjala zgolj ena sama vinoteka, danes pa jih imamo pet. Med njimi je tudi povsem nova Vinoteka Brda, katere posebnost je, da je v lasti konzorcija 43 vinarjev, ekipo pa vodi sommelier in vinski trgovec David Lipovšek. Vinoteka Brda se nahaja v bukolčni srednjeveški vasi Šmartno, kjer jo obdajajo zidovi in stolpi ter se hkrati ponuja eden najlepših razgledov.

Lahko bi rekli, da gre za popoln prostor, ki obiskovalce popelje na sprehod skozi pravljico ob dobrem kozarcu vina in skrbnem izboru slovenskih pridelovalcev sirov in mesnin. Obiskovalci lahko zbirajo med impresivno ponudbo številnih lokalnih vinarjev s široko vinsko ponudbo, da lahko čisto vsak izbere najboljšo žlahtno kapljico za popolno vinsko zgodbo.

V letošnjem letu pa so vsem ljubiteljem vina kot dopolnitev dogajanja v Šmartnem ponudili novo izkušnjo, in sicer v obliki vinskih večerov, kjer so vsak poletni četrtek lahko spoznali in okušali vina briških vinarjev. Degustacije so vodili vinarji osebno in potekale so v slovenskem, angleškem in italijanskem jeziku. Vsak gost je v sklopu vinskega večera »iz prve roke pokukal« v zakulisje, se osebno spoznal z vinarjem in njegovo filozofijo ter pokušal njihove vrhunske izdelke. Sodelovalo je slabih deset vinarjev, v bodoče pa si želijo omogočiti predstavitev v bistveno večjem merilu. Vinski večeri so bili letos izvedeni premierno, ampak sledeč zelo dobremu odzivu bodo zagotovo postali stalnica v ponudbi Vinoteke Brda. V letošnjem letu so zastavili smernice in podobo vinskih večerov, ki si jih v novi sezoni želijo izboljšati, ne le v kakovostni in številčni ponudbi, temveč tudi v dodajanju terminov, kar bi tudi omogočilo širšo predstavitev vinarjev. Edinstven dogodek bodo dodatno izpopolnjevali in dodali kakšne novosti.

Poleg vsakotedenskih vinskih večerov se je Vinoteka Brda udeležila tudi festivala Che gusto! Wine & Beer Festival v Novigradu, kjer se konec junija predstavijo vrhunski proizvajalci vin, piva in prehranskih izdelkov iz Hrvaške, Italije in Slovenije v sklopu prireditve Che gusto! Festival je prava zabava za vse ljubitelje dobre hrane, vina, piva, skratka gastronomije na splošno, ter prav tako tudi za vse tiste, ki si želijo bolje spoznati visokokakovostne proizvodne mednarodne palete uve-

Fotografija: Andrej Colja

ljavljenih vrhunskih proizvajalcev. Ena izmed mnogih predstavnikov iz različnih regij pa je bila tudi Vinoteka Brda, ki je zastopala Goriška brda. Kot nam je v pogovoru dejal David Lipovšek, se že veselijo naslednje edicije. V čudovitem ambientu, z odličnimi gosti in vrhunsko organizacijo so bili tudi sami zapisani v del nepozabne gastronomske zgodbe. Na dogodek jih je povabila Enoteca iz Krmina in seveda so se takšnemu vabilu z velikim veseljem odzvali. To so tudi prvi koraki k dolgoročnemu in plodnemu čezmejnemu sodelovanju.

V prihajajoče leto Vinoteka vstopa z novimi idejami in cilji. Zaupali so nam, da v novem letu načrtujejo kar dva nova vinska festivala, s katerima bodo dodatno dopolnili niz izjemnih dogodkov, kot so Brda in vino, Dan odprtih kleti, Praznik češenj, Masterclass Brda Home of Rebula, Martinovo in mnogi drugi. Več o bodočih dogodkih pa bomo morali počakati do naslednjega časnika.

Gaja Velušček

Baza za internetni slovar briškega govora

Povabilo k sodelovanju

Vabim k sodelovanju pri izdelavi baze za internetni slovar briškega govora.

Sem avtor »BALDORJA«, zapis in slovar zahodnobriškega govora. Vse, ki želite pri tem sodelovati, vabim, da me pokličite na telefon (05)395 91 30 ali 06 862 97 10. Ko se dogovorimo, vam osebno na vaš računalniški ključ izročim mojo bazo besed, ki jo boste dopolnili. Tako pripravljena baza bo objavljena na internetu, kjer jo bodo lahko dopolnjevali vsi zainteresirani.

Naj se naš govor nikoli ne pozabi!

Davorin Korenjak

Oskar Kristančič, predsednik Čebelarskega društva Kanal-Brda

Brez čebelarstva ni kmetijstva

S predsednikom Čebelarskega društva Kanal-Brda Oskarjem Kristančičem smo se pogovarjali o tem, kaj pomeni čebelarstvo v odnosu do kmetijstva in kako lahko pripomoremo k temu, da se v Brdih ohrani čim več čebeljih družin. Zanimalo nas je tudi, kako poteka postavljanje panjev čebelarjev iz drugih območij v naše kraje.

V maju občani pogosto opažamo panje, ki jih čebelarji iz drugih občin postavljajo na določene lokacije bodisi na travnike ali ob robu gozdov ali ob lokalni cesti. Kako so ti panji regulirani?

Res je, saj je nekje od 5. do 20. maja, torej od dva do tri tedne, obdobje akacijeve paše. V Brdih cveti akacija, kar pritegne tudi čebelarje iz drugih koncev Slovenije. Tako imamo v tem času približno 2500 panjev več kot običajno. Za tovrstne premike se je potrebno prijaviti na razpis in pridobiti soglasje Čebelarskega društva Kanal-Brda. Potreben pa je tudi dogovor in strinjanje lastnikov zemljišč, na katerih naj bi se čebele pasle. Težave se pojavijo, če se čebelarji ne držijo dogovorjenih terminov, torej da ne odpeljejo čebel takoj po tem, ko se paša konča. Včasih želijo počakati na enem mestu toliko časa, dokler se ne prične nova paša. Na primer, ko se začne lipova paša, se premaknejo na kanalsko območje.

Kaj to pomeni za čebele? Ali obstajajo sankcije za tovrstno početje?

Čebele po paši začnejo iskati drugo hrano in vodo. Takrat se lahko približajo tudi naseljem. Pritegnejo jih na primer bazeni ob hišah. Na majhnem območju lahko postane koncentracija čebel prevelika in včasih tudi nevarna za ljudi. Žal pa kljub opozorilom in prijavam beležimo nizko odzivnost inšpekcijskih služb.

Kako pa se določi čas in lokacijo, kjer se lahko pasejo čebele tujih čebelarjev?

Prevozniki čebel podajo prošnjo za namestitev čebelnjakov. Čebelarsko društvo pa izda dovoljenje za postavitve čebelnjakov na določena stojišča in vodi pašni red, ki ga mora potrditi ministrstvo za kmetijstvo. Ta določa časovno omejitev, namenjeno paši, ter stojišča, kjer so lahko postavljeni čebelnjaki. Ti morajo biti oddaljeni vsaj 50 metrov od javnih poti, ne smejo motiti prebivalcev v bližini in morajo biti postavljeni v dogovoru z

Fotografija: Andrej Colja

Oskar Kristančič

lastniki zemljišč. Običajno slednji dobijo v zameno nekaj medu, odvisno od dogovora, čebelarsko društvo pa dobi en evro na panj - kot neko obliko pristojbine. V Brdih je z občinskim odlokom določeno, da lahko prihajajo tuji čebelarji le na akacijevo pašo.

Kakšen je trenutno odnos kmetijstva do čebelarstva?

Osebnostno menim, da je ključno zavedanje, da je čebelarstvo del kmetijstva, ki omogoča, da kmetijstvo sploh obstaja. Še pred desetletjem smo čebelarji v strahu stopali pred čebelnjake, saj smo žal naleteli tudi na zastrupljene čebele. Sedaj ni več tako. Osveščenost kmetov glede škropljenja je dobra, saj zastrupitev v zadnjem obdobju ni. Opažam, da kmetje škropijo pozno popoldne, tudi proti večeru, kar je dobrodošla odločitev. Tudi fitofarmacevtska sredstva so okolju bolj prijazna kot nekoč. Mislim, da se kmetje zavedajo, da je opravljanje odvisno predvsem od čebel in da le te ohranjajo ravnovesje v naravi. Čebele so barometer, ki nam pove, ali je neko okolje onesnaženo ali ne, ker se odmikajo od zastrupljenih rastlin. Če čebela preleti snop kapljic škropiva, ji čebele stražarke, ki stojijo na panjski bradi, ne dovolijo v čebelnjak. Taka čebela se umakne in umre v naravi. Čebelnjak v vinogradu je pokazatelj zdravega okolja.

Kakšen vpliv ima intenzivno kmetijstvo na čebelarstvo?

Goriška brda so območje, kjer se izvaja intenzivno kmetijstvo, kar ima zagotovo vpliv tudi na čebelarstvo. Predvsem z vidika površin, kjer se čebele lahko pasejo. Pred kratkim smo pridobili podatek iz Zavoda za gozdove, da se je površina gozdov v zadnjih desetih letih v Brdih zmanjšala za 150 hektarjev, od katerih je 30 hektarjev akacije. To je bolj vidno v južnem delu Brd, nekako od Cerovega do Barbane, kjer se 80 odstotkov

Pogovor z Oskarjem Kristančičem

čebel pase čez mejo, saj je tam več gozdnatih površin. V severnem delu Brd je stanje nekoliko boljše. Ta trend bo najbrž dolgoročno vplival tudi na spremembo pašnega katastra. Pozitivna stran naše zgodbe je ta, da imamo v Brdih dovolj veliko število čebelarjev, ki lahko sami pokrijemo območje.

Na socialnih omrežjih je v zadnjem času zaslediti veliko objav o rojih čebel, ki ustvarijo grozde v bližini hiš ali sadovnjakov. Kako pride do tega?

Če poenostavim, to pomeni, da je v neki družini preveč mladih čebel. Če jih je preveč, jih polovica ostane v panju, polovica pa se skupaj s staro matico premakne na zunanje površine, kjer išče drugo nastanitev, na primer v kakem dimniku ali starem oknu. Vsaka čebela pri iskanju nove lokacije vzame s sabo hrano za tri dni in roj se nikoli več ne vrne v prvotni panj. So pa te čebele običajno v bližini panja, zato je pomembno, če jih opazimo v naravi, da o tem obvestimo najbližjega čebelarja ali pokličemo na čebelarsko društvo. Čebelar bo roj pobral, oskrbel družino in poskrbel, da bo preživela do naslednjega leta.

Menite, da je smiselno sajenje medovitih rastlin v okolici hiš, pa tudi ukrepi, kot je kasnejša košnja travnatih površin?

Na našem območju čebele nimajo težav z iskanjem hrane. Imamo bogato cvetlično pašo, pa tudi akacijo, lipo, kostanj in javor. Vem, da so otroci v vrtcu sadili medovite rastline za čebele, kar se mi zdi pozitivno, a gre pri tem bolj za vzgojni moment.

Kar pa se tiče košnje travnatih površin, menim, da je za živino bolje, če je seno, ki je v bujnem cvetenju. Če kosiš pozno, pa tudi otave, torej druge košnje, ni. Ta je za čebele pomembnejša, saj v drugi polovici julija in v avgustu primanjkuje pelodne paše. Če čebele nimajo hrane, morajo čebelarji vzdrževati ravnovesje v čebelji družini z dohranjevanjem s sladkorno raztopino, kar pa ni isto. Težava tiči v tem, da ob pomanjkanju pelodne paše matica zmanjšuje zaleganje jajčec, zato imamo spomladi manjšo generacijo čebel. Zaleganje poteka namreč že avgusta, ko se čebele pričnejo pripravljati na prezimovanje. V Brdih potrebujemo močne čebele že v maju, ko cveti akacija.

Monika Prinčič

Tradicionalni slovenski zajtrk na podružnici Kojsko Za super začetek dneva

Čebelice, čebelice ... Tudi letos smo 18. novembra praznovali dan slovenske hrane in izvedli tradicionalni slovenski zajtrk. Vsi učenci podružnice Kojsko smo se skupaj zbrali, si ogledali video na temo kmetijstva in pridelave lokalne hrane, našli sestavine našega tradicionalnega zajtrka ter izpostavili tudi mleko in mlečne izdelke. Nato smo si v razredih »pogrnili« mizice in z zdravim zajtrkom telesu zagotovili dovolj energije za

učenje in igro. Na obisk je prišla čebelarka Elis Batištuta ter prvošolcem in drugošolcem povedala veliko zanimivosti o čebelah, čebelarju, panju, medu ... V tem dnevu smo poslušali tudi pravljico, izdelovali čebelice, čebelnjak in dan skupaj zaključili z deklamacijami o medu, mleku, gobah ter skupaj zaplesali ples čebelic in zapeli pesem Čebelar.

Zajtrk je res super začetek dneva!

BOSE OIL vse do Tokia

Še eno uspešno leto za briško oljčno olje

Že spomladi smo se razveselili prvih medalj, in sicer je Blend prejel zlato medaljo na tekmovanju Athena IOOC 2022 v Grčiji ter na tekmovanju Oljka Šempas. Sledila je še srebrna medalja na tekmovanju OLIVE JAPAN. Mednarodno tekmovanje na Japonskem je eno najpomembnejših tekmovanj v oljčnem olju na svetu, ki podeljuje medalje najboljšim oljem z vsega sveta, ki izpolnjujejo najvišje standarde integritete in kvalitete.

Še posebej pa smo ponosni, da smo tudi letos v elitni družbi 500 najboljših oljkarjev iz 54 držav širom po svetu. Že četrto se je naše olje uvrstilo v vodnik Flos Olei, elitni katalog v svetu oljčnih olj.

Gre za pomembne rezultate, ki potrjujejo kakovost naših olj

in nam povrnejo veliko dela, potrebnega za vsako kapljico olja BOSE oil. Zahvala za uspehe pa gre tudi Sandiju Babiču iz oljarne Babič.

Ob tej priložnosti pa bi radi

vsem Brikam in Bricem voščili vesele, predvsem pa zdrave božične in novoletne praznike.

Naj vam leto 2023 prinese veliko radosti in veselja, da ga bo dovolj za vsak dan prihodnjega leta.

Tajda Marinič

Tehniški dan Oljka

Od plodov do olja

Učenci 6. razredov smo imeli tehniški dan Oljka. Po začetnem uvodu in kvizu, kjer smo pokazali, kaj vse smo izvedeli in si zapomnili o oljki in oljčnem olju, nas je obiskal oljkar Zoran Zlobec. Predstavil nam je pripomočke in načine obiranja oljk. Povedal nam je tudi, kako določimo stopnjo zrelosti plodov. Nato smo razgrnili mreže in obrali plodove šolskih oljk. Nadaljevali smo pri gradu, kjer nam je Občina Brda prijazno dala na razpolago nekaj dreves, da smo jih lahko obrali. Obrane plodove so hišniki peljali v torkljo Kleti Brda, mi pa smo se tja odpravili peš. Tam smo oljke stehtali. Nabrali smo jih skoraj 60 kilogramov. Gospod Zamar nam je razložil

in pokazal postopek transporta, pranja, mletja in stiskanja oljk. Na koncu smo iztisnjeno olje tudi prejeli in odnesli v šolo. Tam nas je čakala pokušina sveže iztisnjene olja, jedi

in sladic, ki jih je skupaj z učiteljico pripravilo nekaj sošolk. V jedi so vključile oljčno olje in oljke. Najbolj so nam bili všeč rjavčki.

Društvo oljkarjev Brda

Ocena oljčne letine 2022

Kot vsako leto smo tudi to leto na upravnem odboru Društva oljkarjev Brda ocenjevali, kako nam je šlo z oljkami v Brdih. Na zadnjem sestanku upravnega odbora smo ocenili, da je izpad količine pridelanega olja okrog 50 % povprečne pričakovane količine.

Ocenjevanje ni prav hvaležna aktivnost, saj si ljudje različno tolmačijo številke. V resnici je do natančne končne ocene zelo težko priti, saj je več parametrov, ki so negotovi ali neznani in vplivajo na oceno. Relativno dobre podatke za oceno dobimo iz bližnjih oljarn (Klet Brda in Biotehniška šola Šempeter) in od oljkarjev, ki imajo večje število oljk. Izkušveno je ocenjena količina oljk, ki jih briški oljkarji peljejo v predelavo v oljarne v slovenski Istri in v italijanske oljarne (Trst, Čedad), ali jih predelajo v majhnih družinskih oljarnah.

Pomagamo si tudi s podatki prejšnjih let in ocenjujemo prirast proizvodnje v mladih oljčnikih. Negativni vpliv suše je ublažilo deževno obdobje pred obiranjem oljk. To deževno obdobje je res prineslo večjo količino oljk, vendar je tudi zmanjšalo oljevitost (izplen). Ob upoštevanju vseh omenjenih vplivov menimo, da je ocena dovolj dobro utemeljena.

Prva ocenjevanja kakovosti, ki smo jih opravili člani briškega panela za senzorično ocenjevanje kakovosti oljčnega olja, kažejo na visoko kakovost pridelanega olja. Naj ob tem omenim, da smo v društvu sklenili, da imajo vsi aktivni člani društva možnost, da jim briški panel za senzorično ocenjevanje brezplačno oceni en vzorec svojega olja. O začetku ocenjevanja in zbiranju vzorcev bodo člani posebej obveščeni.

Božidar Slivnjak

Ob dnevu slovenske hrane

Zajtrk z mlekom - super dan

18. novembra smo ob dnevu slovenske hrane na šoli obeležili tradicionalni slovenski zajtrk. Prvošolci in drugošolci smo se zbrali v jedilnici, kjer so nas pozdravili ravnatelj Uroš Kobal, župan Franc Mužič in ostali predstavniki Občine Brda. Učiteljica Klementina Medvešček nam je predstavila pomen dneva in lokalne dobrote, ki smo jih uživali. Po zajtrku smo se odpravili v učilnice, kjer nas je obiskal čebelar Oskar Kristančič, ki nam je predstavil svoje delo in delo čebel. Nadaljevali smo z likovnim ustvarjanjem in čebeljim plesom. Prvošolci pa smo поблиžje spoznali še pot od zrna do kruha ter pot mleka in si pripravili jogurt.

Javni sklad malega gospodarstva Goriške (JSMGG)

Goriške občine v pomoč gospodarstvu in kmetijstvu

Javni sklad malega gospodarstva Goriške (JSMGG) je sklad, ki podjetnikom in kmetom na področju goriških občin ponuja brezobrestna posojila. To je edinstven sklad na lokalni ravni v Sloveniji. Delovati je začel v 90. letih prejšnjega stoletja v občini Nova Gorica. Ideja, da bi pomagali gospodarstvenikom in kmetom na lažji način priti do finančnih sredstev, je naletela na pozitiven odziv. Kmetje in podjetniki so v brezobrestnih posojilih prepoznali konkurenčno prednost.

Z razdelitvijo občine Nova Gorica se danes med ustanoviteljice sklada štejejo Mestna občina Nova Gorica ter občine Brda, Kanal ob Soči, Šempeter-Vrtojba, Renče-Vogrsko in Miren-Kostanjevica. V letošnjem letu bodo ustanoviteljice v sklad vplačale približno 233.000 evrov, kar bo še povečalo posojilni fond, ki je že sedaj težak okrog osem milijonov evrov. Poleg tega občine poravnajo tudi stroške delovanja sklada. Na ta način omogočijo, da so posojila brezobrestna, saj stroški delovanja ne bremenijo posojilojemalcev.

Način pridobitve brezobrestnega posojila

Sklad enkrat letno objavi razpise za neposredna posojila v Uradnem listu RS in na svoji spletni strani. Za potrebe gospodarstva sta na voljo dva razpisa, in sicer razpis za investicijska posojila in razpis za posojila za obratna sredstva. Gospodarske družbe in samostojni podjetniki lahko pridobijo posojila v višini od 4000 do 100.000 evrov z dobo odplačevanja od 3 do 9 let. Za kmete pa je na voljo razpis, v okviru katerega lahko pridobijo posojila za investicijska vlaganja v višini od 2000 do 60.000 evrov z maksimalno dobo odplačevanja osmih let. Posojilojemalci se glede na svoje zmožnosti in potrebe lahko odločijo za koriščenje enoletnega moratorija ali pa z odplačevanjem začnejo takoj.

Prijavni roki

Prijavni roki so razpisani enkrat mesečno. Do razpisane roka morajo potencialni posojilojemalci vložiti vlogo. Lahko jo pošljejo po pošti ali nesejo osebno na sklad. V okviru vsakega razpisa je navedeno, kaj mora vloga vsebovati. Popolne vloge pregleda komisija za vrednotenje in izbor vlog, ki je sestavljena iz predstavnikov občin ustanoviteljic. Po odločitvi komisije sklad izda odločbo in če je ta pozitivna, hitro steče postopek za nakazilo posojila, ki obsega ureditev zavarovanja posojila in podpis posojilne pogodbe.

Zavarovanje posojil

Vsa posojila je treba zavarovati. Najpogostejši obliki sta zavarovanje pri zavarovalnici ali hipotekarno zavarovanje. V primeru zavarovanja pri zavarovalnici posojilojemalčevo vlogo zavarovalnici posreduje kar JSMGG. Posojilojemalcem, ki jih zavarovalnica sprejme v zavarovanje, se posojilo nakazuje takoj po plačilu zavarovalne premije in podpisu posojilne pogodbe. Maksimalna doba odplačevanja znaša šest let.

Hipotekarno zavarovanje je običajno cenejša oblika zavarovanja in omogoča dobo odplačevanja do osem oziroma devet let. V primeru hipotekarnega zavarovanja se že v procesu ocenjevanja vloge pregleda nepremičnino, ki bo predmet zavarovanja. V kolikor je ustrezna, se hitro po odločitvi komisije uredi podpis pogodbe pri notarju in nakazilo posojila.

Vračilo posojil

Obroki zapadejo 4-krat letno. Zapadlost obrokov je navedena v odločbi in nato v posojilni pogodbi. Poleg tega JSMGG ob koncu vsakega leta pošlje posojilojemalcem obvestilo o zapadlosti obrokov v naslednjem letu. Pomembno je, da je ob zapadlosti obrok poravnán. Posojila so sicer brezobrestna, vendar mora v primeru zamude posojilojemalec poravnati zakonske zamudne obresti. Te tečejo le na zapadli obrok oziroma zapadle obveznosti in ne na celo neodplačano glavnico. V interesu sklada je, da so posojila pravočasno vrnjena in jih lahko ponudijo drugim podjetnikom in kmetom, ki jih potrebujejo.

**Ključne prednosti posojil
Javnega sklada malega
gospodarstva Goriške**

Za posojila JSMGG velja, da so:

- brez obresti – vrneš ravno toliko, kot si si izposodil;
- možnost enoletnega moratorija na odplačilo, s čimer posojilojemalci brezplačno pridobijo čas za osredotočanje na posel ali zagon nove dejavnosti;
- četrletni obroki vračanja posojila. Na ta način imajo posojilojemalci čas, da denarni tok prilagodijo potrebam podjetja;
- vsa posojila so odobrena brez stroškov, poleg tega tudi ni nobenih stroškov vodenja računa ali kakršnihkoli stroškov, v kolikor se stranka odloči in poravna posojilo pred iztekom.

Javni sklad malega gospodarstva Goriške

JSMGG ima prostore v 2. nadstropju Mestne občine Nova Gorica (Trg Edvarda Kardelja 1), kjer so strankam na voljo tako za informacije kot za pomoč pri pripravi vloge. Za termin obiska se lahko dogovorite na telefonski številki 05 335 03 67.

KuBrata ZBrd: Edi Benedetič in Andrej Murenc

Številne nagrade za vinjak

V Cerovem in Kozani se veselimo dveh medalj iz mednarodnih ocenjevanj žganih pijač. Maja smo se prvič preizkusili na domačem tekmovanju v Hočah s 70 vzorci in ocenjevalci so nas nagradili z zlato medaljo. Za naš vinjak v.s.o.p. smo julija letos dobili zlato medaljo na mednarodnem ocenjevanju žganih pijač v Žitišču (Srbija), kjer je bilo preko 1100 vzorcev. Na 5. Mednarodno ocenjevanje v Pančevu s skoraj 1500 vzorci, ki je bilo 23. oktobra, smo se kar odpravili na prizorišče in tam osvojili veliko srebrno medaljo. To je velik uspeh za nas in naš vinjak, saj smo na pravi poti za destilacijo še boljših vinjakov.

**ŽELIMO VAM
VESELE
PRAZNIKE TER
SREČNO IN
PROJEKTOV
POLNO LETO
2023.
NAJ BO POLNO
DOBRIH IDEJ IN
USPEŠNEGA
SODELOVANJA.**

E K I P A

Bucinel

BUCINEL
PRECISE VINEYARD CONSTRUCTION

Analize tal

Pripomoček za kontrolo rodovitnosti

Tla predstavljajo prijazno okolje za človeštvo, saj prehranjujejo celotno naravo. Današnjim zahtevam ustreznega, bolj ali manj intenzivnega in predvsem okolju neobremenjujočega kmetijstva pa si ne moremo predstavljati brez kemijske analize tal. To je namreč odličen pripomoček oz. pomagalo za kontrolo rodovitnosti tal (preskrbljenosti tal s hranili).

S pomočjo kemijske analize tal lahko:

- uvrstimo tla v različne razrede preskrbljenosti,
- odkrijemo škodljive vplive na tla (zakisanje tal, osiromašenje tal s hranili, presežke hranil v tleh),
- ugotovimo pridelovalno zmogljivost na novo osvojenih zemljiščih,
- dobimo smernice in navodila za gnojenje,
- obvarujemo se napačnih ukrepov pri gnojenju kmetijskih rastlin, da se rodovitnost tal ne poslabša, ampak izboljša.

Na osnovi podatkov analize tal stremimo k gnojenju, da dosežemo zaželen in možen nivo pridelkov ter njihovo kakovost, ob tem pa ne ogrozimo zdravja ljudi oz. živali, poleg tega pa ne obremenimo tal in okolja v škodo bodočih generacij. Upoštevati moramo osnovno pravilo, da gnojimo kar se da malo, vendar toliko, kot je neobhodno potrebno.

Jemanje vzorcev za kemijsko analizo

Najprimernejši čas je od spravila pridelka pa do naslednjega gnojenja. Ne bo odveč nasvet, da vzorčenja tal ne smemo opraviti približno tri mesece od zadnjega gnojenja ali neposredno po dežju. Za izvedbo kemijske analize tal bi se praviloma morali odločiti vsakih pet let.

Najbolj enostavno je vzorčenje s pomočjo za to pripravljene sonde, lahko pa se vzorči tudi z ozko lopato (štiharico). Sondo si je možno sposoditi v laboratoriju ali na izpostavah kmetijske svetovalne službe. Pri vzorčenju potrebujemo tudi čisto vedro in vrečko (papirnato ali polivinilasto), v katero spravimo vzorec.

Globina vzorčenja je odvisna od vrste kmetijskih rastlin, ki na parceli rastejo. Na travnikih in pašnikih priporočamo vzorčenje do globine 6 cm, pri vrtninah do globine 10 cm, na njivah do globine ornice (okvirno 30 cm), v trajnih nasadih (sadovnjaki, vinogradi, oljčniki) pa odvajamo vzorec iz globine 0–40 cm. Travno rušo na mestu vzorčenja odstranimo. Pomembno je, da vzorec vzamemo iz celotne priporočene globine.

Pri samem vzorčenju tal moramo upoštevati homogenost parcele in enakomerno vzorčenje znotraj parcele. Ne velja namreč splošno priporočilo, kako velika mora

biti parcela, s katere naj odvajamo en vzorec tal. Glavni kriterij pri izbiri velikosti parcele je homogenost oz. izenačenost parcele glede intenzivnosti rasti, vrste kmetijskih rastlin, tipa tal, načina gnojenja v preteklosti itd. V praksi se pogosto dogaja, da na enem delu površine rastline lepo uspevajo, na drugem pa ne. Vzrok za ta pojav gre lahko iskati tudi v tleh. V takem primeru je priporočljivo vzeti vzorec tal ločeno iz vsakega dela površine posebej, saj bo le s primerjavo rezultatov meritev na obeh delih površine mogoče ugotoviti, ali je vzrok za različno rast resnično v tleh.

Kakorkoli pedološko neizenačene parcele torej razdelimo po značilnih talnih lastnostih, povprečen vzorec pa vzamemo iz vsakega dela posebej. Povprečni vzorec tal pripravimo z združevanjem podvzorcev, ki jih odvajamo na več odvajalnih mestih, enakomerno razporejenih preko celega vzorčnega območja. Pri izbiri odvajalnih mest se je potrebno izogibati vhodov na parcelo, razkladalnih in nakladalnih mest mineralnih gnojil in sredstev za varstvo rastlin, raznih deponij organskih gnojil, robov zemljišč, poti in delov zemljišč, ki se pedološko, vizualno ali na kakršenkoli način razlikujejo od ostalih delov površin.

Pri jemanju vzorca se po parceli premikamo v obliki črke W in opravimo potrebno število vbodov s sondo oz. lopatko. Pri uporabi lopate napravimo jamo do globine jemanja vzorca. Jama naj ima navpično steno, iz katere vzamemo od vrha do zelene globine enakomerno debelo plast zemlje.

Število odvajalnih mest mora biti približno 15–20 po hektarju. Podvzorke shranjujemo v čistem vedru, ki jih

Analize tal

po končanem vzorčenju premešamo in iz teh odvzamemo povprečen vzorec tal za analizo, ki ga damo v vrečko. Za analizo zadostuje 0,30 do 0,50 kg zemlje, ostalo pa zavržemo.

Takoj po odvzemu vzorce ustrezno označimo. Na vrečko vzorca je potrebno nalepiti etiketo (ali na nepremočljiv listek) z naslednjimi podatki: ime in priimek ter naslov lastnika parcele, oznaka parcele (št. GERK-a in domače ime), označba kulture in željene analize. Tako opremljene vzorce lahko dostavite osebno v laboratorij, jih pošljete po pošti ali jih pustite na najbližji enoti kmetijske svetovalne službe in bodo oni dostavili vzorec v laboratorij.

Vsekakor naj ne bo odveč pozornost pri izbiri laboratorija, ki mu zaupate vzorec v analizo. Na slovenskem trgu se pojavlja vse več laboratorijev, ki se ukvarjajo z analiziranjem vzorcev tal in svoje storitve pogosto oglašajo po raznih medijih.

Pozanimajte se predvsem:

- ali vam laboratorij podaja rezultat za količino rastlinam lahko dostopnih hranil, saj nam analiza celokupne količine hranil v zemlji daje malo informacij o stanju fiziološko aktivnih hranil v zemlji oz. tistih, ki so neposredno dostopne in pomembne za prehrano rastlin. Hranila so namreč v zemlji zelo različno vezana in le majhen del celotne količine hranil v zemlji je rastlinam dostopen;
- ali so metode za določanje rastlinam dostopnih hranil dejansko primerne za vaš tip zemlje;
- ali je na slovenskem kmetijskem področju izdelana metoda za interpretacijo rezultatov analize.

Potrebno je namreč vedeti, da je v Sloveniji uradna oz. dogovorjena metoda:

- za ekstrakcijo lahko dostopnega fosforja in kalija v tleh t. i. AL-metoda,
- za določanje pH oz. reakcije tal metoda po SIST ISO

10390, in sicer v suspenziji tal z raztopino kalcijevega ali kalijevega klorida. Rezultati meritev pH v različnih suspenzijah nikakor ne dajo primerljivih rezultatov, vsekakor pa ni primerljiva z navedenima meritev pH v suspenziji tal z vodo!

Za uradne oz. dogovorjene metode analize tal v Sloveniji obstajajo tudi metode za interpretacijo rezultatov analiz zemlje, kjer so določene mejne vrednosti posameznih hranil na različnih tipih tal in za različne kulture. Te so splošno veljavne v kmetijski stroki in na njih temeljijo tudi smernice za strokovno utemeljeno gnojenje v Sloveniji!

Na kratko: v kolikor bi želeli rezultate kemijskih analiz vaše zemlje sami interpretirati in ovrednotiti na podlagi »Tabel mejnih vrednosti in gnojilnih norm«, ki so v slovenski strokovni literaturi, se morate pri izbiri laboratorija odločiti za tiste, ki izvajajo analize po uradnih metodah v Sloveniji!

Nikakor ne boste zgrešili, če se boste obrnili na enega izmed laboratorijev, ki se udeležujejo slovenskih medlaboratorijskih primerjav na področju analitike zemlje. Rezultati njihovih meritev so med seboj primerljivi in vsekakor usklajeni za interpretacijo na podlagi slovenske strokovne literature!

Eden izmed zgoraj navedenih je tudi agroživilski laboratorij Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica, kjer vam lahko opravijo osnovno analizo tal (pH, fosfor, kalij), ugotovijo založenost tal z organsko snovjo, določijo aktivno apno in vsebnost ostalih pomembnejših hranil v tleh ter vsebnost t. i. mineralnega dušika, v dogovoru pa tudi druge analize.

Za dodatne informacije so vam na voljo po telefonu na številkah 05 3351 227 (Anka) in 05 3351 225 (Tamara) ter po elektronski pošti na naslovih anka.rojc_polanec@go.kgzs.si in tamara.rusjan@go.kgzs.si.

mag. Anka Rojc Polanec, univ. dipl. ing. kmet.

Kolektiv iz Belvina vam želi:

ZDRAVO IN SREČNO 2023!

www.belvin-restaurant.com

belvin.restaurant

Slikarka Nataša Gregorič Nabhas je letos prejela več nagrad

Tišina kot belina na platnu

Vsestranska ustvarjalka Nataša Gregorič Nabhas iz Šempetra pri Gorici pravi, da živi za umetnost in da Zemlji išče nebeško. Slika v različnih tehnikah, ilustrira pravljice, poskrbi za celotno grafično podobo in ob tem nenehno raziskuje. Med 150 umetniki z vsega sveta je spomladi prejela nagrado Caravaggio za sliko Njena esenca. Upodobila jo je z mešano tehniko, »pika na piko« pa je njej ljuba tehnika, ki se tudi približuje impresionizmu. Ta je velik vtis nanjo naredil že v otroštvu. Novembra pa se je kot edina Slovenka udeležila bienala v Barceloni.

»Koncept mojega dela je prepletanje, ponotranjenje in življenjski navdih, ki ga črpam iz impresionizma, zlasti pointilizma. Gibam se med abstraktno umetnostjo, kvantno fiziko in duhovnostjo. Zanimajo me novi slikarski mediji in posvečam se sporočilu, ki ga s tem dajem svetu,« pojasni ob pogledu na Njeno esenco, zmagovalno sliko, za katero je spomladi prejela nagrado Caravaggio.

Avtorska tehnika

Francesco Saverio Russo in Salvatore Russo, umetnostna kritika in umetniška kustosa vsako leto izbereta 150 umetnikov s celega sveta ter jim podelita mednarodno nagrado Caravaggio – Veliki mojster umetnosti. »To nagrado prejme 150 mednarodnih in sodobnih umetnikov, ki so v minulem letu izstopali po svojih umetniških in slogovnih raziskavah,« oriše goriška slikarka.

Slovesna podelitev je bila konec aprila v Narodnem muzeju znanosti in tehnologije Leonardo da Vinci v Milanu, ki pa se je slikarka zaradi bolezni ni udeležila in je nagrado (plaketo, knjigo, katalog) prejela po pošti. Navdušenja ob tem seveda ni skrivala, saj je tehniko, v kateri je naslikala zmagovalno Njeno esenco, razvila sama. Gre za mešano tehniko (tuši, akril, grafit) na leseno ploščo, prevlečeno s kaolinsko glino in UV zaščitnim lakom.

Z »atomi« do slike

»Kvantna fizika in duhovnost mi prinašata svojevrstne dialoge: vse snovi v vesolju so sestavljene iz majhnih delcev, ki jim pravimo atomi. Atomi so majhni

delci, ki so s prostim očesom nevidni. Kljub temu so zelo pomembni, ker so osnovni gradniki vse žive in nežive narave. Pod mikroskopom so najmanjši delci, iz daljave ali perspektive gradijo celoto. Vse je prazen prostor. Tudi to je komunikacija energij z vsem, kar obstaja,« pojasni uporabo tehnike slikanja s pikami. »Pika na piko« je njej ljuba tehnika. Približuje se impresionizmu, ki je velik vtis nanjo naredil že, ko je bila Nataša še otrok. Zadnja njena dela nastajajo v tišini ali praznini (v času okrevanja). Kot pravi, ta tako veliko izraža in je v glasbi tako življenjska, kot tudi beline na papirju ali platnu. Nataša pravi, da je zato bela aktivni element, figurativno v celotnem slikarskem prostoru z interakcijo njene »impresionistične« mešane tehnike na YUPO papirju z akrilno barvo in epoksi smolo na aluminijasti plošči.

V Šmartnem se skrivajo briška srhljiva bitja

Sicer pa jo z Italijo vežejo tudi druge lepe izkušnje, saj je zaključila študij slikarstva na Akademiji lepih umetnosti v Benetkah, kjer je lani tudi razstavljala svoja

Slikarka Nataša Gregorič Nabhas je letos prejela več nagrad

dela v sklopu razstave Venice Start Art. Kot pravi, se sedaj tudi sama obrača na italijanski trg, ki je precej odprt. Svojo prepoznavnost gradi na številne načine. V pravljici o pošasti s črnimi pikami je v rimah predstavila strah in delo tudi ilustrirala. V Šmartnem v Brdih je na ogled enajst briških srhljivih bajčnih bitij, ki jih je sestavila v kratke videe. Štrije/čarovnice, orkul, karadindice, balavantriji, vedmance, babajaga, viešče, cufulin, kačón, lankar in patanoga, se skrivajo po Šmartnem, kjer jih lahko obiskovalci v aktivnem sprehodu po srednjeveški vasi poiščejo s pomočjo QR točk – ta razkrijejo briška srhljiva bitja, s katerimi so nekoč strašili otroke. Ohraniti kulturno in naravno dediščino Brd je zelo pomembno, poudarja Nataša, saj je izoblikovala Brice in Brike, ter je pomemben člen razvoja pokrajine gričev in opoke.

Komunikacija slikarja z gledalcem

Zmagovalna slika Njena esenca je bila do sredine septembra na ogled na Majskem salonu 2022 Modra črta: Od renesanse do novih medijev v mariborski Galeriji Kibla portal. To je tradicionalna letna razstava članov Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov (ZDSLJ), katerega članica je tudi Nataša.

Natašine slike delujejo abstraktno, saj uporablja vizualni spontan jezik z uporabo točk, barvnih ploskev, tekstur, a obenem v njih najdemo njeno impresijo. »Tudi to je komunikacija slikarja z gledalcem. Zadnje čase dodajam še linijo - slikano risbo, ker mi je figura zelo blizu. Tako orisujem oblike in vse prepletam s pasivno linijo, ali pa jim dopuščam svobodo,« še pove. »Vse opiram na perspektivo mojega osebnega gledanja in pri tem so v trenutku optične zaznave združujem štiri glavne elemente: predmet, prostor, svetlobo in barvo,« doda.

Sprehod po virtualni razstavi kar od doma

Poleti je »odprla« svojo VR umetniško razstavo, ki je hkrati tudi njen portfolio. Naslovila jo je Dialog z Monetom, ustvarjena pa je bila kot umetniška galerija. Dostopna je na spleti povezavi <https://www.artsteps.com/view/62bffc9f20325343a77bac3e>.

Gledalec mora resnično imeti iluzijo, da je v prostoru umetnosti, da ga okolje ne moti, ko si ogleduje 108 Natašinih umetniških del, pospremljenih s sedmimi umetniškimi videi.

»Zelo sem počaščena, da sem bil izbrana za »umetnika na zlatem seznamu« in da so me predstavili v prihajajoči posebni tiskani izdaji Zlatega seznama (Golden List), ki jo je izdal @art_market_magazine z distribucijo po vsem svetu in predstavlja najboljše sodobne umetnike današnjega časa,« še dodaja. Umetnike s seznama so izbrali ugledni glavni direktorji vodilnih umetniških sejmov

Nataša in podpornice Martina, Tamara, Barbara in Tanja

Artexpo New York, Firenški bienale, Discovery Art Fair in odgovorni urednik pri reviji International Art Market. Zlati seznam so razdelili vsem ljubiteljem umetnosti na prestižnem umetniškem sejmu Discovery Art Fair, ki je bil v Frankfurtu v Nemčiji od 3. do 6. novembra.

V drugi polovici novembra pa se je Nataša udeležila 4. umetniškega bienala v Španiji, ki ga je v palači Gomis v Barceloni gostil Evropski muzej moderne umetnosti (MEAM).

»Na odprtju s slavnostno prireditvijo in zakusko je bilo ogromno ljubiteljev umetnosti iz Barcelone in sodelujočih umetnikov. Predstavitev in podelitev plaket strokovne žirije, kuratorja in založnikov ter ostalih je potekala v osrednji dvorani, ki je bila prepolna obiskovalcev. Barcelona diha s kulturno dediščino, sodobno umetnostjo in turizmom. Mladi in stari izbirajo kulturo,« strne nekaj vtisov. Na bienalu je sodelovalo 211 umetnikov iz 20 držav, med njimi pa je bila edina Slovenka Nataša Gregorič Nabhas.

Nedavno je prejela tudi drugo nagrado na mednarodnem likovnem natečaju »Dali's Mustache« 2022 (Dalijevi brki). Žirijo so sestavljali člani iz petih držav, sodelovali pa so umetniki iz celega sveta. Organizator je špansko združenje Fiestalonia Milenio in Fundacija Salvador Dali. Kot edina Slovenka zastopa našo državo na seznamu umetnic WATWA - Where are the Women Artist.

V Brda se, med Brice in Brike, v gričevnato pokrajino s slikovitimi vasicami, vedno rada vrača po navdih.

CA

Fotografija: arhiv Nataše Gregorič

Jesenska razstava v parku Pečno

Ivan Skubin razstavlja mitološkega Ikarosa

Če še niste bili, pojdite. Do Kanala, potem po cesti proti Ligu. Po šesto metrih boste na levi zagledali vhod v park. Skozenj vodi Pot treh svetišč, stara pešpot iz Kanala v Lig in pot za gorsko kolesarjenje. Je bolj gozd kakor

park. In čaroben je v vseh letnih časih. Spomladi, na gregorjevo, ko se ptički ženijo; poleti, na kresni večer, ko praproti govorijo; jeseni, ko zašelesti listje, in pozimi, ko tudi tišina utihne. Park Pečno.

Napoj umetnosti in narave

Ko sta pred osemnajstimi leti njegova sedanja lastnika Primož Kožuh in Lijana Jurešič, oba zapisana naravi in umetnosti, iskala prostor za hišo, sta izbrala staro domačijo nad Kanalom, obdano z velikim gozdom, zapuščenim, preraščenim in zaraščenim. Izkrčiti in očistiti sta ga morala korak za korakom in hkrati so se jima porajale ideje in načrti. Primož, strasten gorski kolesar, je v njem najprej videl možnost za gorsko kolesarjenje. In tako je danes v gozdu urejena proga za gorske kolesarje, krožna pohodniška pot, gozdna učna pot, šolski park dreves, v njem je nasad šipkov in domovanje nešteti drugih rastlin. In celo gozdna hišica na kolih in pod njo zabojčka s knjigobežnicami.

Devet hektarjev velik park Pečno, čigar zgodba se je začela pisati pred devetimi leti, deluje v okviru lokalnega društva O.Z.O.N. Vase je privabil že mnoge obiskovalce, jih spodbudil k opazovanju in ustvarjanju, napojil z naravo in umetnostjo. Ponuja filmske, glasbene in druge dogodke, razstave. Pravzaprav je park eno samo razstavišče – od zvedavih glinenih možičkov, ki so jih izdelali člani domačega Kluba keramikov, do ležečih lesenih glav, od katerih je Mati simbol gozda, in zvočil, postavljenih v akustičnem delu parka. Forma viva, v katero vtiskujejo umetniki svoje sledi. Med njimi je veliko znanih in priznanih imen, kot

Ikaros se razkrije

... in tako stoji tam, s ptico v srcu

so Gorazd Prinčič, Ana Žerjav, Gregor Maver, Darja Žorž, Nataša Sedej, Orjana Velikonja Grbac ...

Materia prima v rokah umetnika

Letos se jim je v počastitev prihoda jeseni pridružil Ivan Skubin, briški ustvarjalec z bogato bero priznanj in nagrad, ki si je za svoje izrazno sredstvo izbral glino, prvobitno tvarino, materio primo, in ji zaupal svoj čut za umetnost, svoje

misli, sanje. Tako kakor zemlji, ki ga je od malega vezala nase in ga še vedno oplaja s svojimi tisočnimi pojavnimi oblikami.

... in tako stoji tam, s ptico v srcu

Ikarosa, Ikara, ta pradačni mit, ki svari pred samozadovoljstvom in prevzetnostjo, je ugledal s svojimi očmi, ga zgnetel iz rjave gline, mu v srce položil belo ptico in ga zazrtega v svet okoli sebe postavil v park Pečno. Takole zapiše: »Leteti ... Odkar je bil (človek) poklican v bivanje, je prežet z željo po preseganju določenega. Usojenega. Spustil se je bil v najgloblje globine, vzletel v nepredstavljive višave; vase ga je potegnila želja po doseganju najbolj skritih kotičkov vsemirja; pogledal je v najmanjše delčke snovi, s svojimi stvaritvami segel po brezmejnosti; prepredel svet z informatiko ... En sam let ptice v človeku. Tragičen let Ikarosa. In vendar hkrati možnost leta preko horizonta ...« Umetnika in njegovo delo je predstavila Katja Kogej, o Ikarosu je razmišljal Gregor Maver, Vivaldi in Bach sta oživela v zvokih violinistke Julije Černe. In tako zdaj stoji tam, na previsni skali v parku Pečno, Skubinov Ikar, s ptico v srcu. In v dalj je poletela ta ptica nevidnih kril, ustvarjena iz prsti, kovine in večnega hrepenenja.

Iva Sivec

Fotografija: Primož Kožuh

Gradnikov večer v Vili Vipolže

»Kaj pa je ena utrgana roža proti ljubezni«

Le kako bi danes gledal »tisti mož, za katerega so v Ljubljani vsi vedeli, da piše pesmi? Tako iznad očal, a kot bi nas hotel pozdraviti,« seže županov spomin do dni, ko so se vaški otročaji podili okoli pesnikove hiše v Medani. 140 let mineva od njegovega rojstva in tudi letos so se rojaki poklonili nje-

Letos igrivo, radoživo, z glasbo, recitacijo, gibljivimi slikami, navdušenim aplavzom in kakšno solzico po licu. Narejeno s skupnimi močmi šolskih otrok, njihovih mentorjev, članov dramsko-filmske sekcije Društva Unitri Brda, sodelavcev Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda in domačega Kulturnega društva Perifigi. Za Alojza Gradnika, pesnika Goriških brd, ki poje o zlatih lestvah in ve, da »izbrane le duše stopajo nanje«. Ki ve, da je človeku včasih vendarle dano uzreti tisto višjo resnico, ki leži onkraj spoznavnega in nepopolnega. Za pesnika, o katerem umetnostni zgodovinar Milček Komelj zapiše: »Bil ena najboljših monumentalnih slovenskih pesniških postav v času med obema vojnoma. Pojavil se je kot komet s padajočimi zvezdami in poslej vztrajal na pesniškem nebu kot zvezdna stalnica, ki so jo primerjali le s pesnikom Otonom Župančičem. A če je bil Župančič pesnik sonca in svetlobe, je Gradnik črpal iz najglobljih in najbolj skritih predelov človeške notranjosti in prisluškoval globinam srca ...«

O njej, ljubezni, ki jo je pil in ne izpil, so govorile gibljive slike, prikazane v pesnikov spomin. Filmska zgodba se dogaja v Brdih, vročega julijskega popoldneva, z oblaki v obliki dinosavrov, z bujnimi rožami na vrtu. Nekdo prereže cev za zalivanje in sproži dogodek. Na dan privre reka pripovedi, odmota se klobčiči zgodb, spletenih iz čudnih sanj, spominov, hrepenenj in rišejo se slike medsebojne povezanosti. Nastopajo otroci, odrasli, starejši, vsak s svojim časom in obrazom. Prerezana cev za zalivanje rož je v letošnji suši pomenila hud prestop. Je hud prestop tudi ukradena roža? Ona, ki jo drži v roki, ve: »Ma dejte no, lepo vas prosim, kaj pa je ena utrgana roža proti ljubezni?«

V Kulturnem društvu Perifigi, ki si je ime nadelo po stari sorti hrušk in ga k rasti ženejo tri mlade nadobudne briške korenine, Ingrid Mačus, Neli Maraž in Denis Maraž, so skupaj z učenci OŠ Alojza Gradnika in z Društvom Unitri Brda položili v zemljo idejo o kratkem filmu z naslovom Tisti, ki ljubi, je najbolj pogumen. »Vse skupaj pa se je začelo že veliko prej,« zapišejo ustvarjalci filma, »in sicer z vprašanjem: kako lahko z ustvarjalnostjo, ki je srčika človekovega življenja, razvijemo

vemu spominu. Že tridesetič – takrat, ko se leto prevesi h koncu, ko mráz pritisne, ko se življenje umiri, narava počije in »utihne dneva nemir«. V nabito polni dvorani Vile Vipolže, ki v pesnikov spomin še nikoli ni bila tako polna, kakor pove Tina Novak Samec, in vsakokrat drugače.

Filmska ekipa

Priklon pred polno dvorano

nove poglede na svet in s tem spreminjamo naš vsakdan.« Trideset minut igrano-dokumentarnega filma, ki je nastal v sklopu projekta Stopinje – (lokalna) kultura so osebni odtisi, je rezultat medgeneracijske filmsko-glasbene delavnice, katere namen je znova vzpostaviti stik med generacijami, izmenjati zgodbe in jih interpretirati skozi film ter glasbo, spodbuditi zanimanje v lastno ustvarjalno moč, okrepiti pomen skupinskega sodelovanja ter dialoga med generacijami, razlagata mentorici Neli Maraž in Ingrid Mačus.

Gradnikov večer v Vili Vipolže

Pa še Narobe svet in V Koromandiji so dodale najmlajše recitatorke iz dobrovske osnovne šole, z instrumenti so se jim pridružili starejši vrstniki iz Orffove skupine, obiskovalce sta pozdravila župan Franc Mužič in direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec. Z Zorzutovimi Čeriešnjami se je sklenil letošnji Gradnikov večer. Odlično ga je povezovala Andreja Benedetič, ki je z Gradnikovo poezijo naslednji dan bogatila tudi koncert ob 45. letnici delovanja MPZ Srečko Kumar.

Iva Sivec

Fotografije: Damijan Simčič, ZOSO

Ob 140. obletnici Gradnikovega rojstva

Gradnikovi verzji pesmi Brda na steni šole

V sklopu priprav na obeleženje 140. obletnice rojstva briškega pesnika Alojza Gradnika se nam je porodila zamisel, da bi na steno v notranjih prostorih šole naslikali enega izmed Gradnikovih verzov. Strokovni delavci smo izbirali med več različnimi verzji, na koncu pa smo izbrali kitico Gradnikove pesmi Brda.

25. novembra so učenke Lina Markočič iz 7. a ter Lea Marinič in Vita Velušček iz 7. b skupaj z mentorico Tjašo Rotar Komel ostale po pouku na šoli malo dlje časa. S pomočjo računalniške projekcije in s tehniko risanja črk so prej omenjeni verz dovršeno preslikale na steno predprostora pri glavnem vhodu v šolo. S svojim umetniškim prispevkom so avtorice dale Gradnikovi obletnici še bolj poseben pečat, njihov izdelek pa bo gotovo pritegnil marsikateri pogled.

Gradnikov dan

Kultura v nas prebuja smerokaze do lepote

Konec novembra smo na šoli pripravili krajšo proslavo na temo Alojza Gradnika, saj smo želeli počastiti 140-letnico njegovega rojstva. Proslavo smo pripravili za učence od 4. do 9. razreda, učenci od 1. do 3. razreda pa so pripravili in razstavili svoje likovne izdelke – čudovite portrete Alojza Gradnika, ki so nastali s pomočjo spretnih prstkov in zanimivih tehnik.

Na proslavi smo se z recitacijami pesmi Narobe svet (v izvedbi Arie Kanalec, Angele Simčič, Lucije Žnidaršič in Tinkare Prinčič, 3. a in 3. b) in V Koromandiji (David Vendramin, 6. a) poklonili pesniku,

po katerem je imenovana naša šola. Nismo pa niti pozabili na rojaka Ludvika Zorzuta, ki se je rodil deset let kasneje. Njegovo pesem Črjšnje, črjšnje nam je deklamirala Vita Naja Velišček (8. a). Verzji obeh pesnikov so bili pospremljeni s čudovito glasbo naše Orffove skupine, ki deluje pod okriljem učiteljice Valentine Bevčar Stanič. Program sta vodila Lea Marinič in Tilen Zidarič iz 7. b. Mentorica recitatorjev in voditeljev je bila učiteljica Nika Prinčič.

Največja zanimivost proslave pa je bil ogled filma z naslovom Tisti, ki ljubi, je najbolj pogumen, ki je nastal v sodelovanju z društvoma Perifigi, Unitri Brda in pod okriljem Active Citizens Found Slovenia. V filmu igrajo tudi naši učenci – Mia Klinec, Timon Peterlin, Karin Mavrič, Ameli Jelinčič, Matija Prinčič, Neja Marušič Črv in Martin Reja. Ugotovili smo, da kultura v nas prebuja smerokaze do lepote in da sčasoma postane nuja, kakor hrana in sprehod.

Kulturno društvo Perifigi

Za zdravo rast in obilen pridelek

Ustanovili so se pred dvema letoma in si nadeli neobičajno ime. Perifigi. Po hruški stare sorte, morda manj lepega videza, kakor je tista v trgovini, na katero nas je trg navadil, a jo odlikuje obilen pridelek in intenzivna aroma. Je odporna na bolezni, zato je idealna

Veliko simbolike in primerjav z njihovim Kulturnim društvom Perifigi, ki ima sedež na Vinogradniški ulici 2 na Dobrovem. Trije so njegovi ustanovitelji: Denis Maraž, doktor filozofije, pianistka in klavirska pedagoginja Ingrid Mačus ter Neli Maraž, avdiovizualna umetnica in ustvarjalka. Vsi trije Brici, vsi trije mladi, s sočnimi idejami in pristnim okusom za moč ustvarjalnosti, tiste osnovne človekove potrebe, osnovnega človekovega izraza, da skozi umetnost osmišlja lasten obstoj. Prijavili so se v projekt Stopinje – (lokalna) kultura so osebni od-tisi, v okviru katerega so posneli film, prikazan na Gradnikovem večeru, v sodelovanju z Zavodom za turizem, kulturo, mladino in šport Brda sklicali posvet o smereh razvoja na področju kulture v Brdih, v Vili Vipolže organizirali prvi festivalski dogodek v ciklu koncertov sodobne glasbe, v sodelovanju z Osnovno šolo Alojza Gradnika in Društvom Univerza za tretje življenjsko obdobje Brda pa zasnovali medgeneracijske filmsko-glasbene delavnice, da bi spodbudili zaupanje v lastno ustvarjalno moč ter poudarili pomen medgeneracijskega sodelovanja in dialoga. »Skupaj si želimo ustvariti prijazno okolje za ustvarjalno sodelovanje,« zapišejo v projektu. Medtem ko v Brdih opažajo porast ljubiteljske kulture, zaznavajo pomanjkanje pogojev za poklicno in profesionalno kulturno-umetniško udejstvovanje. Rešitev vidijo v zavedanju, da obstajajo poleg obstoječega, prevladujočega načina odločanja tudi drugačni pristopi k razvoju kulture in lokalne politike, takšni, ki krepijo individualno in kolektivno ustvarjalnost. Tudi izhodišče posveta v Vili Vipolže zadnje dni oktobra je spodbudila zaznana potreba po skupnem premisleku. Na kratko, spodbujanje ustvarjalnosti so člani zasnovali kot preplet treh ravni delovanja: medgeneracijskih filmsko-glasbenih ustvarjalnic, povezovanja ustvarjalk in ustvarjalcev, ki delujejo na območju občine, ter posvetovalnega procesa, ki naj pripomore k oblikovanju programa za spodbujanje umetniškega izraza v Občini Brda. »Preko izkustva ustvarjanja se nam spremenijo ustaljena prepričanja o lastnem ustvarjalnem izrazu in izrazu drugih sobivajočih,« utemeljujejo svoje videnje.

za gojenje, saj ne potrebuje veliko fitosanitarnih pripravkov. Zori zgodaj, v prvi polovici avgusta, je sočna in ponuja pristen okus. Hruško so »perifigovci« tudi posadili in pravijo, da lepo uspeva.

Fotografija: Damijan Simčič, ZOSO

Društvo Perifigi: (od leve) Denis Maraž, Ingrid Mačus, Neli Maraž

Vir: internet

Hruška perifigi

»Tako postanemo aktivni soustvarjalci boljših življenjskih pogojev. Ustvarjalnost v tem pomenu besede nagovarja samo srčiko človeka – njegovo domišljijo in sposobnost dojemanja sveta zunaj družbeno ustaljenih norm.«

In če bosta hruška in društvo z enakima imenoma lepo rasla in obilno obrodila, kar jima zelo želimo, bomo o njiju lahko še veliko pisali. Morda že v eni prihodnjih številčk Bliškega časnika.

Iva Sivec

45. obletnica MoPZ Srečko Kumar Kojsko

Vsak zborovodja je skupino popeljal na višji kakovostni nivo

26. novembra je v novo-renesančni Vili Vipolže moški pevski zbor iz Kojskega priredil koncert ob praznovanju svoje petinštiridesetletnice neprekinjenega delovanja. Zbor je začel delovati leta 1977. V začetku je združeval okoli dvajset fantov in mož iz Kojskega, Gornjega in Dolnjega Cerovega, Huma, Snežatnega, Podsabotina ter Šmartnega. Ime si je nadel po svojem poznanem rojaku, odličnem pianistu, karizmatičnem pevovodji, enem pomembnejših glasbenih pedagogov prve polovice 20. stoletja, katerega delovanje sega od Gorice in Trsta v Italiji do Leipziga, od Zagreba in Beograda do rodni Brd in Kopra, Srečku Kumarju.

Pomembno delo sta s skupino opravila Karel Zuljan in Rozina Konjedic, kasneje pa sta zbor vodila Zarjan Kocina in za njim Alessandro Sluga. Od sezone 2015/16 je njihov vodja pianist in zborovodja, dolgoletni direktor Glasbene matice iz Trsta Bogdan Kralj. Vsak zborovodja je skupino popeljal na višji kakovostni nivo. Tako so bili v letu 2016 na reviji Goriških zborov v Desklah uvrščeni v prvi kakovostni razred.

Za tokratni, sicer zaključni koncert s tem zborom, kajti kot je v življenju običajno, se poti ločijo, ker se vzpostavijo nove, je Bogdan Kralj, ki je sicer kljub odhodu v pokoj, polno zaposlen z glasbenimi projekti v zamejstvu, pripravil bogat in raznolik koncertni program. V prvem sklopu so se predstavili s petimi pesmimi primorskih pesnikov Srečka Kosovela in Alojza Gradnika ter z uglasbitvami Emila Adamiča, Viktorja Mihelčiča, Vinka Vodopivca ter Zorka Prelovca. Drugi sklop je bil posvečen slovenski ljudski pesmi iz Rezije in Koroške. V zadnjem sklopu pa nas je zbor popeljal na glasbeno potovanje po slovanskih deželah, od Česke do Ukrajine in od Makedonije do hrvaškega Brača. Med slovanskimi smo lahko slišali tudi češko pesem Venó ali v slovenskem prevodu Dota Bedřicha Smetane, češkega

Fotografija: Stojan Vuga

skladatelja sredine 19. stoletja, ki je pomembno zaznamoval češko nacionalno glasbeno smer v času pomladi narodov in je zelo poznan po svojem ciklu simfoničnih pesnitev z naslovom Moja domovina. Ta pesem je pevcem zbora Srečno Kumar očitno zelo sedla v srce, saj so bili zanjo na mednarodnem tekmovanju Praga Cantat, ki je potekalo novembra leta 2018 v praškem predelu Vinohrady, nagrajeni s priznanjem za najboljšo interpretacijo obvezne skladbe tekmovanja, ki je bila za moške sestave prav omenjena pesem Venó. Na koncertu smo se spomnili na to resnično izvrstno uvrstitev zbora na njihovem prvem tekmovanju v tujini. Poleg priznanja za najboljšo izvedbo obvezne skladbe so dobili še srebrno priznanje v kategoriji moški zbori ter zlato priznanje v kategoriji ljudska pesem. Tudi vse, ki smo zbor na tekmovanju spremljali, je uspeh osupnil, čeprav je bil sestav takrat v odlični pevski kondiciji. Tako da velja še enkrat omeniti pomembno vlogo, ki jo je Bogdan Kralj opravil pri izbiri neobveznih skladb za tekmovanje, tako pevski kot tudi psihični pripravi na pomemben nastop ter umirjenosti in osredotočenosti celotne skupine na samem tekmovanju.

Kot gost večera je v Vili Vipolže nastopila vokalna skupina Mozaik, ki združuje tri moške in tri ženske vokale. Njeni člani prihajajo z obeh strani slovensko-italijanske meje, vodi pa jih že uveljavljen slovenski skladatelj Patrick Quaggiato. Skupina sicer goji a cappella način petja. Prireditelj, ki je bila obilno obiskana, je s prefinjenim veznim besedilom vodila Andreja Benedetič.

Danila Zuljan Kumar

Krog umetnosti – Art Circle v Vili Vipolže

Mednarodni festival vizualnih umetnosti v luči nacionalnega

V Vili Vipolže so 24. novembra slovesno odprli razstavo umetniških del, ki so nastala na mednarodnem festivalu vizualnih umetnosti Krog umetnosti/Art Circle. Tokratna razstava vključuje petdeset umetniških del, v glavnem slike, in tri skulpture umetnikov iz Mehike, Braziliije, Poljske, Češke, Nemčije, Španije, Avstrije, Madžarske, Japonske, Slovaške, Srbije, Hrvaške, Romunije in Slovenije. Odprtja razstave so s svojo prisotnostjo počastili veleposlaniki večine sodelujočih držav. Na ogled bo do konca januarja 2023.

Festivala vizualnih umetnosti Krog umetnosti/Art Circle na območju celotnih Brd, koščku Vipavske doline in na italijanski strani Goriških brd vsako leto od svojega nastanka v letu 2011 teden dni združuje umetnike z vsega sveta, vinarje in turistične ponudnike ter predstavnike različnih veleposlaništev v Sloveniji. Ključni povezovalni del kroga so kulturne ambasade, posebna oblika umetniških rezidenc. Do danes se je v krog umetnosti pod umetniškim vodstvom slikarja Klemna Bruna vključilo že 18 kulturnih ambasad.

Tokratni izbor umetnin, postavitev in predstavitev javnosti je opravila kuratorica, umetnostna zgodovinarica Klavdija Figelj, ki se je v svojem nagovoru *Umetnost kot prostor dialoga* dotaknila vprašanja narodne identitete in likovne umetnosti, kajti v skupnem ateljeju umetnikov različnih držav se začnemo gledati tudi v luči nacionalnega. V tem kontekstu se je naslonila na raziskavo dr. Nadje Zgonik o podobah slovenstva. Tisto, kar opredeli našo nacionalno identiteto v likovni umetnosti, je odnos do narave, ki je poglobljen, panteističen in v katerem izstopa krajina kot prizorišče duha. S slovenskimi impresionisti smo prejeli svetovljansko noto in odprtost do tujih vplivov ter osvojili pravico, da prepoznamo svetovljanstvo in modernost kot edino pravo identiteto sodobnega slovenstva.

Na odprtju je še dejala, da ko v Goriška brda privrši Krog umetnosti/Art Circle, mednarodni festival vizualne umetnosti, se zgodi nekaj izjemno zanimivega. Umetniki z vse Evrope in drugih celin se znajdejo tako rekoč v istem ateljeju in poklic slikarja ali kiparja, ki je sicer precej samotni, se začne kot cvet odpirati navzven; videti je, kot bi iz njih začele prihajati skrivnosti, ki jih sicer hranijo znotraj sebe in v svojih kot skrinjica zaprtih ateljev. Skrivnosti krajin, svetlob, horizontov, izročil. In mnogi, ožarjeni z novo svetlobo tega mediteranskega koščka vinorodnih gričev, dolin in teras, se naposled zagledajo v novi luči.

Fotografije: Damijan Simčič, Zoso

**Računovodski
servis
Tanja Palik s.p.**

**Grajska cesta 23
5212 Dobrovo v Brdih
040 426 601
tanja.palik@siol.net**

Pihalni orkester Brda

Zadnji takti letošnjega pestrega glasbenega popotovanja

Visoke temperature so letos z nami vztrajale kar veliko časa, posledično pa nas v večernih urah niso takoj gnale v objem naših godbeniških zidov. Toda bližajoči meseci so narekovali pester zaključek leta, zato je bilo potrebno kar krepko poprijeti za delo in popestriti naš vadbeni urnik z dodatno vajo ali dvema.

Še v toplem sončnem objemu smo začeli v Gonjačah. Veseli, ker nas letos ni prepihala burja, smo se na slovesni komemoraciji poklonili žrtvam, padlim v drugi svetovni vojni. In čeprav burje ni bilo, pa je le veter zapihal v pravo smer, saj so nam številni Brici povedali, kako lepo je poneslo naše melodije do Kojškega in vse do Vrhovlja.

Obrnitev lista na koledarju je prinesla tudi nastope, ki se jih v našem društvu najbolj veselimo. Nastop na martinovanju v Kleti Brda in gostovanje na reviji Pihalnih orkestrrov severne Primorske.

Pet nadobudnih godbenikov, ki jih poznate pod imenom Fuzzee kvintet (po domače miks petih različnih melodij in petih različnih karakterjev) in ki svoje instrumente težko kadarkoli spustijo iz rok, se je odzvalo na ekskluzivno povabilo vodstva Kleti Brda in nastopilo že v četrtek, 10. novembra, na martinovanju za poslovne partnerje kleti. Naslednjega dne pa je celoten orkester popestril martinovo dogajanje vsem pridnim rokam, ki dan za dnem že vrsto let z neomajnim trdom in skrbnostjo obdelujejo briške vinograde. Kooperante Kleti Brda smo z živahnimi melodijami zazibali v večer, v katerem so okusili prve sadove letošnjega dela. Ta nastop nosi v naših srcih prav posebno mesto, saj se nedaleč od zavetja našega godbeniškega doma po nastopu lahko podružimo ob dobri jedi in pijači. Običajno so plesišče zavzeli naši starejši godbeniki, a smo letos svoje plesne adute pokazali tudi mladi. Da pa je večer potekal gladko, je bilo potrebno prehoditi še nekaj ovir. Bolezen žal ne počiva in tako je ravno ta dan poglela tudi našega dirigenta Martina Skubina. Ker pa se v orkestru nikoli ne predamo, smo nekaj ur pred nastopom aktivno iskali rešitev, in jo seveda tudi našli. V svoji stari uniformi je ta večer vihtel dirigentsko paličico naš dolgoletni dirigent

Boštjan Vendramin in če temu lahko tako rečemo - tudi rešil večer.

Žal pa kljub neomajni volji in želji po izpeljavi nemočnega nismo uspeli dobiti zamenjave za nastop na Reviji pihalnih orkestrrov severne Primorske. Ker je program, ki ga orkestri na reviji odigrajo, običajno zahtevnejši, bi bila tudi izpeljava zamenjave dirigenta v zadnjem trenutku precej velika odgovornost za kogarkoli, saj se morata v glasbi dirigent in orkester začutiti. Pa ne samo to, potrebno je vaditi vstopne, menjave tempov, zaključke itd. Brez vaje ali dveh pred takšnim dogodkom pa žal ne bi šlo. Tako smo sprejeli odločitev, da našo prisotnost na letošnji reviji odpovemo.

Izza ovinka pa se je počasi že bližal praznični december, v katerega smo vstopili skupaj v petek, 2. decembra,

Pihalni orkester Brda

na Dobrovem. Ob odštevanju do prižiga lučk na smrečici smo s prazničnimi melodijami zarisali prve nasmeške na vaših obrazih.

Iskrice v očeh, toplina v srcu in nepopisno veselje pa sta vladala v vaši družbi tudi na zaključnem aktu tega leta, na koncertu v Vili Vipolže v soboto, 10. decembra. Vedno radi rečemo, da v naši družbi nikoli ni dolgčas in tudi tokrat ni bilo. Kot solist se je prvič predstavil saksofonist Anej Golob, ki občasno zavihti rad tudi bobnarske paličice, in nas z nežnimi melodijami popeljal v večer. Solistične delčke pa so med posameznimi skladbami z veliko mero poguma in zasluge odigrali še mlada saksofonistka Kjara Hlede, klarinetist Andraž Klinec in trobentač Masimo Pirih. Piko na i je večeru seveda dodala gostja večera, zmagovalka šova Znan obraz ima svoj glas, najmlajša slovenska predstavica na Evroviziji in še bi lahko naštevali. Z nami je vaša in naša srca s čudovitim glasom grela Eva Boto.

Leto 2022 se od nas poslavlja, v nas pa bo pustilo pomemben pečat. Dokončno smo se vrnili nazaj in uspešno odkljukali vse obveznosti ter projekte, ki smo si jih zadali. Izpeljali smo vse domače nastope, gostovali na Muzikfestu, izvedli uspešen delovni vikend v Pacugu, dva pa kar doma, slavili 50. obletnico delovanja in priredili nepozaben koncert ob tem jubileju, ki ga je skupaj z nami zapeljala Nuška Drašček. Praznike pa smo začinili z dobro merico pozitivne skupaj z Evo Boto.

Ob koncu leta želimo vsem vam, drage Brike in Brici, lepe, mirne in vesele praznike, v novem letu pa obilo sreče. In ker naš orkester, tako kot Božičkovi palčki, nikoli ne počiva, komaj čakamo, da razkrijemo, kaj prinaša pomlad.

Anja Rožič, Pihalni orkester Brda
Fotografija: Matias Demšar
(Gonjače)

Projekt Erasmus plus na briški šoli

Pestra lokalna in širša slovenska dediščina

Oktober je bilo na OŠ Alojza Gradnika Dobrovo zelo živahno. Šola je svoje duri odprla kar 23 tujim učencem in devetim mentorjem iz Španije, Hrvaške in Poljske, ki so v okviru projekta C@S (*Culture at Stake*) med 17. in 21. oktobrom spoznavali lokalno in širšo slovensko kulturno dediščino. Pester nabor aktivnosti je tako domače kot tuje udeležence popeljal skozi valovito briško pokrajino na slovenski Kras in v slovensko Istro, manjkalo pa ni niti obisk prestolnice z zanimivim postankom v Vipavski dolini, kjer so se učenci preizkusili v umetniških veščinah v okviru dogodka *ArtCircle*. Rdeča nit projektnega tedna je bila seveda kulturna dediščina, ki se med današnjim mladežem žal počasi izgublja, zato so tovrstni projekti izredno dobrodošli, saj mladostnike spodbujajo k ozaveščenju pomena lastnih korenin in k ohranjanju običajev. V tem tednu so tako učenci spoznali drobce zgodovine vinarstva

v Brdih, obiskali so nekatere briške vasice, preizkusili so se v degustaciji oljčnega olja, izdelovali so svitke, tarcente in panjske končnice. Spoznavali so se tudi s čebelarstvom ter z omamnimi sredozemskimi zelišči in dišavnicami, ki uspevajo v Brdih. Da je bilo vse to mogoče, se moramo zahvaliti ZTKMŠ Brda, Kleti Brda z Agrario, Kmetiji Marinič, Oljčnemu baru Šmartno, vodiču Petru Mariniču, učiteljem, ki so tako ali drugače prispevali k programu, in seveda staršem, ki so otroke toplo sprejeli medse in zanje skrbeli, kakor da bi bili njihovi lastni. Gostje so Brda in Slovenijo zapustili polni vtisov in z željo, da se v naše kraje spet vrnejo.

T. K. Š.

Fotografija:
Aleksandra Horzela-Chrost

Sofinancira program
Evropske unije

Planinsko društvo Brda

Osvojili domače in sosednje vrhove gora

Zajavor, 1815 m

V tretje gre rado. Planinskemu društvu Brda je le uspelo osvojiti 1815 metrov visok hrib Zajavor v grebenu Muzcev. Zapeljali smo se mimo nekdanjega mejnega prehoda Učja in po kakšnem kilometru avtomobile pustili ob zapuščeni gostilni. Sledili smo poti št. 727, ki nas je vodila do vrha. Prvi del poti je potekal v prijetni senci gozda, ko pa smo ga zapustili, so se nam odprli prelepi razgledi. Sledil je zmeren vzpon po travnatem pobočju, polnem različnega cvetja. Tudi sončni žarki so nas vse bolj grel. Od sedla naprej nas je čakal najtežji del zelo strmega vzpona. A tudi to smo premagali in si na vrhu z nasmehom na obrazu čestitali. Vrh nas je nagradil s fantastičnimi razgledi, pred nami so bili zahodni Julijci z Montažem in Strmo pečjo, kaninsko pogorje, spredaj greben Skutnika, pa greben Breginjskega stola. Pogled čez mejo proti domu se je ustavil na Matajurju, Krnu itd. Po daljšem postanku smo se počasi odpravili v dolino. Na sedlu smo zavili levo na rezijansko stran, do cerkvice sv. Ane in do zaselka Krnica (Sella Carnizza). Pri vrhu prevala Karnica leži planina Njivica/Gnivizza z malce moderniziranimi planšarijami. Med njimi je tudi lovska kočica in majhno, a prikupno gostišče, ki ponuja okusne domače jedi. Tu smo se srečali z zanimivim rezijanskim narečjem ali rezijanščino (slovensko narečje), ki ga govorijo v Reziji, dolini v italijanskih zahodnih Julijskih Alpah. Večina od nas je bila v teh krajih prvič. Navdušeni in z lepimi vtisi smo se vrnili domov.

Špik, 2472 m

Špik, visok 2472 metrov, je prelepa, mogočna in zanimiva gora v Martuljski skupini v Julijskih Alpah, z značilno špičasto obliko. Pot smo začeli pri 3. serpentini Ruske ceste in sledili oznakam za kočico v Krnici. Na planini V Klinu je ob poti manjši spominski park Mali Tamar, posvečen umrlim planincem v kranjskogorskih gorah. Prečili smo Veliko Pišnico in nadaljevali do kočice v Krnici, kjer smo si privoščili kavico. Bili pa smo malo zaskrbljeni, ker so bili hribi zaviti v meglo. Oskrbnica nas je potolažila, da nas bo na vrhu gotovo pričakalo sonce. Megla je le posledica sobotnih nalivov. Od kočice smo se odpravili levo v smeri Špika, kjer smo že po nekaj minutah prispeli do hudourniške grape, ob kateri smo se začeli vzpenjati. Višje se je pot prečno vzpenjala čez pobočja, deloma porasla z rušjem, megla pa je še vedno vztrajala. Na sedelcu smo zavili levo in po krajšem vzponu prišli do zahtevnejšega dela poti. Skoraj navpična jeklenica nas je pripeljala na vrh Liprtica. Megla se je

razkadila in okoliški vrhovi so se nam razkazovali v vsej svoji lepoti. Sledil je še zadnji zelo strm vzpon, kjer je po razčlenjenem skalovju potrebno plezati z uporabo rok. Ta del ni varovan in je izpostavljen padajočemu kamenju. Veseli, ponosni in zadovoljni smo dosegli vrh. Ko stojiš na taki spoštovanja vredni gori s prekrasnimi razgledi na Prisojnik, Jalovec, Mojstrovko, Mangart, Škrlatico ... se ti zdi, da si v nekem drugem svetu – božanskem. Človek bi kar ostal in užival, a kaj, ko nas je čakal še dolg, dolg povratek v dolino. Srečno smo prispeli do kočice v Krnici, kjer smo si privoščili borovničev štrudelj in zaslužen pivo. Prekrasen dan z izjemnimi občutki v super družbi si bomo shranili v naš spomin.

Strma peč, 2380 m

Nedelja je bila čudovita: stabilno vreme, čisto ozračje in širni razgledi ter prijetno sonce. V PD Brda smo to nedeljo izkoristili in se odpravili na 2380 metrov visoko Strmo peč (Monte Cimone), ki je najzahodnejši glavni vrh v Montaževem masivu v zahodnih Julijskih Alpah. Izhodišče je bila planina Pecol nad prelazom Sella Nevea. S te planine je izhodišče tudi za Montaž, Špik hude police, Špik nad nosom. Da so ti hribi precej obiskani, je bilo videti tudi po zasedenosti parkirišča. Prve štiri kilometre se hodi naravnost, po kolovozu, ki preči pobočja Poliških Špikov, nato pa se pot strmo vzpne mimo zanimivih skalnih formacij do divje škrbine Forca di Vandul. Tu je edini tehnično zahteven odsek poti – približno 100 metrov visoko pobočje. Nadeli smo si samovarovalni komplet in čelado, se podali v strmo pobočje in uživali v ferati. Nato nas je pot pripeljala na greben s čudovitim pogledom na Strmo peč. Sledil je kratek spust do sedla Viene. Malo pod vrhom Strme peči smo naleteli na večjo čredo kozorogov, ki jih je štela vsaj 30. Z varne razdalje so nas e opazovali. Po razglednem grebenu smo prispeli do prostornega vrha, na katerem stoji Marijin kip. Z nasmehom smo si segli v roke in čestitali za doseg prvega cilja – osvojiti vrh. Razgledi so bili fenomenalni, pred nami mogočni Montaž, Zabuš, Naborjetske gore, Kaninska skupina in prvaki Karnijskih Alp. V daljavi pa Dolomiti, avstrijski dva- in tritisočaki ter pogled vse tja do Tržaškega zaliva. Privoščili smo si daljši postanek in enostavno uživali. A kaj, ko nas je čakal še povratek. Odločili smo se, da sestopimo po isti poti. Uspešno smo opravili še drugi del ture s povratkom na planino Pecol. Zadovoljni in navdušeni smo v prekrasni družbi preživel še eno nedeljo.

Planinsko društvo Brda

Jesenski enodnevni izleti

10. Obletnica poti Aalpe Adria trail (5. 10. 2022)

S pohodom na Tromejo nad Ratečami smo obeležili 10. obletnico mednarodnega projekta Alpe Adria Trail. Dogodku smo prisostvovali predstavniki ZTKMŠ Brda, Turistične kmetije Breg, hotela San Martin in PD Brda. Na vrhu smo se Slovenci pridružili kolegom Italijanom in Avstrijcem, ki so se na pot odpravili z izhodiščnih točk v svojih državah. Vreme je bilo prekrasno: sončno in toplo, razgledi čudoviti, postrežba pa vrhunska. Na voljo so bile slovenske, italijanske in avstrijske dobrote. V imenu slovenske delegacije nas je pozdravila direktorica Javne agencije RS za trženje in promocijo turizma (STO) Maja Pak, program pa je vodila Mojca Mavec. Predstavniki vseh treh držav so podpisali listino o nadaljevanju projekta še za nadaljnjih deset let. S prelepim petjem nas je navdušil pevski zbor Grenzlandchor Arnoldstein, za zabavo pa je poskrbel Ansambel Saša Avsenika. Bil je prekrasen dan v čudoviti družbi.

Odprtje brvi čez Sočo (14. 10. 2022)

V Solkanu so poleg železniškega in cestnega zgradili še tretji most čez reko Sočo, ki je namenjen pešcem in kolesarjem. Poleg brvi je po novem odprta tudi nova povezovalna kolesarska pot na desnem bregu Soče v Solkanu. Odprtja smo se poleg briškega župana Franca Mužiča in direktorice ZTKMŠ Brda Tine Novak Samec udeležili tudi briški planinci.

Srečanje vodnikov MDO Posočja (22. 10. 2022)

Planinsko društvo Brda je v planinski koči na Koradi uspešno izpeljalo srečanje planinskih vodnikov MDO Posočja. Srečanja se je udeležil tudi načelnik vodniške komisije pri PZS Franc Gričar. Vreme nam sicer ni

bilo naklonjeno, a smo vseeno lepo izpeljali pohod od koč skozi vas Žarščino do Zapotoka in skozi Debenje do najvišje točke Korade. Žal pa smo bili zaradi megle prikrajšani za prelepe razglede. Po kosilu je sledil pogovor o novostih in problematiki na temo planinskega vodništva. Za zaključek pa smo si ogledali in tudi pokušali briška vina v Kleti Brda. Kljub kislemu vremenu smo si naredili lep dan.

V neznano (5. 11. 2022)

Pohod v neznano je v našem planinskem društvu vedno številčno lepo obiskan, morda prav iz razloga, ker cilj ni znan. Tako je bilo tudi letos, saj smo se odpravili v kraje, kjer nas večina še ni bila. Prvi namig so udeleženci dobili tik pred Ljubljano, in sicer za smer proti Litiji. Spraševali so se, kaj pa je v Litiji lahko zanimivega. Ko pa so zagledali table za rudnik Sitarjevec, je bila prva uganka rešena. V tem rudniku, ki je za obisk odprt šele pet let, ni bil še nihče. Prijazna vodička nas je vodila po izvoznem rovu, kjer se zgodbe mineralov prepletajo z zgodbami rudarjev. Spoznali smo način rudarjenja v zadnjem obdobju delovanja rudnika. Ogledali smo si zbirko rudarskega orodja, slišali kakšno rudarsko anekdoto in legendo o sveti Barbari, zavetnici rudarjev. Naše raziskovanje smo nadaljevali z ogledom skoraj vertikalnega odkopnega polja s še nerazkrito žilo barita, rekonstrukcijo lesenega podporja, tračnic z rudarskim vozičkom ter bogato zbirko kamnin in rud Sitarjevca. V rudniški dvorani smo si ogledali zelo zanimiv kratek film o rudniku. V Šmartnem pri Litiji smo si ogledali mogočno opečnato cerkev, zgrajeno v neogotskem slogu, ki spada med največje v Sloveniji. Posvečena je priljubljenemu svetniku sv. Martinu iz Toursa. Od tam smo se po dolini Besnice in dalje čez Trebeljevo odpravili nazaj v smeri Ljubljane. Ja kam pa sedaj?

Kaj kmalu smo razkrili še našo zadnjo skrivnost - od vasi Vnajarje se bomo podali do planinskega doma na

Planinsko društvo Brda

Jančah. Ko smo prišli do vasi Gabrje in izstopili iz avtobusa, so nas pričakali zvoki harmonike in baritona naših prijateljev Simona, Boštjana in Tadeja. Res lepa dobrodošlica. Sledila je nova dogodivščina: vožnja s traktorji do turistične kmetije Ivana Černeta. Tudi tam smo bili lepo sprejeti s šilčkom domačega, kuhanim vinom, pečenim kostanjem in sladkimi dobrotami. Tu pa nas je pričakala še naša Pavlina z njenimi zeliščnimi namazi, kremami ... Vsakemu je še prebrala horoskop. Ni manjkalo muzike, celo zaplesali smo. A treba je bilo dalje. Prikazalo se je celo sonce in razgledi na okoliške hribe in vasice so bili prelepi. Že smo bili pri kmetiji Birk, kjer so nam za krepčilo pripravili obložene kruhke, domač sok in vino. Pot nas je vodila proti Jančam, še pred vrhom pa smo se ustavili na športnem igrišču, kjer so nam Toni, Matjaž in drugi pripravili kuhano vino, da smo se malo »pogreli«. Pohiteli smo do vrha Janč (792 m), da smo ujeli še zadnje razglede na Posavsko hribovje, Ljubljano, vse do Alp in Snežnika. Z avtobusom smo se nato peljali do turistične kmetije Travnar, naše zadnje postaje. Najprej smo nazdravili z briško penino, ob zvokih harmonike in baritona se je družba razživela in zaplesala. Simon pa nam je pripravil prav prijetno presenečenje – nastop njegovih učencev harmonikašev. Družba je zaploskala in skupaj z njimi prepevala. Zsrbele so nas tudi pete in kaj hitro je zmanjkalo prostora na plesišču. Najtežje je bilo tako veseli in razigrani družbi napovedati odhod. Ta je kar trajal in trajal. Za čudovit in nepozaben dan se moramo v prvi vrsti zahvaliti Simonu in njegovim prijateljem ter vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri našem pohodu v neznano. »Za prijatelje si je treba čas vzeti«, tako pravi Šifrer in res je tako.

Martinov pohod (12. 11. 2022)

V sklopu martinovanja v Brdih je Planinsko društvo Brda v nedeljo, 13. novembra, organiziralo Martinov pohod po Brdih. Letos nas je pot popeljala ob reki Reki in se nato povzpela mimo cerkvice svetega Duha na jezeru do vasi Fojana. Ogledali smo si notranjost cerkvice in prisluhnili razlagi Borisa Ribolice. Ustno izročilo namreč govori o votlini oziroma jezeru pod njo; dejstvo je, da pobočje drsi in z njim vred tudi cerkva in zvonik. Zato imamo tudi v Brdih poševni zvonik. Na pokopališču ob cerkvi je pokopan pomemben rojak skladatelj in dirigent Rado Simoniti. Na poti proti Barbani smo se ustavili na Bojanovem »ranču«. Pogreli smo se s čajem in »ta kratkim«. Od tu smo pot nadaljevali proti vasi Barbana. Ustavili smo se pri informativni tabli in uživali v razgledih na Brda, Korado in hribe v ozadju. Spustili smo se v dolino, prečkali reko Reko in hiteli proti zaselku Malin, kjer nas je sprejel lokalni vinar Diego. Ponudili so nam tipične briške prigrizke: klobase in »mužet« (kožar-

ca) z belo polento, frtaljo z zelišči in klobaso, ocvirkovco, oljčno olje, vino in grozdni sok. Pohodniki so bili nad ponudbo več kot zadovoljni, saj je večina nekatere jedi poskusila prvič. Pot smo nato ob reki nadaljevali mimo domačije Bertovi, kjer smo lahko videli značilnost Brd – »žbatafur« (prizidan prostor z odprtim ognjiščem in dimnikom). Nadaljevali smo mimo mlake, danes jih skorajda ni več, prispeli na vrh Neblega in se spustili v dolino Kožbanjščka. Ob poti smo se ustavili še pri Danijeli in Miranu, kjer smo prav tako pokušali njihova vina. Pohodnikom smo tu ponudili ocvirkovco, kruh z marikanom (grozdje Izabela) in seveda pršut. Da je bil ta še slajši, je poskrbel Simon, ki ga je ročno rezal. »Kmetija Drnovšček« se je predstavila z njihovimi izdelki. Mimo kapelice v Šlovrencu smo se spustili v dolino Šebeča in nadaljevali skozi vinograde nazaj do Kleti Brda.

Akcija markacistov MDO Posočja (26. 11. 2022)

V soboto je na Krasu v okviru MDO Posočja potekala akcija obnove planinskih poti, ki so bile v poletnem požaru povsem uničene. V akciji je sodelovalo šest markacistov PD Brda. Vsem hvala.

Krožna pot vojaške zgodovine (27. 11. 2022)

Briški planinci smo se odpravili na Notranjsko. Najprej smo prehodili krožno pot vojaške zgodovine, ki povezuje Park vojaške zgodovine s podzemno utrdbo Alpskega zidu na Primožu, Šilentabrom in vasjo Narin. Nato smo si ogledali še park vojaške zgodovine.

Iva Šibav

Tradicionalno srečanje terenskih vozil

Tokrat poudarek skrbi za varovanje okolja

Po dveh letih premora smo člani Jeep club Brda organizirali srečanje terenskih vozil. Letos smo se odločili, da posvetimo večjo pozornost skrbi za varovanje okolja, zato je upravni odbor sklenil, da omejimo število terenskih vozil do 101 in na samo eno srečanje na leto. Srečanje za Praznik češenj je torej na žalost odpadlo.

V nedeljo, 30. oktobra zjutraj, pa se je zbrala 101 prijavljena posadka s svojimi terenci. Pred štartom, ki je bil ob 8.30, so se posadke lahko okrepčale s kavo, čajem, »koretom« in rogljički. Na 101 kilometer dolgi

progi različnih težavnosti po celotnih Brdih jih je čakalo kosilo na Vrhovlju pri Kojskem. Hvala vaški skupnosti Vrhovlje za dovoljenje. Pripravili so bograč in okrepčilne pijače, saj je bilo zelo toplo vreme. Od 15. ure dalje je na progi nekje nad Senikom že čakala degustacija z briškimi vini, kraškim pršutom in odličnim sirom iz Grudnice. Zvečer pa sta nas na cilju pričakala še pečen kostanj in mlado vino. Na roko nam je šlo lepo vreme, tako da so bili udeleženci zbora zelo zadovoljni s progo in celotno prireditvijo. Za lepo izpeljan dan se moramo zahvaliti Občini Brda, Kleti Brda, briškimi vinarjem in vsem članom Jeep club Brda za uspešno organizacijo. Se vidimo prihodnje leto.

Briškimi »điparjem« in bralcem Briškega časnika pa želimo vesele božične praznike in srečno novo leto.

Jeep club Brda

Balinarski klub Goriška brda

Tudi v novi sezoni so cilji ekipe enaki

Balinarski klub Goriška brda je uspešno zaključil sezono 2021/22 v drugi ligi z osvojitvijo 4. mesta. Kljub poškodbam in odsotnosti zaradi študija nekaterih ključnih igralcev smo dosegli zastavljene cilje izpred sezone. Zelo dobro sezono sta odigrala naša mlada igralca Ruben Kurinčič in Jure Korenjak, saj sta bila v skupnem seštevku med najboljšimi posamezniki lige. Posebno sta blestela v tekaških disciplinah, kjer je bil Ruben drugi najboljši v brzinskem izbijanju, skupaj z Juretom sta bila najboljša v štafetnem

brzinskem izbijanju, kar je pohvale vredno in velika spodbuda za naprej.

Tudi v novi sezoni 2022/23 so cilji ekipe enaki, to je uvrstitev v zgornji del lestvice v konkurenci 12 ekip, seveda če ne bo nepredvidenih odsotnosti in poškodb.

Zvezdan Prinčič

GEO - Matjaž Filej s.p.
Geodetske storitve

Rejčeva ulica 5, Nova Gorica
Tel.: 05/ 302 92 31
Gsm: 031/ 663 330
Email: info@geostoritve.si

SPREMEMBA BONITETE * GEODETSKI NAČRTI *
KATASTER STAVB * UREDITEV MEJE *
ETAŽNI NAČRTI * PARCELACIJE * ZAKOLIČBE

Teden otroka v vrtcu Kojsko

Šport, pravljice in pohod

Teden otroka je letos potekal v duhu mota »Skupaj se imamo dobro«. V vrtcu Kojsko se zavedamo, kako so pomembni medsebojni odnosi, zaupanje drug v drugega ter vrstniško in medgeneracijsko sodelovanje. Strokovni delavci vrtca smo zato načrtovali skupne dejavnosti v obliki športnega dopoldneva, skupaj prisluhnili pravljici

in v popoldanskem času organizirali že tradicionalni pohod z nonami in nonoti, na katerega smo še posebej ponosni. Starejši otroci so se odpravili tudi na pohod skozi Kojsko na Sabotin. Imeli smo se lepo v družbi drug drugega.

Strokovni delavci vrtca Kojsko

Četrtošolci v CŠOD Lipa

Četrtošolci so teden od 26. do 30. 9. preživali v CŠOD Lipa

Opazovanje Sončevega mrka

Ujeli so redek astronomski dogodek

25. oktobra je bilo v Sloveniji spet videti zanimiv in redek astronomski dogodek – delni Sončev mrk. Sončev mrk nastane, kadar so Sonce, Luna in Zemlja ob mlaju (prazni Luni) razvrščeni na isti premici. Sredina mrka je nastopila ob 12.20, ko je Luna pri nas zakrila okoli 36 odstotkov Sončeve ploskve.

Ob tej priložnosti smo učenci izbirnega predmeta Daljnogledi in planeti pripravili opazovanje za učence naše šole. Pojav smo opazovali s posebnimi očali s filtri, sliko sonca pa smo tudi projicirali na zaslon.

Naslednjič bomo tovrsten pojav primerljive stopnje pri nas lahko opazovali leta 2026, pa še to le v primeru lepega vremena ... Tokrat smo z vremenom imeli veliko srečo.

Zlatoporočenca Klavdija in Veljko Peršolja

Dogodek, ki napoči le enkrat v življenju

Pred 50 leti sta si Klavdija Ribolica (por. Peršolja) in Veljko Peršolja obljubila, da si bosta ostala zvesta v sreči in nesreči, v bolezni in zdravju, da se bosta ljubila in spoštovala vse dni svojega življenja. To se je zgodilo v novembru, ko sta v Hruševlju, kjer sta si ustvarila topel dom, ta zlati jubilej tudi okronala. Seveda ni manjkal niti »prton« in niti zvok harmonike.

Poleg stiska rok in izrečenih dobrih želja se je slavlje nadaljevalo z zabavo v krogu najdražjih, saj je zlata poroka dogodek, ki si ga je vredno zapomniti - napoči namreč samo enkrat v življenju.

Še enkrat vama želimo trenutke, polne sreče in ljubezni, vsi, ki vaju imamo neizmerno radi.

Briško kosilo za šestošolce

Tudi hrana združuje, razveseljuje in poučuje

22. novembra so učenci 7. a razreda, ki so v letošnjem letu izbrali predmet Sodobna priprava hrane, navdušili učence 6. razreda. Povabili so jih na briško kosilo. V jedilnici so bili ob lepo pogrnjenih mizah in ob pripovedi mladih kuharjev postreženi z jedmi iz briške preteklosti.

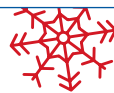
V gospodinjstvi učilnici so sedmošolci skupaj z mentorico in ob pomoči učenke 9. razreda Ešli Peršolja pripravili ješprenj s klobaso in porom ter potici podobno jed, imenovano »šfojada«. Obe jedi sta veljali za »boljši«. Ješprenj se v taki obliki ni užival vsakodnevno, le bolj poredko, na kakšno nedeljo ali praznik. Tudi »šfojada« ni bila preprosta jed. Samo bolj večje briške gospodinje so jo znale pripraviti, saj je bila priprava listnatega testa, v katerega so zavili nadev iz suhega sadja in naribanih jabolk, zahtevna in zamudna.

V času priprave nas je obiskala gospa Anka Peljhan, vodja projekta »Kuhna pa to«, v katerega smo že vrsto let vključeni.

STRUCTA

Izdelana v Sloveniji

▶ ETERNIT SLOVENIJA D.O.O.

 Anhovo 9, 5210 Deskle | T 05 392 16 09 | W www.eternit.si

Na NOVO pokrito!

**SWISS
pearl®**

Baročni umetnini v Vipolžah

Božični utrinek iz leta 1766

Cerkev svetega Egidija v Vipolžah stoji na zavetnem obronku vasi proti zahodu, kjer se briška valovita pokrajina spušča v prevalsko ravan. Sedanja cerkev je iz leta 1845, ko so povečali prejšnjo srednjeveško, v baroku predelano stavbo. Imela je stebrasto lopo in zvonik na preslico, okoli nje pa je bilo pokopališče, obdano s hišami, Školarisovima dvorcema, farovžem in stopniščem. Cerkev hrani baročni liki, ki prikazujeta poklon pastirjev in modrih z Vzhoda detetu Jezusu.

Oljni liki na platnu v pozlačenih okvirih merita 111 x 90 cm in visita v prezbiteriju. Na hrbtni strani druge slike je ob letnici 1766 podpisan bavarski slikar Johann Michael Lichtenreit. Rodil se je v Passauu leta 1705. Mlad se je preselil v Gorico in se oženil s plemkinjo iz Šempetra, notarjevo hčerjo Dorotejo Dragonja. Njegova dela so razpoznavna po temačni, zamolčki barvitosti, značilni za srednjeevropski barok, s svojskim pridihom pravičnejše toplote in spokojnosti pa se zgledujejo tudi po beneškem slikarstvu. Lichtenreit je imel delavnico v goriškem predmestju Podturn. Tam je umrl leta 1780. V Brdih je delal še za Coroni-nijev dvorec v Kojskem in dolnjecerovsko cerkev. Vipolški liki mu je naročil biljanski župnik Peter Adam Župančič s Šlomberka, ki je za deli najbrž pripravil osnutek z bogato simboliko.

Prva slika prikazuje poklon pastirjev, ki so prvi spoznali davno prerokovanega Kristusa. V središču sedi Marija, ki doji dete na snopu slame. Naravna upodobitev dojke je na cerkveni sliki redkost. Pastir na levi prinaša par golobov za darovanje prvorojenca v templju po judovski postavi. V ospredju leži jagnje. Na tla ga polaga klečeči pastir, ki gledalcu kaže hrbet in ni zamaknjen v dete kakor ostali, temveč trpko strmi drugam. Ob njem je mošnja, namig na trideset srebrnikov, za katere bo nekoč Juda izdal Jezusa. Za pastirjem čepi pes, ki predstavlja poslušnost. Prizor skrivnostno namiguje, da bo Jezusa izdal prav njegov narod. Utrujen Jožef otožno motri zunanega opazovalca in mu kaže neboljeno jagnje. Ob njem je cvetoča palica, znamenje nedolžnosti. Dete v jasliah ima prekrižani nogi, kakor jagnje, ki ga pastir stiska za tace. Preroška prisposoba žrtvenega jagnjeta ponazarja, da bo Jezus kot pravna daritev umrl na križu. Bleda luna se skriva za mračnimi oblaki. Presunjena žena ob Mariji iz zvrhane košare ponuja dojenčku jajce, velikonočno znamenje vstajenja. Lik je sad domišljije, saj ne nastopa v evangeljskih poročilih. S svojim pritajenim, a radostnim oznanilom izraža bistveno vlogo ženskih osebnosti v Kristusovem poslanstvu.

Druga slika je že zaradi lesketajoče oprave uglednih gostov bolj barvita in razkošna. Modri z Vzhoda, po izročilu trije

kralji Gašper, Miha in Boltežar, predstavljajo tuje narode, ki so v Jezusu spoznali odrešenika. V ozadju stoji mogočna razpadajoča stavba, ob njej pa hlev. Ponazarjata zaton nekdanjega sveta in novo dobo po Kristusovem rojstvu. Dolgouhi osel predstavlja jude, ki so Jezusa prvi poslušali, a so ga zavrgli, rogati vol pa oddaljene in trmaste pogane, ki so naposled voljno sprejeli njegov nauk. Kralje spremljajo mali strežniki s psom, v ozadju so še kamele in vojak ter dvorjan na konjih. Trije modreci – zadnji je temnopolt – prinašajo Jezusu v dar zlato, ki pomeni kraljevsko dostojanstvo, kadilo v počastitev njegove božje narave in miro, znamenje človeške narave, ker so s to dišavo mazilili umrle. Namesto blede lune med oblaki sije zvezda repatica, ki je po Matejevem evangeliju spremljala modre z Vzhoda do betlehemskega hleva: »Ko so zagledali zvezdo, so se silno razveselili.« Naslikana je zgoraj ob robu, ko odhaja s prizorišča in nadaljuje svojo pot po nebesnem svodu. Z bleškom zvezde, žareče v spokojni noči, je umetnik sklenil polnokrvno realistično in z globoko simboliko prepleteno božično pripoved na vipolških slikah.

Prof. Alessio Stasi

Univerza v Novi Gorici, Fakulteta za humanistiko

Čas:

adventni, božični, velikonočni ...

Čas in časi, taki in taki, ne vedno enaki

O času in časih je veliko pisanja, beremo, se pogovarjamo, hvalimo, kritiziramo ... Okrog »našega« časa se grenimo in presoјamo, da je negotov, mrakoben, nenaklonjen, zahteven, nestrpen ... In naštevamo: razvajeni otroci; šolarji - uspešni na tekmovanjih, ko gre za znanje, šport, nastop, kažejo nesporen talent - v življenju pa vprašljivo sposobnost razmišljanja, sklepanja, odločanja. Za tem pa se zapletamo z domnevo, da zna biti naš, sicer »sposoben čas«, kljub vsem prednostim prazen, hrupen, malodušen, temačen, utrujen, podprt s kemičnimi, doživljajskimi in zdravstvenimi pomagali. Predvsem pa da je izvotljen! Kako?

Neuspešni smo v stiku z naravnim okoljem, predvsem v stiku z ljudmi, sosedi, sodelavci, sorodniki, družinskimi člani. Krivdo pripisujemo »covidnim« časom ... Poleg tega še »manjka« to in ono: za otroke, mlade, družine, bolne, ostarele, zaposlene, upokojene. Vse skupaj se prileplja na neodložljive obveznosti, kar nas potiska v čas, ko časa več nimamo.

Dodajmo še svoje podžiganje »slovenskega« kreganja in razdvojenosti. Na koncu pa ne zaupamo niti sebi in še manj drugim, da nimamo pristnega stika niti s seboj, niti z ljudmi okrog nas in v soseščini.

Veseli časi

Iz zatohlih, s Cankarjem bi rekli »neveselih« časov, imamo izhod, pravzaprav vrsto izhodov v svobodo, za kar potrebujemo samo dvoje: čas in denar. Kdor ima čas in denar, ima izhod. Prijazno je vabljen v vedno nova druženja z bleščečimi imeni in ponudbami. Za začetni zimski vzorec jih

naštejmo samo »ene par«: veseli december, hazard vseh vrst, Božiček, dedek Mraz, kaj sem dal in kaj dobil za Miklavža, gremo na sneg, decembrske razprodaje, zabavišča za otroke, zabavišča za mlade in za vse, sezonske športne zabave, decembrske lučke, novoletne zabave, razsvetljave tukaj in tam ... Skratka: »Ni, da ni!«

Nauk zgodbe veselih časov: sive, dolge,časne, prazne, navadne, zahtevne, trpeče dneve spreminjamo v dneve, ki obljubljajo srečo in veselje. Ja, če imaš čas in denar ter gledaš v tla, da ne opaziš notranjega nelagodja praznih duš, tudi svoje!

Svetli in sveti časi

Sveti so tisti časi ali trenutki, ko dovolimo neki luči ali svetlobi nad nami, da (po) sije v naše srce, pravzaprav v dušo, kamor postavljamo ta dogajanja, ki so podarjena vsakemu človeku naravnost v dušo - vernih in nevernih. Kako? V Knjigi vseh knjig, v evangeliju, je Jezusova neizpodbitna in nepreklicna izjava: »Jaz sem luč sveta« (Jn 8,12). Kaj nam to pove? Da nas obdaja svetloba, je torej dostopna, podarjena v izkustvu adventa, Božiča, znamenj pri nas doma, kot je adventni venec, jaslice, slavljenje, kot so zaupni odnosi, osvobojeni sad vere, upanja in ljubezni. Kar je v knjigi vseh knjig, sveti in svetli, zapisano v nikalni obliki: »Kar nočeš, da bi drug tebi storil, glej, da tudi nikdar drugemu ne storiš!« (Tobija 4,16); v trdilni obliki pa: »Vse, kar hočete, da bi ljudje vam storili, storite tudi vi njim!« (Mt 7,12)

Z zaupanjem takoj v svetle in svete čase!

Gašper Rudolf